

АПЕЛАЦИОНЕН СУД ШТИП

БИЛТЕН

Бр. 11

Јануари 2019

Штип

БИЛТЕН

Бр. 11

Јануари 2019
Штип

СОДРЖИНА

ВОВЕД	1
КРИВИЧЕН ОДДЕЛ	2
КРИВИЧЕН ЗАКОНИК	2
ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА	19
ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ	33
ТРГОВСКИ СПОРОВИ	33
РАБОТНИ СПОРОВИ	61
СПОРОВИ ОД ИМОТНИ ОДНОСИ	75

ВОВЕД

Апелациониот суд во Штип, во согласност со член 72 став 3 од Судскиот деловник (Службен весник бр. и 66/2013 од 09.05.2013 год.) како и досегашната практика, го приготви и издава Билтен бр.11 на својата судска пракса.

Билтенот е поделен на две области, кривичен и граѓански оддел.

Во кривичниот оддел се опфатени одлуки од областа на Кривичниот законик и Законот за кривична постапка.

Во граѓанскиот оддел се опфатени одлуки од имотните, семејните и наследните односи и одлуки од трговските и работните спорови.

Билтенот содржи обработени 43 одлуки, од кои 19 се од кривичната и 24 од граѓанската област.

Објавените одлуки ја одразуваат праксата на Апелациониот суд во Штип се одлуки кои биле на одлучување по вонреден правен лек во Врховен суд на РМ.

Во изработката на билтенот учествувале:

Наке Георгиев – Претседател на судот

Јагода Ѓуркова – Претседател на граѓански оддел

Корнелија Давчева – Претседател на кривичен оддел

Екатерина Спасова – Судски соработник

Марија Михова – Судски соработник

Техничка обработка: Елизабета Џонова – Советник информатичар

Претседател на судот

Наке Георгиев

КРИВИЧЕН ОДДЕЛ

КРИВИЧЕН ЗАКОНИК

1. Од законскиот опис на кривичното дело „Давање лажен исказ“ од чл. 367 ст.3 од КЗ в.в. со ст.1 од КЗ, се утврдува дека исказот на странката односно сторителот на кривичното дело, треба да биде даден при изведување доказ со сослушување на странки во самата доказна постапка, во парничната или во управната постапка односно пред овластен орган што ја води постапката, а странката најпрвин треба да биде поучена дека давањето на лажен исказ преставува кривично дело, и врз основа на тој исказ треба да биде заснована одлуката донесена во парничната или во управната постапка.

Од образложението:

Основниот суд во Струмица, со обжалената пресуда согласно чл. 403 ст.1 т.1 од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/10), го ослободил од обвинение обвинетиот за кривично дело „Давање лажен исказ“ од чл. 367 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ. Согласно чл. 529 од ЗКП, возачката дозвола на обвинетиот било одлучено да се одземе трајно во корист на државата РМ.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Струмица кој во навремен законски рок изјавил жалба со која ја напаѓа првостепената пресуда по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, во смисла на чл. 416 ст.1 т.1 од ЗКП, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Неосновани се жалбените наводи на овластениот тужител по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП, бидејќи обжалената пресуда е јасна, разбирлива, непротивречна, со доволно наведени причини за решителни факти поради кои првостепениот суд прифатил дека делото за кое се терети обвинетиот не е кривично дело, а кои решителни факти во целост се утврдуваат од содржината на изведените докази.

Фактичката состојба е правилно утврдена, бидејќи произлегува од содржината на изведените докази, предложени од Застапникот на обвинението и од одбраната, врз основа на нивна правилна и целосна анализа.

Од изведените докази се констатира дека обвинетиот не бил вработен, живеел во Струмица. Поседувал македонска возачка дозвола. За да најде работа во странство извадил бугарско државјанство. За да полесно најде работа му требало и бугарска возачка дозвола. Од тие причини, македонската возачка дозвола ја однел во МВР на Р Бугарија во град Благоевград и ја оставил да биде заменета со бугарска возачка дозвола. Бидејќи во тоа време сакал да има и поседува и македонска возачка дозвола, па за таа цел отишол во СВР Струмица за повторно да извади македонска возачка дозвола, при што

му било кажано дека треба да поднесе изјава дека македонската возачка дозвола му е изгубена. Во близина на СВР Струмица се наоѓа Приватно биро во кое се пополнуваат разни формулари кои се потребни за вадење документи во СВР Струмица, па тука имало и формулари со изјави за изгубена – украдена возачка дозвола. Обвинетиот кажал зошто е дојден, од вработен во Бирото по кажување на обвинетиот, бил пополнет формуларот за изгубена возачка дозвола, за што обвинетиот си платил за услугата и ваквата изјава ја однел пред СВР Струмица. По нејзиното поднесување не биле извршени никакви проверки и изведување на било какви докази за утврдување на точноста на податоците на формуларот – изјавата и му била издадена дупликат возачка дозвола на обвинетиот.

По основот на погрешна примена на КЗ, жалителот наведува дека обвинетиот пријавил дека му била изгубена возачката дозвола, иако всушност тој ја предал на органите во Р Бугарија, заради добивање на бугарска возачка дозвола. Според жалителот, обвинетиот имал својство на странка во управната постапка, бидејќи согласно чл. 46 од Законот за општа управна постапка, поднел барање за издавање дупликат возачка дозвола, странката својата изјава по правило ја дава усно, а може да ја даде и писмено според чл. 141 од Законот за општа управна постапка. Во случајот се работело за поведена и спроведена постапка за издавање на возачка дозвола, односно дупликат на возачка дозвола, која е посебна управна постапка што се спроведува според Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата и Законот за општа управна постапка. Жалителот смета дека странката дала исказ – писмена изјава за факти кои што се од значење за утврдување на состојбата на работите, писмената изјава се смета за доказ во управната постапка, односно била спроведена постапка за сослушување на странката.

По оценка на овој суд, врз основа на правилна и сестрана анализа на сите изведени докази првостепениот суд правилно и основано прифатил дека во дејствијата на обвинетиот не се содржани елементите на кривичното дело „Давање лажен исказ“ од чл. 367 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ и правилно обвинетиот е ослободен од обвинение, во смисла на чл. 416 ст.1 т.1 од ЗКП.

Ова од причина што исказот на странката односно сторителот треба да биде даден при изведување доказ со сослушување на странки во самата доказна постапка односно пред овластен орган кој ја води постапката. Пред давањето на исказ во доказната постапка пред овластениот орган, странката треба да биде поучена дека давањето лажен исказ преставува кривично дело. Од ова произлегува заклучокот дека во конкретниот случај, од изведените докази се утврдува дека обвинетиот не бил сослушан во својство на странка во управната постапка, пред орган на управата во доказната постапка, не бил поучен за последиците од давањето на лажен исказ, туку напротив тој изјавата ја дал со пополнување на формулар надвор од просториите на управниот орган, во приватна фирма, на кој не стои предупредување дека ќе послужи како доказ во постапката, па поради тие факти неприфатливо е дека обвинетиот сторил кривично дело „Давање на лажен исказ“.

Од тие причини по оценка на Апелациониот суд, со обжалената пресуда не е сторена повреда на Законот од чл. 416 ст.1 т.1 од Законот за кривична постапка в.в. со чл. 367 ст.3 в.в. со ст.1 од КЗ.

(Кж-221/17 – Апелационен суд Штип).

2. Не е повреден КЗ на штета на обвинетиот кога во првостепената пресуда со која обвинетиот е огласен за виновен за кривично дело „Насилство“ од чл. 386 ст.2 в.в. со т.1 од КЗ, конкретно не се посочени лицата кај кои било предизвикано чувство на несигурност и загрозување, бидејќи кривичното дело е извршено пред јавен објект кога биле присутни повеќе лица, најмалку наведените оштетени врз кои е сторено загрозувањето на сигурноста, од каде неспорно произлегува дека било предизвикано чувство на несигурност и страв во јавноста, што е доволно да бидат исполнети сите битни елементи на законското битие на кривичното дело „Насилство“ од чл. 386 ст.2 в.в.со ст.2 од КЗ.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Струмица обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Насилство“ од чл. 386 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ. Обвинетиот бил осуден на казна затвор во траење од 8(осум) месеци. Бил задолжен со трошоци во постапката на име судски паушал, сума во износ од 5.000,00 денари, трошоци по постапката за ангажираните полномошници на оштетените, а оштетените биле упатени на граѓански спор.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој преку неговиот бранител изјавил навремена жалба со која ја напаѓа првостепената пресуда по основот: сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ и поради одлуката за кривичната санкција, со предлог првостепената пресуда да се преиначи, обвинетиот да се ослободи од обвинение или првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување пред првостепениот суд.

По наоѓање на овој суд, првостепениот суд извел доволно докази за утврдување на сите решителни факти од кривично правниот настан, со сослушување на оштетените, на сведетелите, ги распрашал вештите лица од медицинска струка за утврдување на карактерот и природата на телесните повреди на оштетените од кривично правниот настан, извел бројни писмени докази и ги утврдил решителните факти по однос на времето, местото и начинот на извршување на кривичното дело и кои дејствија на извршување биле преземени од обвинетиот.

Од изведените докази, правилно и основано е прифатено од првостепениот суд дека обвинетиот во критичното време ја загрозил сигурноста на обезбедувањето во еден угостителски објект во Струмица, предизвикувајќи во јавноста чувство на несигурност и страв извршувајќи насилство врз оштетените, на начин што со нож неконтролирано почнал да мава спрема нив, нанесувајќи им телесни повреди детално опишани во изреката на првостепената пресуда. Неспорен е фактот дека пред осудениот да ги презеде конкретните противправни дејствија за кои се терети со поднесеното обвинение, во угостителскиот објект настанала расправија која прераснала во тепачка помеѓу повеќе лица, во која бил вклучен и обвинетиот, по што едно лице од обезбедувањето на угостителскиот објект презело дејствие на раздвојување на учесниците во постапката и нивно отстранување од угостителскиот објект. Обвинетиот во кривично правниот настан превзел такви дејствија на извршување со кои неспорно ја загрозил сигурноста на оштетените, а исто така и кај останатите присутни лица во угостителскиот

објект во критичното време, а кои не биле оштетени, тоа предизвикало чувство на несигурност и страв и кај нив.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот за повреда на КЗ на штета на обвинетиот, бидејќи обвинетиот немал никаква намера неког да повреди, не е утврдено дека јавноста е вознемирена, ниту дека може да биде предмет на напад или вознемирување. Не било утврдено дали имало присутни и кај кои лица како јавност била предизвикана вознемиреноста, поради следните причини:

Чувството на несигурност и страв преставува лична загрозеност и несигурност за сопствените вредности, неспокојство кај граѓаните и лицата кои се малтретирани, случајни сведоци на нападот врз поединецот, растројство во нормалното одвивање на заедничкиот живот што преставува почитување на некои основни правила на ред, што се манифестира во попречување на нормалните облици на комуницирање помеѓу луѓето. Кривичното дело од чл.386 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ, по правило се врши на јавно место достапно на секого, но може да биде извршено и во место каде се реализираат некои јавни, заеднички дејности, во колку ефектите од насилничките дејствија ги почувствувале и други граѓани.

Од изведените докази пред првостепениот суд, се утврдува неспорно дека, обвинетиот пред угостителскиот објект посегнал по нож и мавтал со него спрема оштетениот, повредувајќи со телесни повреди 7 лица, што упатува на заклучокот дека кај обвинетиот била присутна умисла и свест дека на неког му ја загрозува неговата сигурност вршејќи грубо насилство, предизвикувајќи ја последицата на делото.

Тоа што конкретно не се посочени лицата кај кои е предизвикано чувство на загрозување, со тоа не е повреден КЗ на штета на обвинетиот, бидејќи во конкретниот случај делото е извршено пред јавен објект, каде биле присутни оштетените и повеќе други лица, најмалку наведените оштетени врз кои што е сторено загрозувањето на сигурноста, од каде што неспорно произлегува дека било предизвикано чувство на несигурност и страв што е доволно да бидат исполнети сите битни елементи на законското битие на кривичното дело од чл. 386 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ.

Од тие причини, по наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно го применил КЗ кога нашол дека во дејствијата на обвинетиот се содржани сите битни елементи на кривичното дело „Насилство“ од чл. 386 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ.

(Кж-226/16 –Апелационен суд Штип).

3. Не е повреден КЗ на штета на обвинетиот во смисла на чл. 416 ст.1 т.1 од ЗКП, во дејствијата преземени од обвинетиот се содржани сите законски елементи на кривичното дело „Недозволно изработување, држање и тргување со огнено оружје и распрскувачки материји“ од чл. 396 ст.1 од КЗ, бидејќи обвинетиот, огненото оружје – полуавтоматски пиштол кој бил сопственост на неговиот татко, за кое неговиот татко поседувал уредна дозвола за поседување и носење оружје, недозволно, без правен основ го држел кај себе подолго време, најпрвин во ПМВ сопственост на неговата мајка, кое возило го управувал обвинетиот, а потоа и кај него, при што при настаната расправија со оштетениот обвинетиот посегнал по ова оружје.

Од образложението:

Основниот суд Кочани со обжалената пресуда обвинетиот го огласил за виновен за кривично дело „Загрозување со опасно орудие при тепачка или караница“ од чл. 133 од КЗ и едно кривично дело „Недозволено изработување, држање и тргување со оружје и распрскувачки материи“ од чл. 396 ст.1 од КЗ, за кои обвинетиот е осуден за првото кривично дело на казна затвор во траење од 5 месеци, за второто кривично дело казна затвор во траење од една година. Согласно чл.44 од КЗ судот му утврдил казна затвор во траење од една година и 4 месеци, па му изрекол алтернативна мерка – условна осуда, така што утврдената казна затвор од 1 година и 4 месеци ја условил во рок од 5 години во кој рок обвинетиот да не стори ново кривично дело. Обвинетиот бил задолжен со паушални трошоци во износ од 6.000,00 денари, како и трошоци во постапката во износ од 4.993,00 денари. На обвинетиот му било одземено огненото оружје – полуавтоматскиот пиштол со карактеристики и обележја точно наведени во изреката на првостепената пресуда, кој да биде предаден во Агенцијата за управување со одземен имот – Скопје. Оштетениот бил упатен на спор.

Против првостепената пресуда во навремен законски рок жалби изјавиле Основниот јавен обвинител од Кочани и обвинетиот преку неговиот бранител.

Со изјавената жалба од обвинетиот преку неговиот бранител, првостепената пресуда се напаѓа поради повреда на КЗ и одлуката за кривичната санкција.

Во изјавената жалба од обвинетиот преку неговиот бранител се наведува дека се повредени одредбите од КЗ согласно чл. 416 ст.1 т.1 од КЗ, по однос на кривичното дело „Недозволено изработување, држање и тргување со оружје и распрскувачки материи,“ од чл. 396 ст.1 од КЗ, бидејќи од изведените докази се утврдило дека огненото оружје – полуавтоматскиот пиштол кој обвинетиот го употребил во моментот при извршувањето на кривичното дело „Загрозување со опасно орудие при тепачка или караница“ од чл. 133 од КЗ, за кое е огласен за виновен е сопственост на неговиот татко, кој поседувал уредна дозвола за поседување и носење на оружје, предметното оружје се наоѓало во фиоката на ПМВ марка „Ауди“ сопственост на мајката на обвинетиот, што според жалителот упатувало на заклучок дека оружјето било во фактичка власт – држање на обвинетиот само за еден краток временски период.

По наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно утврдил дека во дејствијата на обвинетиот се содржани сите законски елементи на кривичното дело од чл. 396 ст.1 од КЗ.

Правилно прифатил првостепениот суд врз основа на правилно ценетите докази изведени на главната расправа, дека обвинетиот во моментот го употребил пиштолот кој што претходно го имал кај себе подолг временски период, недозволено, без правен основ го држел најпрвин во возилото сопственост на неговата мајка, а потоа и кај него, а при настанувањето на караницата со оштетениот посегнал по ова оружје. Ова неспорно упатува на заклучок дека обвинетиот не посегнал по оружје кое моментално и случајно било таму, туку обвинетиот оружјето го држел кај себе, со што во целост се исполнети законските обележја на кривичното дело од чл. 396 ст.1 од КЗ.

Кривичното дело за кое се терти обвинетиот од чл. 396 ст.1 од КЗ е трајно кривично дело кое опфаќа една противправна состојба што трае и продолжува. Довршувањето на ова кривично дело не е за еден миг, туку тоа опфаќа еден период – процес. Од тие причини, правилна е констатацијата на првостепениот суд дека обвинетиот оружјето го држел кај себе подолго време, знаел дека еден период оружјето се наоѓа во возилото сопственост на неговата мајка, кое тој го управувал, а потоа оружјето го земал кај себе за да посегне по истото спрема оштетениот критичниот ден. Овој факт се утврдува и од исказот на оштетениот дека пред критичниот настан, обвинетиот се заканувал дека ќе дојде со пиштол, обвинетиот имал сознание дека во возилото имал пиштол.

Од горе изнесеното, се утврдува дека со донесената првостепена пресуда, првостепениот суд не ги повредил одредбите на КЗ на штета на обвинетиот, од причини што во дејствијата преземени од обвинетиот се содржани сите законски елементи на кривичното дело од чл. 396 ст.1 од КЗ.

(Кж.бр. 251/16 – Апелационен суд Штип).

4. Кога против обвинетото одговорно лице и обвинетото правно лице биле поднесени две обвиненија за исто кривично дело „Даночно затајување“ од чл. 279 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ за обвинетото одговорно лице и чл. 279 ст.3 в.в. со ст.2 и 1 од КЗ, за обвинетото правно лице, не постојат законски услови за спроведување на единствена кривична постапка за сите наведени и опишани дејствија во наведените временски периоди во поднесените две обвиненија, бидејќи со првата правосилна пресуда на Основен суд Струмица од 14.04.2015 година обвинетите биле огласени за виновни за кривично дело „Даночно затајување “ за временскиот период од 01.01.2011 година до 31.12.2011 година, а со втората пресуда на Основен суд донесена на 02.05.2017 година дејствијата на извршување се опфатени во временскиот период од 24.01.2012 година до 31.12.2012 година и во тој случај не може да се примени одредбата за продолжено кривично дело од чл. 45 од КЗ.

Од образложението:

Со обжалената пресуда на Основен суд Струмица, обвинетото одговорно лице и обвинетото правно лице биле огласени за виновни, одговорното лице за кривично дело „Даночно затајување“ од чл. 279 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ, а кривично одговорното правно лице за кривично дело „Даночно затајување“ од чл. 279 ст.3 в.в. со ст.2 и 1 од КЗ. Одговорното лице биле осудено на казна затвор во траење од 2 години и парична казна во износ од 2.000 евра во денарска противвредност од 61.500,00 денари, согласно чл. 96-а од КЗ, кривично одговорното правно лице било осудено на парична казна во износ од 200.000,00 денари. Обвинетите биле задолжени со плаќање на трошоци во постапката за судски паушал и трошоци во постапката кои требало солидарно да ги надоместат во износ од 19.999,00 денари.

Од ваквата пресуда останале незадоволни обвинетото одговорно и кривично одговорното правно лице кои поднеле навремена жалба преку нивниот бранител, со која ја напаѓаат првостепената пресуда поради суштествена повреда на одредбите од ЗКП, погрешна и нецелосна утврдена

фактичка состојба и погрешна примена на КЗ, со предлог жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи и да се донесе ослободителна пресуда, или да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно разгледување и одлучување.

Врз основа на правилна анализа и оценка на изведените докази пред првостепениот суд, а особено од Основното и Дополнителното материјално финансво вештачење на вешто лице – дипломиран економист за работењето на обвинетото правно лице, од увидот во писмената документација на обвинетото правно лице за тековната состојба, од историјатот на промени издадени од Централниот регистер на РМ, било правилно утврдено дека, обвинетиот во критичниот период бил управител на обвинетото правно лице, чија што претежна дејност била трговија на големо со овошје и зеленчук. Од Основниот Наод и мислење и дополнителното вештачење од вештото лице – материјално финансво вештачење, како и од распитот на вештото лице на главната расправа, било утврдено дека во критичниот период од 24.01.2012 година до 31.12.2012 година обвинетото правно лице од извршениот извоз на стока во странство и од домашната продажба на земјоделски производи, остварило вкупен промет од 396.370.512,00 денари, од кои согласно книговодствената евиденција имало наплатено износ од 286.816,00 денари, така што останале како ненаплатени побарувања 396.083.696,00 денари. Обвинетото правно лице за извршениот откуп на земјоделски производи, останало должно на земјоделските производители сума во износ од 87.584.067,00 денари. Врз основа на вештачењето и изјавата на вештото лице, се констатира дека како ненаплатени парични побарувања, кои што не се уплатени на жиро сметката на правното лице останува износ од 308.495.629,00 денари. Овие се парични средства кои што не се оправдани во тековното работење на правното лице и не евидентираат во книговодствената евиденција, што значи дека имаат третман на личи примања за кои обвинетото правно лице требало да пресмета и плати персонален данок на доход од 11,11 %, односно во износ од 32.274.309,00 денари, но обвинетите тоа не го сториле.

По основот на повреда на КЗ, жалителот наведува дека во конкретниот случај се работело за продолжено кривично дело „Даночно затајување“ од чл. 279 ст.2 и 3 од КЗ, бидејќи против обвинетите биле поднесени две обвиненија и дејствијата опишани во двете обвиненија била меѓусебно поврзани со искористување на ист траен однос и дејствијата преставувале повеќекратно остварување на исто кривично дело, кое било продолжено и веќе опфатено со првата правосилна пресуда на Основниот суд Струмица. Според жалителот, тоа преставува основ за донесување на одбивателна пресуда.

По наогање на овој суд, овие жалбени наводи се неосновани, бидејќи во конкретниот случај не станува збор за пресудена работа и не може да биде донесена одбивателна пресуда, од причини што за тоа не постоеле законски услови за спроведување на единствена кривична постапка за сите наведени дејствија и по двете поднесени обвиненија од Основниот јавен обвинител од Струмица, против обвинетото одговорно и правно лице, за наведените временски периоди. Според тоа, не може да се примени Законската одредба за продолжено кривично дело од чл. 45 од КЗ.

Неспорно е дека со првата правосилна пресуда на Основен суд Струмица од 14.04.2015 година, е опфатен временски период од 01.01.2011 година, до 31.12.2011 година. Во тоа време, кога е донесена првостепената пресуда, се водела истражна постапка исто така против обвинетите за истото

кривично дело „Даночно затајување“, но за друг временски период и тоа од 24.01.2012 година до 31.12.2012 година.

Пресудата по второто поднесено обвинение од Основниот јавен обвинител од Струмица била донесена подоцна на 02.05.2017 година.

Според тоа, не постоеле законски можности за водење на единствена кривична постапка и за двата временски периоди погоре наведени, а за дејствија целосно опфатени и по двете правосилни пресуди на Основен суд Струмица.

Од тие причини, во конкретниот случај не може да се примени одредбата од чл. 45 од КЗ, за продолжено кривично дело.

(Кж.бр. 308/17-Апелационен суд Штип).

5. Не е повреден КЗ на штета на обвинетиот, бидејќи во сообраќајната незгода што се случила критичниот ден по регионалниот пат „Превалец“ – с. Смојмирово, обвинетиот управувал неосветлен моторцикл, без вградени светлосно сигнални системи за осветлување на патот и возилото во ноќни услови го управувал моторциклот без да има запалени соборени светла за осветлување на патот, спротивно на чл. 42 ст.1 од Законот за возила и чл.85 ст.1 од ЗБСП, поради тоа што неосветлениот моторцикл преставувал непрегледна подвижна пречка на патот и другиот учесник во сообраќајот – возачот на ПМВ марка „Опел Астра“, кој се движел на спротивната коловозна лента, свртувајќи во лево, не го забележал моторциклот и удрил во истиот кога меѓусебното растојание меѓу обвинетиот кој управувал моторцикл и возачот на ПМВ била околу 60 метри.

Од образложението:

Со обжалената пресуда на Основен суд Веница, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот“ од чл.300 ст.4 в.в. со чл. 297 ст.3 и 1 од КЗ и осуден на казна затвор во траење од 2 години и 3 месеци, задолжен со трошоци во постапката за судски паушал во износ од 2.000,00 денари и трошоци за извршените вештачења и присуство на вештото лице на одржаните претреси пред првостепениот суд во износ од 17.300,00 денари и трошоци за оштетената во износ од 8.580,00 денари. Заради одлучување по имотно правното барање на оштетената, ќе биде закажано и одржано посебно рочиште, на кое ќе биде донесена дополнителна пресуда.

Навремена жалба против првостепената пресуда изјавил обвинетиот преку неговиот бранител, со која пресудата ја напаѓа поради: суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешна и нецелосно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ и поради изречената кривична санкција. Наведувајќи жалбени причини предлага жалбата да се уважи, нападнатата пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Од изведените докази пред првостепениот суд, од записникот за увид на лице место, скицата од сообраќајната незгода, албумот со фотографии од сообраќајната незгода, записници за испитување на алкохолисаноста на учесниците во незгодата, како и од сообраќајното вештачење на вештото лице по наредба на Основниот јавен обвинител, и од другите изведени докази,

првостепениот суд правилно утврдил дека обвинетиот во касните вечерни часови после полноќ критичната вечер, управувал моторцикал по регионалниот пат „Превалец“ – с. Смојмирово, без да моторцикалот има вградено светлосни сигнални системи за осветување на патот и означување на моторцикалот, предизвикал сообраќајна незгода, бидејќи навремено не бил забележан од другите учесници во сообраќајот. Поради тоа дошло до меѓусебен судир меѓу моторцикалот управуван од обвинетиот со предниот челен дел од ПМВ „Опел Астра“ кое се движело во спротивна насока, а во критичниот момент превземало дејствие на свртување во лево. Возачот на ПМВ преземал дејствије на свртување во лево, со намера да се вклучи на паркирнг просторот пред хотелот кој бил во близина.

Според сообраќајното вештачење на вештото лице, неосветлениот моторцикал управуван од обвинетиот, во конкретниот случај преставувал непрегледна подвижна пречка на патот и можел да биде забележан на растојание од 26 до 30 метри, а во конкретниот случај во критичниот момент растојанието меѓу моторцикалот и ПМВ кое презело свртување на дејствие во лево, била околу 60 метри.

Според тоа, возачот на ПМВ немал никаква можност да го забележи обвинетиот кој го управувал моторцикалот, а обвинетиот го загрозил јавниот сообраќај управувајќи го моторцикалот неосветлен, постапувајќи спротивно на законските одредби од чл. 42 ст.1 од Законот за возила и чл. 85 ст.1 од ЗБСП.

Од настанатата сообраќајна незгода, сопатникот на моторцикалот се задобил со тешки телесни повреди, детално опишани во изреката на првостепената пресуда, со кои била предизвикана мозочна кома со нагмечување на мозокот и акутно крварење под тврдата мозочна обвивка и импресивна скршеница на коските на черепот, по што по неколку дена оштетениот починал во ЈЗУ Универзитетска клиника за неврохирургија Скопје.

Во ваквите дејствија на обвинетиот се содржани сите елементи на кривичното дело „Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот“ од чл. 300 стб.4 в.в. со чл. 297 ст.3 и 1 од КЗ.

Не е повреден КЗ на штета на обвинетиот, бидејќи сите изведени докази упатуваат на заклучок дека обвинетиот е тој кој што го загрозил јавниот сообраќај, управувајќи неосветлен моторцикал, ја причинил сообраќајната незгода, повредувајќи ги законските одредби на чл. 42 ст.1 од Законот за возила и чл. 85 ст.1 од ЗБСП.

(Кж.бр. 527/15-Апелационен суд Штип).

6. Кога првостепениот суд донел пресуда врз основа на признание на вина на главната расправа, кое признание било целосно и доброволно, обвинетиот изјавил дека бил свесен за правните последици од признанието на вина, врз основа на кое првостепениот суд изведувал само докази кои се однесуваат на одлуката за кривичната санкција, не е повреден КЗ на штета на обвинетиот и првостепениот суд не ги пречекорил овластувањата кои ги има по Закон, согласно чл. 416 т.5 од КЗ на штета на обвинетиот, бидејќи првостепениот суд одмерил казна спрема обвинетиот со првостепената пресуда, што е во границите на пропишаната казна со КЗ за стореното кривично дело.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд во Струмица, донесена врз основа на признание на вина на обвинетиот на главната расправа, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Неосновано производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори“ од чл.215 ст.1 од КЗ и осуден на казна затвор во траење од 6 години. Обвинетиот бил задолжен согласно чл. 105 в.в. со чл. 102 од ЗКП со трошоци во постапката на име пашал во износ од 2.000,00 денари. Согласно чл. 100-а од КЗ, трите банкноти од апоени по 500 евра со сериски броеви наведени во изреката на првостепената пресуда, 11 банкноти од апоени по 1.000,00 денари со сериски броеви наведени во изреката на пресудата и 5 банкноти во апоени од по 500,00 денари со наведените сериски броеви, било одлучено да се одземат од обвинетиот. Исто така и македонската патна исправа и бугарската патна исправа на име на обвинетиот со броеви наведени во изреката на пресудата, било одлучено по правосилноста на пресудата да се вратат на обвинетиот.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој изјавил навремена жалба преку неговиот бранител, со која пресудата ја наплага само по основот на одлуката за казната. Предлага жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување или пресудата да се преначи и на обвинетиот да му се намали казната, или да му се изрече поблага казна.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот по основот на повреда на КЗ на штета на обвинетиот, дека првостепениот суд при одмерувањето на казната спрема обвинетиот ги пречекорил овластувањата кои ги има според Закон, по однос на одлуката за кривичната санкција.

Ова од причини што, обвинетиот не е осуден на повисока казна затвор од онаа казна што е предвидена за предметното кривично дело со одредбите од КЗ, од чл. 215 ст.1 од КЗ.

Врз основа на изведените докази, првостепениот суд ги утврдил сите решителни факти од кривично правниот настан и основано прифатил дека обвинетиот критичниот ден при неговиот претрес пред едно основно училиште во селото, од страна на овластените службени лица на МВР СВР Струмица, кај обвинетиот е пронајдена опојна дрога – хериоин од 91,70 грама, спакувана во полиетиленски опаковки, скриени во долниот веш на обвинетиот, која опојна дрога обвинетиот ја држел кај себе заради продажба.

Предвидената казна затвор за стореното кривично дело од чл. 215 ст.1 од КЗ е од 3 години затвор до 10 години затвор, а обвинетиот е осуден на казна затвор од 6 години.

При одмерувањето на казната, првостепениот суд ја применил законската одредба на чл. 39 од КЗ, имајќи ги во предвид сите отежнителни и олеснителни околности, кои влијаат казната да биде поголема или помала.

Првостепениот суд особено ја ценел досегашната осудуваност на обвинетиот за исто кривично дело, видот на опојната дрога и количината на опојната дрога – хериоин, пронајдена при извршениот претрес на обвинетиот, како и досегашната осудуваност на обвинетиот за други кривични дела, како отежнителни околности.

Горе наведените околности, упатуваат на заклучок дека првостепениот суд при одмерувањето на казната не ги пречекорил своите овластувања и не го

повредилл КЗ на штета на обвинетиот, од причини што казната затвор од 6 години е во рамките на предвидената со одредбите од КЗ.

(Кж.бр. 581/15 – Апелационен суд Штип).

7. Првостепениот суд не сторил повреди на одредбите од КЗ и правилно прифатил дека во дејствијата на обвинетиот се содржани сите елементи од кривичното дело „Обљуба врз немоќно лице“ од чл. 187 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ в.в. со чл. 45 од КЗ, бидејќи обвинетиот заради задоволување на своите полови страсти во неколку наврати во попладневните часови на точно неутврдени датуми и на ден 21.11.2015 година извршил полови дејствија врз оштетениот, злоупотребувајќи ја неговата психичка состојба на заостанат душевен развој – Даутов синдром, со умерена ментална ретардација, кој не поседувал капацитети и способности, адекватно да му се спротивстави на обвинетиот при вршењето на половите дејствија врз него, од причини што оштетениот бил немоќно лице.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Кочани, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Обљуба врз немоќно лице“ од чл. 187 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ и в.в. со чл. 45 од КЗ, и бил осуден на казна затвор во траење од 3 години и 3 месеци, задолжен да плати трошоци во постапката на име судски паушал, трошоци за вештите лица и трошоци на оштетениот во износ од 74.620,00 денари, кои се однесуваат на полномошникот на оштетениот. Оштетениот преку неговиот законски застапник бил упатен оштетното побарување да го остварува во граѓански спор.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој преку својот бранител изјавил жалба со која ја напаѓа пресудата поради, суштествени повреди на одредбите од кривичната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и повреда на КЗ. Со жалбата се предлага обжалената пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот по основот на повреда на одредбите од КЗ на штета на обвинетиот.

Од сите правилно ценети докази пред првостепениот суд, правилно и основано е прифатено дека обвинетиот со намера да ги задоволи своите полови страсти во неколку наврати во попладневните часови на точно неутврдени дати и на ден 21.11.2015 година, искористувајќи исти прилики и слични околности, во магацинот за текстилна роба извршил полови дејствија врз оштетениот кој бил на возраст од 37 години, злоупотребувајќи ја неговата психичка состојба на заоставен душевен развој – Даутов синдром, поради која ситуација оштетениот бил личност кој не бил способен да даде отпор на обвинетиот.

Првостепениот суд правилно постапил кога го прифатил Наодот и мислењето од вештите лица - лекари специјалисти невропсихијатри од ЈЗУ Универзитетска Клиника за психијатрија – Скопје, од кое вештачење неспорно се констатира дека оштетениот бил со вродени генетски пореметувања и основни одбележја кај оштетениот е интелектуалната инфериорност која е

умерена – ИК 40-45. Оваа состојба одговара на ментална возраст на дете од 4 до 5 години, поради што на оштетениот му била одземена деловната способност со поставен старател.

Оштетениот постојано повторувал дека бил сексуално злоставуван од обвинетиот и таа изјава не ја менувал, и во времето кога ја давал таа изјава кај оштетениот била забележлива возбуда, вознемиреност, црвенило на лицето, што упатува на индиректен показател на афективни реакции од преживеаните стресни настани.

Според Наодот и мислењето на вештите лица, оштетениот немал капацитет да измислува настани, да конфабулира содржина која би ја репродуцирал после извесен временски период.

Оштетениот не е сослушан на главната расправа пред првостепениот суд во својство на сведок, по изнесеното мислење на вештите лица дека тоа негативно би се одразило врз менталното и физичкото здравје на оштетениот.

По оценка на овој суд, со тоа што оштетениот не е сослушан на главната расправа, не го доведува во прашање постоењето на кривичната одговорност на обвинетиот за преземените противправни дејствија во критичниот временски период и поради тоа не е повреден КЗ на штета на обвинетиот.

Според тоа, оштетениот не бил сугестибилна личност да репродуцира измислени настани. Горните решителни факти се утврдуваат и со останатите изведени докази, сослушаните сведетели на главната расправа, изјавата на лекар специјалист - хирург, сослушан во својство на сведетел и фотодокументацијата за кривично правниот настан.

Од горе наведеното се утврдува дека, од изведените докази произлегува постоењето на кривичната одговорност на обвинетиот, за кривичното дело за кое се терети со поднесеното обвинение. Дејствијата на обвинетиот се правилно подведени под законскиот опис на кривичното дело „Обљуба врз немоќно лице“ од чл. 187 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ в.в. со чл. 45 од КЗ, при неспорен факт дека оштетениот бил немоќно лице.

(Кж.бр. 445/17 – Апелационен суд Штип).

8. Во дејствијата преземени од двајца обвинети кои со првостепената пресуда на Основен суд Кочани се огласени за виновни, првообвинетиот за продолжено кривично дело „Полов напад врз дете кое не наполнило 14 години“ од чл. 188 ст.1 в.в. со чл. 45 од КЗ, второобвинетиот за кривично дело „Полов напад врз дете кое не наполнило 14 години“ од чл. 188 ст.1 од КЗ, не се содржани законските претпоставки кои согласно чл. 16 и 17 од КЗ ја исклучуваат нивната кривична одговорност – стварна и правна заблуда по однос на возраста на оштетената и противправноста на превземените дејствија од обвинетите, бидејќи обвинетите биле свесни за возраста на оштетената, ја познавале оштетената пред кривично правниот настан, која според својата физичка конституција била неразвиена и недооформена како девојка.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Кочани двајцата обвинети биле огласени за виновни, првообвинетиот за продолжено кривично дело од чл. 188 ст.1 в.в. со

чл. 45 од КЗ, а второобвинетиот за кривично дело од чл. 188 ст.1 од КЗ и биле осудени, првообвинетиот на казна затвор во траење од три години со засметан притвор во казната, а второобвинетиот на казна затвор од две години со засметан притвор во изечената казна. Обвинетите биле задолжени да платат судски паушал во износ од по 6.000,00 денари, и трошоци по постапката во износ од по 88.192,00 денари, и биле задолжени солидарно да платат на оштетената преку нејзиниот полномошник трошоци во постапката во износ од 9.100,00 денари, оштетената била упатена на спор за остварување на имотно правното побарување.

Од ваквата пресуда останале незадоволни обвинетите кои преку нивните бранители изјавиле благовремени жалби.

Прво обвинетиот со изјавената жалба преку неговиот бранител, пресудата ја напаѓа поради, сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на одредбите од КЗ. Со жалбата се предлага пресудата да биде укината и предметот вратен на повторно одлучување пред првостепениот суд или пресудата да се преиначи, прво обвинетиот да биде ослободен од обвинение.

Второ обвинетиот со изјавената жалба преку неговиот бранител ја напаѓа пресудата поради сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага првостепената пресуда да се укине, предметот врати на повторно одлучување или првостепената пресуда да се преиначи, обвинетиот да биде ослободен од обвинение.

По однос на способноста на обвинетите да го сватат значењето на кривичното дело за кое се теретат, од невро-психијатриските вештачења од ЈЗУ Универзитетска клиника за психијатрија Скопје, се утврдува дека прво обвинетиот бил со лесна интелектуална попреченост, но и покрај тоа можел да ги свати причинско – последичните случувања од преземените противправни дејствија, бил пресметлив.

Прво обвинетиот можел да ја воочи возраста на оштетената, имајќи ја во предвид нејзината физичка конституција, која посетувала настава во специјална паралелка во Основното училиште.

Исто така, и второ обвинетиот бил свесен и имал сознанија за возраста на оштетената, ценејќи ја нејзината физичка конституција и развиеност, можел да го свати значењето на преземените дејствија и постапки од негова страна и да управува со истите – бил пресметлив.

По жалбениот основ на повреда на КЗ жалителите наведуваат дека не биле свесни за возраста на оштетената, биле во заблуда по однос на нејзината возраст и противправноста на преземените дејствија, што била основа за исклучување на нивната кривична одговорност.

Овие жалбени наводи се неосновани, првостепениот суд правилно прифатил од содржината на сите изведени докази и утврдените решителни факти од истите, дека обвинетите кои биле пресметливи лица, согласно изготвените невро-психијатриски вештачења, во критичниот период биле свесни за своите преземени дејствија, за годините на оштетената, која била со неразвиена физичка конституција, не била дооформена како девојка, туку како дете, што било видно од фотодокументација од списите во предметот за оштетената.

Обвинетите пред кривично правниот настан контактирале со оштетената, ја познавале, оштетената пред да има полов однос со

првообвинетиот, престојувала неколку дена во домот на првообвинетиот, и во таа прилика му кажала на првообвинетиот за нејзината возраст, дека посетува специјална паралелка во Основното училиште во селото.

Од горе наведените причини, неосновани се жалбените наводи на жалителот по однос на повреда на КЗ на штета на обвинетите во смисла на чл. 365 ст.1 т.2 од ЗКП – Интегрален текст.

(Кж.бр. 30/16-Апелационен суд Штип).

9. Не е повреден КЗ на штета на обвинетиот во смисла на чл. 416 т.1 од ЗКП, кога обвинетиот со првостепената пресуда е огласен за виновен за кривично дело „Полов напад врз малолетник кој не наполнил 14 години“ од чл. 188 ст.1 од КЗ, а врз основа на исказ на малолетната оштетена, која боледувала од епилепсија, со интелектуален капацитет кој бил на ниво на граничен случај меѓу заостанување и подпросечност, по однос на време, дата и броеви, бидејќи исказот на малолетната оштетена бил веродостоен со логичка поврзаност на настаните, со правилно сваќање на значењето на настаните и последиците од нив.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Кочани К.бр. 163/16 од 10.04.2017 година, под ст.1, пресудата на Основен суд Кочани К.бр. 19/12 од 27.12.2012 година е оставена во сила во делот на генералиите на второ обвинетиот и со која е огласен за виновен за кривично дело од чл. 188 ст.1 од КЗ, па согласно чл. 32, 33,35,39 од КЗ како и чл. 88,91,96 и 101 од ЗКП е осуден на казна затвор во траење од 11 години, оставена е во сила и пресудата во делот на трошоците со кои се задолжени двајцата обвинети да платат паушал на судот во износ од по 12.500,00 денари како и солидарно да ги надоместат трошоците во постапката во вкупен износ од 19.000,00 денари, а прво обвинетиот кој ја обжалил првостепената пресуда да плати и трошоци за поставен бранител во износ од 4.000,00 денари. Оставена е во сила пресудата во делот каде двајцата обвинети се задолжени солидарно да ги надоместат трошоците на постапката на оштетената во вкупен износ од 45.548,00 денари, како и оставена е во сила пресудата во делот каде малолетната оштетена е упатена на спор.

Под ст.11, пресудата на Основен суд Кочани К.бр. 19/12 од 27.12.2012 година во делот каде првообвинетиот е огласен за виновен со одредена казна затвор од 9 години, била ставена вон сила.

Под ст.111, првообвинетиот бил огласен за виновен за кривичното дело од чл. 188 ст.1 од КЗ и му била изречена алтернативна мерка – условна осуда, така што му е утврдена казна затвор во траење од 2 години, чие извршување било одложено во рокот за проверување од 4 години, за кој рок обвинетиот да не стори ново кривично дело. Првообвинетиот бил задолжен со паушални трошоци во износ од 2.500,00 денари, трошоци по постапката во износ од 3.000,00 денари и трошоци во постапката за оштетената, во износ од 87.360,00 денари, а оштетената била упатена на спор за остварување на имотно правното побарување.

Од ваквата пресуда останал незадоволен првообвинетиот кој изјавил жалба преку неговиот бранител, со која ја напаѓа првостепената пресуда

поради сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, по основотна фактичката состојба и погрешна примена на материјалното право.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот за повреда на КЗ на штета на обвинетиот, во смисла на чл. 416 т.1 од КЗ, бидејќи во текот на постапката пред првостепениот суд и при донесувањето на првостепената пресуда, бил прифатен исказот на малолетната оштетена која во времето на кривично правниот настан немала наполнето 14 години, за која било неспорно дека боледува од епилепсија која предизвикува како болест промени во свеста на оштетената, а според интелектуалниот капацитет оштетената се наогала на границите меѓу заостанување и подпросечност, по однос на оперирање со броеви, време и дати на настани.

По оценка на овој суд горе наведените жалбени наводи се неосновани. Првостепениот суд врз основа на исказот на вештите лица д-р. Михаил Иванов – невропсихијатар и Љубица Захаријева – психолог, правилно прифатил дека оштетената боледува од епилепсија, меѓутоа епилептичните напади не делуваат врз меморијата на личноста, во конкретниот случај малолетната оштетена, ниту пак предизвикуваат пореметување на свеста кај оштетената. Во темпоралниот дел на мозокот кај оштетената во време на епи-нападите, при репродукција на настаните, се јавуваат празнини во врска со времето, како и на деталите од случувањето на настаните по однос на нивната содржина, но содржините кои се заборавени од личноста, не се пополнуваат со измислени детали.

Оштетената верно ги репродуцирала настаните, таа ги сватила причинско последичните односи во случените настани, можела да го свати значењето на настаните.

Според тоа, исказот на оштетената е вистинит, веродостоен и покрај нејзината здравствена состојба и непостои сомневање во кредибилноста на нејзиниот исказ, односно не постои сомневање во веродостојноста на исказот на оштетената.

Решителните факти од кривично правниот настан се утврдени не само врз основот на исказот на оштетената која е малолетна и не наполнила 14 години, туку и од останатите изведени писмени и усмени докази на главната расправа пред првостепениот суд.

Правилно е прифатено дека првообвинетиот кој бил во критичниот временски период на возст од 20 години, со намера да ги задоволи своите полови страсти во летниот период на 2008 година во неговиот дом во с. Зрновци извршил обљуба врз малолетната оштетена на тој начин што кога оштетената одела на гости во неговиот дом на неговиот компјутер и пуштал да гледа порнографски филмови со луге од црна раса, ја терал тоа што тие го прават на филмот тата да му го прави на него, ја прашал дали сака со него да има полови односи, па откако оштетената се согласила ја однел до неговата соба, се соблекол гол и неговиот полов орган го ставил во половиот орган на оштетената.

(Кж.бр. 267/17-Апелационен суд Штип).

10. Не е поверден КЗ на штета на обвинетиот во смисла на чл. 416 т.1 од КЗ, во дејствијата преземени од обвинетиот се содржани сите законски елементи на кривичното дело „Загрозување на сигурноста“ од чл. 144 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ и покрај тоа што обвинетиот и оштетената

тајно живееле интимно како маж и жена, не излегувале во јавноста и не живееле во заедничко домаќинство, бидејќи сето ова не е од релевантно значење за утврдување на фактот дека обвинетиот и оштетената биле во блиски лични односи, како љубовни партнери, согласно чл. 122 ст.21 од КЗ и чл. 3 од Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство.

Од образложението:

Основниот суд во Струмица со обжалената пресуда К.бр. 475/16 од 15.05.2017 година, согласно чл. 403 т.1 од ЗКП обвинетиот го ослободил од обвинение за кривично дело од чл. 144 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ. Согласно чл. 106 ст.1 од ЗКП одлучил трошоците по постапката од 28.080,00 денари да паднат на терет на буџетските средства на РМ, а согласно чл. 114 ст.3 од ЗКП, оштетената за евентуалното остварување на имотно правното побарување, ја упатил на спор. Под ст.2 од изреката, согласно чл. 352 в.в. со чл. 62 ст.2 од ЗКП, судот донел решение со кое ја запрел постапката против обвинетиот за кривично дело „Телесна повреда“ од чл.130 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ. Согласно чл. 106 ст.4 од ЗКП, одлучил во овој дел трошоците во постапката во износ од 3.333,00 денари да паднат на терет на оштетената.

Против првостепената пресуда по однос на ст.1 од изреката навремена жалба е поднесена од Основниот јавен обвинител од Струмица, со предлог првостепената пресуда под ст.1 да се преиначи, така што обвинетиот да се огласи за виновен за кривичното дело од чл. 144 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ, за кое кривично дело да го осуди на казна затвор согласно Законот.

По оценка на овој суд, основани се жалбените наводи на Основниот јавен обвинител од Струмица. Првостепениот суд погрешно го применил материјалното право и сторил повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 416 ст.1 т.4 од ЗКП, со тоа што го ослободил од обвинение обвинетиот за кривично дело од чл. 144 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ. Имено, од изведените докази пред првостепениот суд, правилно и основано првостепениот суд утврдил дека обвинетиот и оштетената во последните две години, до летото 2015 година повремено одржувале интимни односи, кои биле тајни, засновани на одржување на сексуални односи. Како пар не се јавувале во јавноста, немале заеднички социјален и друштвен живот, така што ниту обвинетиот контактирал со семејството на оштетената, ниту оштетената контактирала со семејството на обвинетиот. Но, за одржување на нивните љубовни односи знаеле и семејството на обвинетиот и семејството на покојниот сопруг на оштетената. Контактите обвинетиот и оштетената претежно ги одржувале во домот на обвинетиот. Но, од летото 2015 година дошло до нарушување на нивните меѓусебни односи, па оштетената во повеќе наврати го пријавувала обвинетиот пред МВР СВР Струмица, обвинувајќи го за нанесени материјални штети, за телесно и психичко малтретирање, за што и бил оформен ВПП предмет бр. 48/15 и бр. 3/16, со предлог за издавање – заштитна мерка за заштита од насилство.

Но и покрај овие утврдени решителни факти по однос на фактичката состојба, првостепениот суд неправилно прифатил дека во дејствијата на обвинетиот не се содржани битните елементи на предметното кривично дело од чл. 144 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ, за кое се терети обвинетиот, наведувајќи дека не се исполнети објективните услови за постоење на вина на обвинетиот, а тоа

преставува односот меѓу сторителот и жртвата што ги исполнува елементите на семејно насилство.

Во чл. 122 ст.21 од КЗ и чл.3 од Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство, конкретно е прецизиран поимот на семејно насилство, како малтретирање, навредување, загрозување или телесно повредување, што се одвива меѓу точно определен тесен круг на лица или извршители на овие дела можат да бидат само брачен другар, родители или деца или други лица кои живеат во брачна и вонбрачна заедница или заедничко домаќинство, спрема сегашен или поранешен брачен другар или лица кои имаат заедничко дете или се наоѓаат во блиски лични односи, без оглед дали сторителот го делел или го дели истото живеалиште со жртвата.

Првостепениот суд неосновано прифатил дека обвинетиот и оштетената не биле во блиски лични односи, од причини што оштетената изјавила дека никаде не излегувале заедно во јавноста како двојка, немале заеднички друштвен живот.

По оценка на овој суд, првостепениот суд погрешно прифатил дека односите меѓу оштетената и обвинетиот не преставуваат односи кои би се подвеле под блиски лични односи согласно чл. 122 ст.21 од КЗ и чл.3 од Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство.

По оценка на овој суд, од сите изведени докази, јасно произлегува дека обвинетиот и оштетената биле во блиски лични односи. Овој факт се утврдува од изјавата на самата оштетена, поткрепен со изјавата на сведокот Гордана Милорадовиќ, која што појаснила пред првостепениот суд дека обвинетиот и оштетената биле во сексуална љубовна врска, тајно интимно живееле како маж и жена. Фактот што не излегувале во јавноста не го доведува во прашање решителниот факт дека обвинетиот и оштетената биле во блиски лични односи, согласно одредбите од КЗ и Законот за превенција, спречување и заштита од семејно насилство.

Од изјавата на оштетената се утврдува дека на 21.10.2015 година обвинетиот и се заканил на оштетената дека кога тогаш ќе ја убие и дека нејзината золва, свидетелката Гордана ќе и ги чува децата. Овие факти ги потврдува и свидетелката Гордана Милорадовиќ пред првостепениот суд.

Од тие причини, по наоѓање на овој суд, првостепениот суд не постапил по укажувањата на Апелационен суд Штип, наведени во решението Кж.бр. 211/16 и не извршил правилна преоценка на изведените докази по укинувањето на првостепената пресуда.

Од тие причини Апелациониот суд во Штип ја уважи жалбата на Основниот јавен обвинител, а заради правилна примена на материјалното право, врз основа на правилно утврдени решителни факти од првостепениот суд во утврдената фактичка состојба, ја преиначи првостепената пресуда и обвинетиот го огласи за виновен за кривичното дело од чл. 144 ст.2 в.в. со ст.1 од КЗ, осудувајќи го на казна затвор во траење од 3 месеци, која какзна одговара на тежината на стореното кривично дело и степенот на кривичната одговорност на обвинетиот, ценејќи ги сите отежнителни и олеснителни околности во смисла на чл. 39 од КЗ.

Поради напред наведените причини, а врз основа на чл. 453 од ЗКП – Сл.весник на РМ бр. 150/10, се одлучи како погоре.

(Кж.бр. 292/17-Апелационен суд Штип).

ЗАКОН ЗА КРИВИЧНА ПОСТАПКА

1. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/2010), кога со првостепеното решение спрема обвинетиот е изречена мерка за безбедност „Задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа“ од чл. 63 од КЗ в.в. со чл. 523 од ЗКП, поради непресметливост на обвинетиот во смисла на чл.12 ст.1 од КЗ, а во изреката на првостепеното решение нема опис на противправните дејствија преземени од обвинетиот, а кои ги сочинуваат обележјата на кривичното дело „Насилство“ од чл. 386 ст.1 од КЗ.

Од образложението:

Со првостепеното решение на Основен суд Штип, спрема обвинетиот била изречена мерка за безбедност – Задолжително психијатриско лекување и чување во здравствена установа, од чл. 63 од КЗ в.в. со чл. 523 од ЗКП, за кривично дело „Насилство“ од чл. 386 ст.1 в.в. со чл.12 ст.1 од КЗ. Изречената мерка да се извршува во ЈЗУ Психијатриска болница „Негорци“ - Гевгелија по правосилноста на решението.

Против првостепеното решение жалба изјавил обвинетиот, преку неговиот бранител, со која се напаѓа првостепеното решение поради: сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП и погрешна примена на материјалното право и поради одлуката за изречената мерка за безбедност. Со жалбата се предлага истата да биде уважена, првостепеното решение да се укине и предметот врати на повторно одлучување, со јасни насоки овластена институција да спроведе вештачење за личноста на обвинетиот.

Од изведените докази се утврдува дека овластениот тужител – Основниот јавен обвинител од Штип, наредил да се изврши психолошко-психијатриско вештачење од лекар специјалист по психијатрија и специјалист по медицинска психологија, кое вештачење било спроведено, така што од Наодот и мислењето на овие вешти лица и нивните изјави пред првостепениот суд, се утврдило дека обвинетиот при сторувањето на кривичното дело за кое се терети не бил пресметлив. Обвинетиот не можел да го свати значењето на делото и преземените дејствија, не можел да управува со своите постапки поради силно изразено и пролонгирано привремено душевно растројство, кое на обвинетиот не му дозволувало здраворазумски да управува со своите постапки и релации со околината. До донесување на првостепеното решение, спрема обвинетиот не бил спроведен никаков психијатриски третман и лекување, но имајќи ја во предвид неговата ментална состојба на привремено душевно растројство како и тоа да обвинетиот дотогаш бил неколку пати осудуван за вакви и слични преземени противправни дејствија, при ваква состојба на работите не можат да се исклучат нови напади кон околината, што упатило на заклучок дека обвинетиот е опасен за околината. Според тоа, правилна и законита е одлуката на првостепениот суд со која на обвинетиот му е изречена мерка за безбедност – Задолжително психијатриско лекување и чување во Здравствена установа во смисла на чл. 63 од КЗ, за сторено кривично дело „Насилство“ од чл. 386 ст.1 од КЗ.

Првостепеното решение не се засновува на претпоставки, туку истото е засновано на цврсти и непобитни докази. Станува збор за непресметливо лице кое кривичното дело го сторило во непресметлива состојба, што е резултат на депресивно растројство со психотични елементи, поради што обвинетиот не бил во состојба да управува со своите постапки, поради менталниот склоп на личноста на обвинетиот, постоела опасност за извршување на ново кривично дело.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека изреката на првостепеното решение е нејасна, бидејќи во изреката не е даден опис на кривичното дело кое го сторил обвинетиот, односно не е даден конкретен опис на преземените противправни дејствија од обвинетиот, така што според жалителот не само што била сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП, туку е повредена и законската одредба на чл. 523 од ЗКП, со која се уредува изрекувањето на оваа мерка за безбедност.

По наогање на овој суд, основен услов за изрекување на мерката за безбедност – Задолжително психијатриско лекување и чување во Здравствена установа е непресметливоста на сторителот во време на сторувањето на кривичното дело. Непресметливоста значи и непостоење кривична одговорност, во смисла на чл. 11 ст.1 од Кривичниот Законик, не постои ниту законска можност со одлуката со која се изрекува мерката за безбедност спрема непресметлив сторител, во изреката тој да се огласи за виновен за своите превземени дејствија. Ова упатува на заклучок дека ваквата одлука не може да содржи ниту опис на преземените дејствија, поради отсуството на кривичната одговорност. Со одредбата на чл. 523 ст.3 од ЗКП, е уреден само начинот на кој судот одлучува за изрекувањето на мерката за безбедност, а оваа одредба не се однесува на содржината на одлуката со која се изрекува споменатата мерка за безбедност.

Од горе изнесените причини, овој суд најде дека не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП.

(Кж.бр. 293/2016 – Апелационен суд Штип).

2. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 и ст.2 од ЗКП, во врска со чл. 381 ст.1 и 2 од ЗКП, кога првостепениот суд донел пресуда врз основа на признание на вина на обвинетите во текот на главната расправа, а обвинетите доброволно ја признале вината за сторување на кривичните дела за кои се теретат со поднесеното обвинение, свесни за правните последици од признание на вина, за последиците сврзани со имотно правното побарување и трошоците на кривичната постапка, а обвинетите не изјавиле признание по однос на правните квалификации на кривичните дела за кои се теретат.

Од образложението:

Основниот суд во Струмица со обжалената пресуда, тројцата обвинети ги огласил за виновни и тоа: прво обвинетиот за шест кривични дела „Напад врз службено лице при вршење работи на безбедноста“ по чл. 383 ст.2 в.в. со

ст.1 и чл. 22 од КЗ, второ обвинетиот за две кривични дела „Напад врз службено лице при вршење работи на безбедноста“ по чл. 383 ст.2 в.в. со ст.1 и чл. 22 од КЗ и трето обвинетиот за четири кривични дела „Напад врз службено лице при вршење работи на безбедноста“ по чл. 383 ст.2 в.в. со ст.1 и чл. 22 од КЗ и ги осудил, прво обвинетиот на казна затвор во траење од по 6 месеци, а согласно чл. 44 од КЗ на единствена казна затвор во траење од 2 години и 6 месеци, на второ обвинетиот му утврдил казна затвор во траење од по 6 месеци, единствена казна затвор во траење од 1 година и за трето обвинетиот за сторените кривични дела од по 6 месеци, единствена казна затвор во траење од 2 години. Во изречените казни затвор на прво и второ обвинетиот одлучил да им се засмета и времето кое го поминале во притвор. Обвинетите биле задолжени со плаќање трошоци во постапката на оштетените, како и кривични трошоци во постапката во корист на Буџетските средства на судот. Оштетените за остварување на имотно правните побарувања биле упатени на спор.

Од ваквата пресуда останале незадоволни обвинетите кои изјавиле жалба преку нивниот бранител со која се напаѓа првостепената пресуда поради: суштествени повреди на одредбите од ЗКП, повреда на чл. 418 ст.1 од ЗКП, по основот на одлуката за кривичните санкции. Со жалбата се предлага обжалената пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење или обжалената пресуда да се преиначи, така што на обвинетите да им биде изречена поблага казна.

Неосновани се жалбените наводи на жалителите во изјавената жалба преку нивниот бранител, по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 и ст.2 од ЗКП, в.в. со чл. 381 ст.1 и 2 од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/2010), бидејќи од увидот во списите од предметот се утврдува дека обвинетите признанието на вина го дале на главната расправа пред првостепениот суд. Видно од записникот на главната расправа кога се дадени изјави за признание на вина, тоа се однесува по одос на сите кривични дела за кои се обвинуваат, а изјавите ги даваат при чиста совест и здрав разум, разбирајќи ги последиците од таквото самопризнание.

Според тоа, првостепениот суд постапил согласно чл. 381 ст.1 и ст.2 од ЗКП, така што првостепената пресуда не е заснована на доказ врз кој не може да се заснова пресуда.

Обвинетите, на главната расправа признале дека ги сториле кривичните дела за кои се теретат со поднесеното обвинение на Основниот јавен обвинител од Струмица, и дека кривичните дела ги сториле во време, место и на начин како тоа е опишано во изреката на поднесениот обвинителен предлог.

Според тоа, со вака дадените изјави за признание на вина на кривичните дела наведени во изреката на обвинителниот предлог со конкретно опишани противправни дејствија преземени од обвинетите, обвинетите ги прифатиле и правните квалификации на кривичните дела за кои се теретат, од причина што описот на противправните дејствија преземени од обвинетите од изреката на поднесеното обвинение и изреката на првостепената пресуда е во согласност со правните квалификации на кривичните дела наведени во поднесеното обвинение од Застапникот на обвинението.

Имајќи го во предвид горе изнесеното, по оценка на овој суд, првостепениот суд правилно постапил при земањето на изјавите за признание на вина во смисла на чл. 381 ст.1 и ст.2 од ЗКП и изјавите на обвинетите правилно и основано можат да се користат како доказ во кривичната постапка.

(Кж.бр. 20/16 – Апелационен суд Штип)

3. Не е повредено правото на одбрана на обвинетата во смисла на чл. 415 ст.2 од ЗКП, в.в. со чл. 71 ст.5 од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/2010), кога на обвинетата и е поставен бранител по службена должност од страна на првостепениот суд кој нема работно искуство од најмалку 5 години по положувањето на првосудниот испит, а обвинетата се терети за кривично дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.1 од КЗ, за кое е предвидена казна затвор во траење од една до 10 години, согласно одредбите од КЗ и за кривично дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.3 од КЗ, за кое кривично дело во одредбите од КЗ е предвидена казна затвор од најмалку 5 години.

Од образложението:

Со првостепената пресуда на Основен суд Штип обвинетата е огласена за виновна за кривично дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.1 в.в. со чл. 45 од Кривичниот Законик за кое и е утврдено казна затвор во траење од една година, за малолетното дете Асаниова Перијан, за едно кривично дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.1 од КЗ, за кое и е утврдена казна затвор во траење од една година за малолетното дете Серџан, за кривично дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.1 од КЗ, за кое и е утврдено казна затвор во траење од една година за малолетното дете Надире, за кривично дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.1 и 3 од КЗ, за кое и е утврдено казна затвор во траење од 3 години, за малолетното дете Елвир, и за кривично дело „Запуштање и малтретирање на дете“ по чл.2 01 ст.3 од КЗ, за кое и е утврдено казна затвор во траење од 3 години за малолетното дете Ибо. Согласно чл.44 ст.2 т.2 од КЗ, обвинетата е осудена на единствена казна затвор во траење од 5 години. Со пресудата обвинетата била задолжена да плати паушални трошоци и кривични трошоци во постапката, точно наведени во изреката на пресудата.

Во навремен законски рок обвинетата преку нејзиниот бранител изјавила жалба со која ја напаѓа пресудата поради суштествени повреди на одредбите од кривичната постапка, погрешно и неправилно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и поради изречената кривична санкција. Со жалбата се предлага истата да биде уважена, обжалената пресуда да биде укинута и предметот да биде вратен на првостепениот суд на повторно одлучување.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека е повредено правото на одбрана на обвинетата со тоа што првостепениот суд и поставил бранител по службена должност кој немал стаж како адвокат повеќе од 5 години, а за предметното кривично дело според жалителот била запретена казна затвор од најмалку 10 години, поради следните причини:

За кривичното дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.1 од КЗ согласно Законот за изменување и дополнување на Кривичниот Законик (Сл.весник на РМ бр. 139/2008 од 04.11.2008 година) е пропишана казна затвор во траење од најмалку 5 години, а за истото кривично дело од ст.3 на истиот член од Законот, пропишана е казна затвор о најмалку 10 години.

Меѓутоа, со Законот за изменување и дополнување на Кривичниот Законик (Сл.весник на РМ бр. 27/2014 од 05.02.2014 година) за кривичното дело „Запуштање и малтретирање на дете“ од чл. 201 ст.1 од Кривичниот Законик, пропишана е казна затвор од една до 10 години, а за кривичното дело од чл. 201 ст.3 од истиот член на Законот е пропишана казна затвор од најмалку 5 години.

Во чл.3 ст.1 од КЗ, врз сторителот на кривичното дело се применува Законот што важел во времето на извршувањето на кривичното дело, а во ст.2 на истиот член на Законот е наведено, ако по извршувањето на кривичното дело е изменет Законот еднаш или повеќе пати, ќе се примени Законот што е поблаг за сторителот.

Од изреката на поднесеното обвинение против обвинетата, како и од изреката на првостепената пресуда, неспорно се утврдува дека обвинетата се терети да противправните дејствија ги презела во текот на 2013 и 2014 година, па од тие причини, во конкретниот случај по однос на предвидената казна затвор поблаг Закон е Законот за изменување и дополнување на Кривичниот Законик – Сл.весник на РМ бр. 27/2014 од 05.02.2014 година. Со оглед на тоа, за ова кривично дело во време на преземањето на дејствијата не може да се изрече казна затвор во траење од најмалку 10 години, и поради тие причини првостепениот суд не сторил повода на правото на одбрана на обвинетата, со тоа што и поставил бранител по службена должност кој немал искуство од најмалку 5 години по полагање на правосудниот испит.

Од тие причини, по оценка на овој суд, првостепениот суд не ја повредил законската одредба на чл. 71 ст.5 од ЗКП и не сторил суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.2 од ЗКП односно не е применет Закон кој не требало да се примени во текот на постапката, а тоа да влијаело врз донесувањето на правилна и законита одлука врз првостепениот суд.

(Кж.бр. 24/16 – Апелационен суд Штип).

4. Кога во изреката на првостепената осудителна пресуда, се изоставени дел од дејствијата наведени во поднесеното обвинение за кои се обвинува обвинетиот, а кои дејствија влегуваат во рамките на продолженото кривично дело „Проневера во службата“ од чл. 354 ст.5 в.в. со ст.3 и ст.1 од КЗ, и в.в. со чл. 45 од КЗ, не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.9 од ЗКП (Сл.весник на РМ бр. 150/2010), бидејќи овие дејствија кои биле изоставени во изреката на првостепената пресуда биле преземени во периодот кога кривичното дело што му се става на товар на обвинетиот, не било предвидено во одредбите од КЗ.

Од образложението:

Основниот суд во Кочани, со обжалената пресуда под ст.1 од изреката, ги огласил за виновни двајцата обвинети и тоа, прво обвинетиот за кривично дело „Проневера во службата“ од чл. 354 ст.5, в.в. со ст.3 и ст.1 и в.в. со чл. 45 ст.3 од КЗ, за кое го осудил на казна затвор во траење од 2 години, а второ обвинетиот за кривично дело „Несовесно работење во службата“ од чл. 353-в ст.4 в.в. со ст.3 и 1 и в.в. со чл. 45 ст.3 од Кривичниот Законик, за кое му

изрекол алтернативна мерка – условна осуда, со која му утврдил казна затвор во траење од една година, која нема да се изврши доколку обвинетиот во рок од 2 години по правосилноста на пресудата не стори ново кривично дело. Со оваа пресуда обвинетите биле задолжени да платат паушални трошоци и кривични трошоци во постапката во рок од 15 дена по правосилноста на пресудата, а прво обвинетиот бил задолжен да плати на оштетениот АД „Македонски Пошти“ Скопје сума во износ од 756.000,00 денари, на име штета.

Против првостепената пресуда благовремени жалби изјавиле обвинетите преку нивните бранители.

Прво обвинетиот со изјавената жалба преку неговиот бранител, пресудата ја напаѓа поради суштествени повреди на одредбите од кривичната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ, одлуката за изерчената кривична санкција и имотно правното побарување. Се предлага жалбата да му биде уважена, обжалената пресуда укината и предметот вратен на повторно одлучување пред првостепениот суд.

Неосновани се жалбените наводи на прво обвинетиот во изјавената жалба преку неговиот бранител, по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, во смисла на чл. 415 ст.1 т.9 од ЗКП, бидејќи од увидот во списите од предметот се утврдува дека првостепениот суд при одлучувањето ја ценел законската одредба на чл. 102 од КЗ, со која е дополнет чл. 354 ст.5 од КЗ од ЗИД на КЗ, Сл.весник бр. 114 од 14.09.2009 година, кој стапил на сила на 22.03.2010 година.

Правилно постапил првостепениот суд кога во изреката на првостепената осудителна пресуда изоставил и не прифатил дел од дејствијата наведени во поднесеното обвинение за кои се обвинува прво обвинетиот, а кои дејствија влегуваат во рамките на продолженото кривично дело „Проневера во службата“ од чл. 354 ст.5 в.в. со ст.3 и ст.1 од КЗ и в.в. со чл. 45 од КЗ.

Од изведените докази неспорно се утврдува дека овие дејствија изоставени во изреката на првостепената пресуда биле преземени во периодот кога кривичното дело за кое се терети обвинетиот не било предвидено во одредбите од Кривичниот Законик.

Во чл.1 од КЗ е предвидено дека никој не може да биде осуден, ниту казнет за дело кое што не е предвидено во КЗ.

Што се однесува на сите останати дејствија кои влегуваат во склопот на продолженото кривично дело од чл. 354 ст.5 в.в. со ст.3 и ст.1 и в.в. со чл. 45 од КЗ, правилно и основано прво обвинетиот за нив е огласен за виновен, а тие дејствија се точно наведени под ст.1 т.1 од изреката на првостепената пресуда.

Овие дејствија опишани во изреката на првостепената пресуда, обвинетиот ги превзел, по стапувањето на сила на одредбите од ЗИД на КЗ, Сл.весник на РМ бр. 114/09 од 14.09.2009 година и за истите правилно и основано прво обвинетиот е огласен за виновен и осуден на казна затвор.

По наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно постапил кога го огласил прво обвинетиот за виновен за продолжено кривично дело од чл. 354 ст.5 в.в. со ст.3 и 1 од КЗ, во чии состав влегуваат само противправните дејствија преземени од обвинетиот во временскиот период кога предметното кривично дело од чл. 354 ст.5 в.в. со ст.3 и ст.1 од КЗ, за кое се терети обвинетиот било предвидено во одредбите од КЗ. Ваквата изрека на првостепената пресуда е јасна, разбирлива и непротивречна.

Од тие причини, неосновани се наводите на жалителот дека првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите од ЗКП и го пречекорил поднесеното обвинение, бидејќи изреката на првостепената пресуда е во согласност со одредбата на чл. 398 од ЗКП – Сл.весник на РМ бр. 150/2010, од причини што пресудата може да се однесува само на лице кое е обвинето и на делото што е предмет на обвинение, содржано во поднесеното односно изменетото обвинение на главната расорава. Не е нарушен субјективниот и објективниот идентитет меѓу поднесеното обвинение односно подржаното обвинение од страна на Застапникот на обвинението на главната расправа и изреката на првостепената пресуда.

(Кж.бр. 343/17 – Апелационен суд Штип).

5. Првостепениот суд не сторил суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП – Сл.весник на РМ 150/2010, обжалената пресуда е јасна, разбирлива, непротивречна, кога во изреката од обжалената пресуда првостепениот суд прифатил едно од двете дејствија на извршување од поднесеното и подржаното обвинение од Застапникот на обвинението на главната расправа, односно дејствието на извршување – неовластено држење на 32,91 грам наркотична дрога – марихуана наменето за продажба, пронајдено во домот на обвинетиот, од кривичното дело од чл. 215 ст.1 од КЗ, така што изоставувањето на второто дејствие на извршување – продажба на опојна дрога – марихуана, кое било опфатено со поднесеното и подржаното обвинение, не ја доведува во прашање постоењето на кривичната одговорност на обвинетиот за стореното кривично дело „Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори“ од чл.215 ст.1 од КЗ.

Од образложението:

Основниот суд во Струмица со обжалената пресуда го огласил за виновен обвинетиот под т.1 за сторено кривично дело „Неовластено производство и пуштање во промет наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори“ од чл. 215 ст.1 од КЗ и од т.2 од изреката за кривично дело „Овозможување на употреба наркотични дроги“ од чл.216 ст.1 од КЗ, така што обвинетиот за првото кривично дело бил осуден на казна затвор во траење од 3 години, за второто кривично дело на казна затвор во траење од 9 месеци, а согласно чл. 44 ст.2 т.2 од КЗ, обвинетиот бил осуден на единствена казна затвор во траење од 3 години и 8 месеци. Обвинетиот бил задолжен со паушални трошоци во износ од 1.500,00 денари како и трошоци за неговото приведување сума во износ од 600,00 денари, во корист на Буџетските средства на РМ. Согласно чл. 215 ст.7 од КЗ, привремено одземените предмети со потврди на МВР сите од 19.05.2016 година било одлучено да се одземат во корист на РМ, а мобилниот телефон марка I-phone било одлучено како и 640 евра најдени кај обвинетиот да се вратат на обвинетиот, согласно чл. 119 од ЗКП.

Од ваквата пресуда останал незадоволен Основниот јавен обвинител од Струмица и обвинетиот кои во благовремен рок изјавиле жалби.

Основниот јавен обвинител ја напаѓа првостепената пресуда поради сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП, одлуката за кривичната санкција и одлуката за враќањето на привремено одземените предмети. Предлага жалбата да се уважи, првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување пред првостепениот суд.

Со изјавената жалба од обвинетиот преку неговиот бранител, првостепената пресуда се напаѓа поради суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и одлуката за кривичната санкција. Се предлага жалбата да се уважи, првостепената пресуда да се преиначи, на обвинетиот да му се изрече поблага казна или алтернативна осуда или првостепената пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

Од списите во предметот се утврдува дека под т.1 од поднесеното и подржаното обвинение, обвинетиот се терети за две дејствија на извршување кои влегуваат во рамките на првото кривично дело за кое се терети обвинетиот од чл.215 ст.1 од КЗ, дејствие на неовластено држење на опојна дрога – марихуана од страна на обвинетиот во неговиот дом и дејствија на извршување- неовластена продажба на опојна дрога – марихуана.

Првостепениот суд правилно и основано не го прифатил дејствието на извршување на кривичното дело од чл. 215 ст.1 од КЗ, кое се состои од неовластена продажба на опојна дрога – марихуана, бидејќи тој факт не се докажал на главната расправа пред првостепениот суд.

Ова од причина што лицето – свидетелот кој во истражната постапка изјавил дека обвинетиот во повеќе наврати му продавал опојна дрога – марихуана, на главната расправа го променил неговиот исказ и не ги потврдил наводите од неговиот исказ изнесен во текот на истражната постапка. Со оглед на тоа, Основниот јавен обвинител од Струмица го сослушал овој свидетел со вкрстени прашања на главната расправа, бидејќи овој свидетел не е повеќе сведок на обвинението и согласно чл. 388 ст.2 и 5 од ЗКП, овој свидетел се сослушува на главната расправа со цел да се обезбеди оценка на веродостојноста и вистинитоста на исказите дадени на главната расправа.

Бидејќи се утврдило дека исказот на овој свидетел кој во истражната постапка изјавил дека обвинетиот во неколку наврати му продавал опојна дрога – марихуана, бил лажен и неистинит, даден со цел обвинетиот да ја одбегне кривичната одговорност за преземените противправни дејствија, исказот на овој свидетел не се користи за утврдување на решителните факти од кривично правниот настан, односно за утврдување на фактичката состојба во тој дел од кривично правниот настан. При тоа првостепениот суд го имал во предвид фактот дека фактичката состојба се утврдува врз основа на содржината на изведените докази на главната расправа пред првостепениот суд.

Од изведените докази се утврдило дека обвинетиот во неговиот дом држел неовластено 32,91 грам опојна дрога – марихуана заради продажба. Неспорен е фактот дека предметната марихуана пронајдена во домот на обвинетиот, согласно Извештајот – вештачењето на МВР, Одделение за криминалистичко – технички испитувања е со присуство на канабиоли при извршената анализа на целокупниот донесен растителен материјал за анализа, а најден во домот на обвинетиот.

Оваа опојна дрога била пакувана во метални кутии, во хартија ставена во стаклени шишиња во зипер кесички и пластични шишиња.

Фактот дека обвинетиот во својот дом, неовластено заради продажба држел наркотична дрога – марихуана, првостепениот суд го утврдил врз основа на материјалните докази, записник за претрес на дом и лица на МВР СВР Струмица, потврди за привремено одземени предмети на СВР Струмица, изготвеното вештачење на пронајдениот растителен и семенски материјал во домот на обвинетиот, фотодокументација за кривично правниот настан во една доказна целина. Количината на пронајдената опојна дрога – марихуана, начинот на нејзиното пакување, пронајдените дробалки, ваги и други сретстава за мерење на количината опојна дрога, средување заради продажба на опојната дрога, упатува на сигурен заклучок дека предметната марихуана пронајдена во домот на обвинетиот не била наменета за негова лична употреба, туку за продажба на други лица.

Од горе изнесеното се утврдува дека тоа што во обжалената пресуда првостепениот суд прифатил само едно дејствие на извршување на кривичното дело од чл. 215 ст.1 од КЗ, а не го прифатил дејствието на извршување што се состои во продажба на опојна дрога – марихуана на други лица, а кое дејствие е опфатено во обвинението, не ја чини изреката на пресудата нејасна, неразбирлива, противречна на самата себе си и на содржината на изведените докази.

(Кж.бр. 293/17- Апелационен суд Штип).

6. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП- Сл.весник на РМ бр. 150/2010, дека во првостепената пресуда немало причини за решителни факти, обвинетиот да биде огласен за виновен за кривично дело од чл. 215 ст.1 од КЗ, од причини што опојната дрога – марихуана и опиум, пронајдени во домот на обвинетиот биле за негова лична употреба, а обвинетиот неовластено не ја држел опојната дрога за продажба, бидејќи количината на опојната дрога и начинот на пакувањето на истата во 17 полиетиленски кесици, со различна поединечна нето маса од вкупно 170,71 грам, и опиум во количина од 0,44 грама и семки од растителен материјал – канабис, од 1,75 грама, пронајдени во домот на обвинетиот, упатуваат на сигурен заклучок дека опојната дрога – марихуана и опиум, обвинетиот неовластено ги држел заради продажба во неговиот дом.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Струмица, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори“ од чл. 215 ст.1 од КЗ и осуден на казна затвор во траење од 3 години, задолжен со кривични трошоци во постапката од 15.340,00 денари како и паушал во износ од 4.000,00 денари.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој преку неговиот бранител по службена должност, во навремен законски рок изјавил жалба, со која првостепената пресуда се напаѓа поради суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и повреда на КЗ. Жалителот предлага жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување пред

првостепениот суд или да се преиначи, така што обвинетиот да биде ослободен од обвинение.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП, дека обжалената пресуда немала причини за решителни факти кои да упатуваат на сигурен заклучок дека предметната опојна дрога – марихуана, во количина од 170,71 грам, опиум од 0,44 грама како и пронајдените семки од растението – Канабис- во количина од 1,75 грама, обвинетиот ги држел во неговиот дом заради продажба поради следните причини:

Од сите изведени докази пред првостепениот суд се утврдени сите решителни факти од кривично правниот настан, изнесени се доволно причини за решителни факти од кои се раководел првостепениот суд при донесување на осудителната пресуда за обвинетиот.

Обвинетиот, во неговиот дом критичниот ден држел неовластено заради продажба наркотична дрога марихуана од 170,71 грам, опиум од 0,44 грама и 1,75 грама семки од растението канабис, кои биле пронајдени при извршениот претрес во неговиот дом од страна на овластените службени лица на СВР Струмица.

Неспорен е фактот дека обвинетиот е корисник на опојна дрога – марихуана, но не и корисник на опојна дрога – опиум, кои решителни факти се потврдени и од обвинетиот при изнесување на неговата одбрана.

Ценејки ја количината на пронајдената и одземена опојна дрога – марихуана од 170,71 грам и опиум од 0,44 грама, како и начинот на чувањето, односно држењето на предметната марихуана која била спакуана во 17 полиетиленски пакувања со различни поединечни нето маси, кои се точно наведени во изреката на првостепената пресуд, правилно прифатил првостепениот суд за докажано дека оваа опојна дрога била неовластено држана од обвинетиот заради продажба.

Истакнатите жалбени наводи дека не бил изведен ниту еден доказ кој би укажал на фактот дека предметната опојна дрога обвинетиот ја нудел на некое лице за продажба, по наоѓање на овој суд не го доведуваат во прашање исполнувањето на законското битие на предметното кривично дело од чл. 215 ст.1 од КЗ, од причини што со поднесеното обвинение обвинетиот се обвинува дека го сторил предметното кривично дело преземајќи дејствија на извршување, кое се состои во држање на наркотична дрога – марихуана и опиум заради продажба, а не заради преземено дејствие на извршување, продажба на опојна дрога.

Првостепената пресуда е јасна, разбирлива, непротивречна на самата себе си, со утврдени решавачки факти и доволно образложени причини за решителни факти, кои во целост наоѓаат потврда во содржината на изведените докази.

(Кж.бр. 72/17-Апелационен суд Штип).

7. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП, дека првостепената пресуда се засновала на доказ врз основа на кој според одредбите од ЗКП, не може да се заснова пресуда, а тоа бил исказот на сведок, кој според жалителот бил неверодостоен и противречен, бидејќи исказот на сведокот бил

изведен во законски спроведена доказна постапка, во согласност со одредбите од ЗКП кои се однесуваат на директно и вкрстено испрашување.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Струмица обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Тешка кражба“ од чл. 236 ст.5 в.в. со ст.1 од КЗ и бил осуден на казна затвор во траење од две години и 6 месеци, обвинетиот бил задолжен со паушални трошоци во износ од 1.000,00 денари и исплата на надомест на материјална штета на оштетениот, во износ од 10.000,00 денари.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој изјавил навремена жалба преку неговиот бранител, со која се напаѓа првостепената пресуда поради суштествени повреди на одредбите од ЗКП во смисла на чл. 415 ст.1 т.11 од ЗКП, дека првостепената пресуда била нејасна, противречна, без наведени причини за решавачки факти и дека постоела противречност меѓу доказите изведени во текот на постапката и наводите во пресудата.

По оценка на овој суд, првостепениот суд правилно и целосно ги анализираше и ценеше како доказите на обвинението, така и доказите на одбраната и утврдил правилна и целосна фактичка состојба. Обвинетиот, критичната вечер, во касните вечерни часови, со намера за противправно присвојување на туги подвижни предмети од помала вредност, одел кон тоа да ги присвои предметите од таква вредност, со погоден алат ја скршил бравата од заклучената врата на еден фризерски салон во Струмица, по што влегол внатре и одзел лаптоп марка „Асус“ од 17 инча во вредност од 10.000,00 денари.

Неосновани се жалбените наводи на обвинетиот во изјавената жалба преку неговиот бранител, по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП од чл. 415 ст.1 т.8 од ЗКП. По овој жалбен основ жалителот наведува дека обжалената пресуда единствено се засновала на исказот на еден сведетел кој според жалителот бил неверодостоен, невистинит, контрадикторен и противречен.

По оценка на овој суд, првостепениот суд правилно го оценил исказот на овој сведетел за веродостоен, јасен, категоричен и недвосмислен, бидејќи овој сведетел го опишал хронолошкиот тек на целиот кривично правен настан во целина, овој сведетел сето тоа лично го забележал и го видел обвинетиот пред флизерскиот салон со хебла во рацете како силно чука со хеблата по влезната врата од фризерскиот салон, дури сведокот почнал да вика по обвинетиот со зборовите „што правиш“. Овој сведок имал можност да го види обвинетиот, бидејќи самиот флизерски салон како и улицата била убаво осветлена критичната вечер.

Во конкретниот случај, одбраната имала можност на главната расправа да ги отстрани евентуалните противречности во исказот на сведетелот, како и допоолнително да истакне приговор на содржината на записникот од главната расправа и начинот на кој се води тој записник.

Од горе изнесеното произлегува дека, исказот на сведетелот сослушан во законски спроведена доказна постапка на главната расправа пред првостепениот суд во согласност со одредбите од ЗКП кои се однесуваат на директно и вкрстено испрашување, е доказ врз кој може да се заснова судската пресуда.

(Кж.бр. 16/18-Апелационен суд Штип).

8. Не е сторена суштествена повреда на одредбите од ЗКП, во смисла на чл. 381 ст.1 т.8 од ЗКП – Сл.весник на РМ бр. 15/05 од 07.03.2005 година – Пречистен текст, дека првостепената пресуда се заснива на доказ врз основа на кој не може да се заснова една судска пресуда според одредбите од ЗКП, а тоа е исказот на оштетената – малолетно лице кое сеуште не наполнило 14 години, кога оштетената не била непосредно сослушана на главниот претрес, бидејќи во согласност со странките на главната расправа бил прочитан исказот на оштетената од истражната постапка, кој исказ го дала во истражната постапка во присуство на педагог, психолог, нејзината мајка и лекар специјалист невропсихијатар.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Кочани, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Полов напад врз малолетник кој не наполнил 14 години“ од чл. 188 ст.1 од КЗ и бил осуден на казна затвор во траење од 4 години, задолжен со судски пашал во износ од 7.000,00 денари, задолжен со трошоци во постапката во износ од 27.000,00 денари, а оштетената за остварување на штета била упатена во граѓанска постапка преку нејзиниот законски застапник и нејзиниот полномошник.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој изјавил жалба во законски рок преку неговиот бранител, со која ја напаѓа првостепената пресуда поради суштествени повреди на одредбите од кривичната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и одлуката за кривичната санкција. Предлага жалбата да се уважи, обжалената пресуда да се преиначи, така што обвинетиот да се ослободи од обвинение за кривичното дело за кое е огласен за виновен или првостепената пресуда да се укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно одлучување.

По наоѓање на овој суд, првостепениот суд во текот на постапката правилно ги ценел сите изведени материјални и вербални докази, секој доказ поединечно и во врска со останатите докази, со правилна и сестрана анализа, правилно и основано прифатил дека во дејствијата преземени од обвинетиот се содржани сите елементи на предметното кривично дело од чл. 188 ст.1 од КЗ.

Неспорен е фактот дека оштетената - малолетна била сослушана само во истражната постапка, на записник пред Истражен судија на првостепениот суд, а не била сослушана непосредно на главниот претрес пред првостепениот суд. Во согласност со странките на главниот претрес, бил читан нејзиниот исказ изнесен пред Истражниот судија, кој бил даден во присуство на нејзината мајка и стручни лица, педагог, психолог и лекар специјалист – невропсихијатар. Од вештите лица бил даден предлог во натамошниот тек на постапката, на главната расправа да не биде сослушана малолетната оштетена, бидејќи тоа би можело негативно да влијае врз нејзината психичка состојба.

Од изведените докази се утврдува дека оштетената и по протекот на еден временски период по настанот и пред Истражниот судија и пред вештите лица, на идентичен начин ги опишала противправните дејствија кои ги превзел

обвинетиот, а кои кај оштетената оставиле трајни последици и трауми, оштетената се секавала на глобалните аспекти од кривично правниот настан, како тоа се утврдува од Наодот и мислењето на вештите лица од Заводот за ментално здравје на деца и младинци – Скопје.

Исказот на малолетната оштетена изнесен во истражната постапка бил јасен, категоричен и веродостоен, како правилно го прифатил и првостепениот суд, оштетената детално ги опишувала противправните дејствија преземени од обвинетиот. Пред истражниот судија е констатирано дека при давањето на исказот оштетената правела гримаси на лицето, ги стискала забете, вртела со главата, што јасно упатува на заклучок дека таа реално го доживеала критично правниот настан. Кај оштетената преовладувале реалистички толкувања. Таа немала склоност кон фантазматска обработка на измислени имагинации, и лажна вообразеност, поради што вештите лица од целокупната психијатриско психолошка форензична евалуација, констатирале дека не се добива впечаток да оштетената била наведена од некого да измислува настани кои реално не ги доживеала.

Поради горе наведените причини по оценка на овој суд, обжалената пресуда е јасна, разбирлива, правилна и законита, со утврдени решавачки факти од кривично правниот настан, со правилно утврдена фактичка состојба.

Со противправните дејствијата преземени од обвинетиот, на начин, време и место опишани во изреката на обжалената пресуда, обвинетиот го сторил предметното кривично дело од чл. 188 ст.1 од КЗ.

(Кж.бр. 278/17-Апелационен суд Штип).

9. Не е повредено правото на одбрана на обвинетиот во смисла на чл. 415 ст.3 од ЗКП, со тоа што првостепениот суд не го прифатил предлогот на одбраната да биде сослушано вешто лице од медицинска струка за утврдување на здравствената состојба на обвинетиот пред кривично правниот настан, што се однесува на отежнатото движење на обвинетиот и неможноста за брзо движење, бидејќи предлозите на странките не се обврзувачки за судот, особено при постоење на други докази, за здравствената состојба на обвинетиот пред кривично правниот настан, врз основа на кои јасно и недвосмислено можат да се утврдуваат сите правно релевантни факти за правилно одлучување.

Од образложението:

Со пресуда на Основен суд Штип, обвинетиот бил огласен за виновен за кривично дело „Убиство“ од чл. 123 ст.1 в.в. со чл. 19 од КЗ и го осудил на казна затвор во траење од 10 години, го задолжил со трошоци во постапката за судски паушал, за оштетениот, за ангажиран полномошник од негова страна, за ангажирање на вешто лице во текот на постапката. Согласно чл. 47 од КЗ, времето поминато на издржување на казна затвор по правосилна пресуда откако обвинетиот бил спроведен од Р Германија во Р Македонија во КПД Штип како и времето поминато во притвор во Затвор Скопје – Скопје, врз основа на решение на кривичен совет, со кое му е дозволено повторување на кривичната постапка на обвинетиот, а истовремено му е прекинато издржувањето на казната затвор и му е определена мерката притвор, овој временски период на издржување на притвор и казна затвор му се засметува

во изречената казна затвор. Оштетениот за остварување на своето имотно правно побарување, бил упатен на редовен граѓански спор.

Од ваквата пресуда останал незадоволен обвинетиот кој изјавил жалба преку неговиот бранител, со која ја напаѓа првостепената пресуда поради суштествени повреди на одредбите од ЗКП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, повреда на КЗ и одлуката за казната. Жалителот предлага првостепената пресуда да се укине и предметот врати на повторно одлучување пред првостепениот суд или првостепената пресуда да биде преиначена, така што обвинетиот да биде ослободен од обвинение за предметното кривично дело, врз основа на чл. 368 ст.1 т.3 од ЗКП.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот, по основот на сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, во смисла на чл. 415 ст.3 од ЗКП. Според жалителот било повредено правото на одбрана на обвинетиот на главната расправа, што се однесува на дадениот предлог на одбраната за изведување на докази пред првостепениот суд, да се сослуша вешто лице од медицинска струка заради утврдување на здравствената состојба на обвинетиот пред кривично правниот настан.

Жалителот наведува со изјавената жалба дека во текот на 2012 година август месец, бил на болничко лекување во Инфективна клиника Скопје, поради нарушена здравствена состојба – отежнато движење, а кривично правниот настан се случил јули месец 2013 година. За утврдување на оваа околност, првостепениот суд го сослушал вештото лице од медицинска струка од чија изјава се констатира дека обвинетиот бил испишан од горе наведената болница во добра здравствена состојба и понатаму не се јавувал за здравствени прегледи, што упатува на заклучок дека бил со добра здравствена состојба, живеел нормален живот, движејќи се како млад човек во сејдневијето, контактирал со свидетелите, сослушани пред првостепениот суд и други лица како тоа се утврдува од содржината на изведените докази.

Со тоа што не бил прифатен предлогот на одбраната за медицинско вештачење и сослушување на вешто лице од медицинска струка за утврдување на здравствената состојба на обвинетиот пред кривично правниот настан, не е повредено правото на одбрана на обвинетиот, бидејќи пред давањето на својата изјава вештото лице извршило увид во медицинската документација издадена на име на обвинетиот, при што било констатирано дека обвинетиот бил отпуштен од лекување во подобрена здравствена состојба и упатен на примање на соодветна терапија. Покрај тоа, од излегувањето од болница до случувањето на кривично правниот настан, обвинетиот не се јавил на лекар.

Според тоа, предлозите на странките истакнати во постапката, не се обврзувачки за судот при постоење на други докази, од кои можат да се утврдат сите правно релевантни факти потребни за правилно одлучување.

(Кж.бр. 53/16-Апелационен суд Штип).

ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ

ТРГОВСКИ СПОРОВИ

1. Договорот за отстапување на побарување кој го склучил стечајниот должник како отстапувач на побарување 10 месеци пред отварањето на стечајната постапка не произведува правно дејство спрема стечајна маса на стечајниот должник во отворена стечајна постапка пред судот.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда ТС.бр. 13/16 од 29.06.2017 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил. Утврдил дека Договорот за отстапување на побарување според Договор за житарица од 21.10.2010 година склучен на ден 25.07.2011 година помеѓу сега стечајниот должник АД Џ. с.Л. како отстапувач на побарувањето од М. Т. ДООЕЛ од Б. како должник во износ од денарска противвредност на 373.210,00 евра и R. G.H F. & D. st.B.– Br.W.8 D-82049 P. – G. како превземач – не произведува правно дејство спрема стечајната маса на стечајниот должник АД Џ. АД с.Л. – во стечај во отворената стечајна постапка заведена пред Основен суд Штип под СТ.бр.бр.25/12. Го задолжил второтужениот да му исплати на тужителот во стечај износ од 373.210,00 евра во денарска противвредност пресметан по средниот курс на НБ на РМ на денот на конечната исплата, со законска казнена камата на долгуваниот износ во висина на едно месечната стапка на Еуробор за евра што важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за десет (10) процентни поени.

Од ваквата пресуда останал незадоволен второ тужениот кој преку полномошникот Адвокатско друштво Н. Д. од С., во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот преку полномошникот М. П. М. адвокат од Ш., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснова.

Согласно член 172 став 1 од Законот за стечај е предвидено дека „Правните дејства преземени пред отворањето на стечајната постапка со кои се нарушува изедначеното намирување на доверителите (оштетувањето на доверителите), односно со кои одделни доверители се ставаат во поповолна положба, стечајниот управник во име на стечајниот должник и стечајните доверители може да ги побива во согласност со одредбите од овој закон“.

Согласно чл.176 од истиот закон е предвидено „ Правна работа што должникот ја превзел во последните 10 години пред поднесувањето на

предлогот за отворање стечајна постапка или потоа со намера да ги оштети своите доверители , може да се побива ако другата страна во времето на превземањето на таа работа знаела за намерите на должникот .Знаењето за намерата се претпоставува ако другата страна знаела дека на должникот му се заканува неспособност за плаќање и дека со таа работа се оштетуваат доверителите „.

Согласно .185 од Законот за стечај „ Стечајните доверители и стечајниот управник , во име на стечајниот должник , можат да ги побиват правните дејства на стечајниот должник .Тужба од ст.1 на овој член може да се поднесе најдоцна до заклучувањето на стечајната постапка. Тужбата од ст.2 на овој член се поднесува против лицето спрема кое е превземено побиваното дејство и против должникот ако тој не е тужител.Ако барањето од ст.2 на овој член е усвоено , побиеното правно дејство е без дејство спрема стечајната маса и спротивната страна е должна да ги врати во стечајната маса сите имотни користи стекнати врз основа на побиеното дејство .Примателот на чинидбата без надомест или со незначителен надомест мора да го врати она што го примил , ако знаел или морал да знае дека со таква чинидба ги оштетува доверителите .Правните дејства на должникот можат да се побиват и со истакнување на приговор во парница без временското ограничување од ст.2 на овој член„.

Првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби од причини што утврдил дека во конкретниот случај се исполнети општите услови за побивање на правни дејствија пред отворање на стечајна постапка, а до нејзино заклучување и дека правниот интерес на застапникот по закон на тужителот за поднесување на предметната тужба произлегува од погоре цитираниот.

Ова од причина што правилно е утврдено дека со склучувањето на договорот за отстапување на побарување постоела намера кај тогашните органи на управување на сегашниот стечајниот должник да му се овозможи на второтужениот да го намира само неговото парично побарување, а останатите стечајни доверители да се доведат во ситуација да неможат да го намират своето побарување, поради што со право прифатил дека кај тогашниот генерален директор на тужителот постоела намера да ги оштети доверителите. Имено, со ова правно дело било пренесено побарување во износ од 373.210,00 евра на сега второтужениот и на таков начин е намалена за тој износ и стечајната маса од која во иднина се очекува да се намират побарувањата на доверителите . Законските застапници на другите договорни страни знаеле за намерата на тужителот да ги оштети доверителите односно и дека на должникот - сега тужител му се заканува неспособност за плаќање и дека со таа работа се оштетуваат доверителите, на кој начин и по мислење на овој суд се исполнети законските услови од чл.176 од Законот за стечај.

Жалбените наводи дека на жалителот не му била позната намерата на тогашниот генерален директор на тужителот за оштетување на доверителите, ниту му било познато дека на тужителот му се заканува инсолвентност ,судот ги ценеше но не ги прифати бидејќи немаат поткрепа во изведените докази.

Од изјавата на застапникот по закон на првотужениот управителот П. М. произлегува дека на застапникот по закон на второтужениот П. Ф. добро и била позната моменталната финанасиска состојба на тужителот во смисол на тоа дека истиот имал финансиски проблеми. поради што и се договориле плаќањето да се изврши со цесија, од кој причини застапникот на првотужениот

бил замолен од П. да ја откупи пченицата од Ц., да ја продаде а парите да ги плати во Г. на сметката на второ тужениот. Всушност при ова договарање тој слушнал од управителот на второтужениот дека Ц. имала финасиски проблеми поради што треба со цесија да се изврши плаќањето за откупената пченица, а со ова бил запознат и тогашниот законски застапник на тужителот З. Д..По однос на знаењето дека се заканува инсолвентност на АД Ц. правилно првостепениот суд утврдил дека ова им било познато на законските застапници на тужените. Во поткрепа на што е и изјавата на законскиот застапник на прво тужениот дека бил присутен на голема расправија помеѓу управителот на второтужениот и управителот на сега тужителот за финансиските проблеми на Ц. во која прилика тогашниот управител на Ц. изјавил и тоа дека до колку го даде целото жито - јачмен на R. G.H F. & D. за постоечкиот долг тогаш Ц. неможе да опстане и поради таа причина подоцна бил замолен да уплати со цесија на правниот субјект “Л.“ кој е фирма ќерка на Ц..На ваков начин , а по инсистирање на законскиот застапник на второтужениот П. Ф. и во договор со тогашниот законски застапник на тужителот З.Д. било инсистирано и договорено да плаќањето на долгот кој го имал М. Т. према Ц. не биде исплатен на Ц. туку истиот по пат на договор за цесија бил директно платен на сметка на второтужениот R. G.H F.& D. во Р. Г.. Самиот факт што е склучен договор за цесија поткрепен со останатите изведени писмени и усмени докази укажува на тоа дека на тужителот му се заканувала неспособност за плаќање, дека со склучувањето на ова правно дело неговата намера била да ги оштети другите доверители кое нешто пак и било познато на другата договорна страна. Во прилог на постоењето на намера да R.I G.H F. & D. се стави во повластена состојба во однос на другите доверители е фактот дека предметната цесија е со дата 25.07.2011 година , а од М.и Т. ДОО од Б. деловната 2012 година односно неколку месеци по склучената цесија се платени на самиот ден на отварање на стечајна постапка , а остатокот од побарувањето по договорот за цесија е плаќан по отварањето на стечајната постапка основ за сериозна намера за оштетување односно повластување на одредени доверители во отворената стечајна постапка над должникот Ц. АД с.Л.- во стечај

При една ваква состојба правилно првостепениот суд прифатил дека се исполнети и посебните услови за побивање на правните дејствија.

Имено, стечајниот должник – сега тужителот, во периодот на склучувањето на Договорот за отстапување на побарување бил инсолвентен односно неспособен за плаќање, што се потврдува и од содржината на вешт наод и мислење изготвен од овластен судски вештак дип.ек.Ј. С. од В. од февруари 2014 година и неговите дополненија од ноември 2014 година и ноември 2015 година кој по извршениот увид во книговодствената евиденција на странките во спорот утврдил дека тужителот АК Ц. АД с.Л. во времето на склучувањето на Договорот на ден 25.07.2011 година бил инсолвентен , со блокирана трансакциска сметка и неможел да врши редовни исплати кон своите доверители односно сметката била блокирана согласно извод бр.128 од 21.07.2011 година врз основа на блокада по извршни решенија. Според ова вештачење од приложената аналитика по класи за периодот од 01.01.2011 година до 25.07.2011 година – во време на потпишувањето на Договорот на ден 25.07.2011 година произлегува и тоа дека тужителот имал ненамирани обврски и спрема други доверители во вкупен износ од 859.622.518,70 денари.

При одлучувањето судот го ценеше наводот на полномошникот на второтужениот дека истиот не знаел ниту пак можел да знае дека во моментот

на склучувањето на договорот за отстапување на побарување 25.07.2011 година должникот бил инсолventен односно дека сега тужителот во тој период бил платежно способен без блокирана жиро сметка кое нешто е во прилог со содржината на наодот и мислењето изготвено до вешто лице дип.ек.В. Б. од В. , но не го прифати овој навод бидејќи согласно приложениот доказ извод бр.128 од 21.07.2011 година произлегува дека трансакциската сметка на тужителот е со состојба 0,00 денари бидејќи истата била блокирана по извршни решенија од извршители В. Е. од К., Н. С. од С. Н. и Б. Б. од Н. дека тужените знаеле за инсолventноста е и самото потпишување на сега спорниот договор со кој второтужениот знаел дека првотужениот има обврски према тужителот , па доколку тужителот како договорна страна бил солventен второтужениот ќе ја измирил својата обврска на жиро сметката на тужителот.

Судот ги ценеше жалбените наводи дека на денот на склучувањето на договорот за отстапување на побарувањето сметката на тужителот не била блокирана. Меѓутоа согласно законската одредба од чл. 176 од Законот за стечај како услов е предвидено на должникот да му се заканувала неспособност за плаќање, кој услов несомнено бил исполнет, во прилог на што е и поднесениот предлог за отварање на стечајната постапка од 19.04.2012 година, кој понатаму резултирал и со донесување на решение за отварање на стечајна постапка.

Жалбените наводи на жалителот да второтужениот како странски инвеститор немал увид во книговодствената документација на тужителот поради што не можел да знае дали на тужителот му се заканува инсолventност, судот не ги прифати. Увидот во книговодствената документација не е единствениот начин да се дојде до одредени сознанија, како впрочем било и во конкретниот случај.

Неоснован е и жалбениот навод за немање на пасивна легитимација на страната на второтужениот ако се има во предвид содржината на одредбата од чл. 185 ст.2. од Законот за стечај.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 14.03.2018 год. под ТСЖ.бр.318/17 и Врховен суд на РМ на ден 04.07.2018 година под Рев1.бр.150/2018

2. Странката која не приговарала на содржината или на неправиилностите при изготвувањето на фактурите кои биле изготвени и како такви ги плаќала , не може да се повикув дека правното лице кое ги изготвило фактурите неосновано се збогатило со наплатата на таквите фактури од страна на странката.

Од образложението:

Основен суд Кочани, со пресуда Тс.5/16 од 6.05.2016 година, тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот да му исплати на тужителот износ од 6.447.175,00 денари, кои износи тужениот неосновано ги стекнал, со казнена камата во висина на референтната стапка на Н. Б. на Р. М. што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за десет процентни поени сметано од 18.02.2016 г. до денот на конечната исплата, како и да му ги надомести на тужителот трошоците во постапката, го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот преку полномошникот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно член 199 од ЗОО е предвидено:1) Кога дел од имотот на едно лице премине на било кој начин во имотот на некое друго лице, а тоа преминување нема своја основа во некоја правна работа или во законот, стекнувачот е должен да го врати тој дел од имотот, ако тоа е можно, а инаку е должен да ја надомести вредноста на постигнатата корист .

Во конкретниот случај, првостепениот суд правилно ја применил цитираната законска одредба кога утврдил дека не се исполнети условите предвидени во истата бидејќи од изведените докази произлегува дека врз основа на Договор за испорака на топлотна енергија склучен помеѓу тужениот како испорачател на топлотна енергија од геотермална вода- испорачател и тужителот како корисник на топлинска енергија од геотермална вода-корисник, договорните страни го утврдиле начинот на пресметување и наплатување на испорачаната геотермална вода. Во Договорот било предвидено дека странките се согласни пресметувањето и наплатувањето на геотермалната вода за корисникот да биде месечно со испоставување на фа-ра составена врз основа на Записникот од читање на мерниот инструмент. Тужениот врз основа на Записник за потрошена геотермална вода од страна на тужителот за секој месец поединечно составен во просториите на Пумпна станица во Д. П.-Кочани за превземената количина на геотермална вода од корисникот, своерачно потпишан од претставници на корисникот и испорачателот, тужениот ги составувал и редовно му издавал ф-ри на тужителот во утужениот период. Во состојба на постоење на наведените факти дека тужителот кога ги примал фактурите за плаќање на испорачана геотермална вода преку Пумпна станица, фактурирани од страна на тужениот во утужениот период, имал можност да приговара на нивната содржина или неправилности при нивното изготвување, а кое нешто го нема сторено тужителот и како потврда и согласност ги плаќал фактурите такви како што биле изготвени, упатува на заклучокот дека за тужениот постоел правен основ за наплата на побарувањето од тужителот. Од доказите произлегува дека секој месец на пумпна станица во с.Д. П. е составуван записник за потрошената количина на вода од тужителот и тој записник е потпишуван од двете страни како потврда за тоа дека состојбата на водомерот за испорачана количина на вода е наведената во записникот. Во ниту еден записник нема забелешка од тужителот за тоа дека му е испорачана помала количина вода, или пак, вода со помала температура од договорената. Врз основа на овие записници се изготвувани фактурите кои што тужителот ги плаќал без приговор.

Жалбените наводи на жалителот да тужениот немал мерна станица во Долни Подлог и да испорачаната геотермална вода имала пониска температура од 73 степени Целзиусови плус минус 2 степени односно од онаа

која била предвидена во нивниот Договор, поткрепувајќи го ваквото тврдење со списи од мерења во своја пумпна станица овој суд ги ценеше, но истите не ги прифати. Ваквите списи за температурата на водата немаат карактер на официјални документи со оглед да овие мерења се при прием на испорачана геотермална вода кај тужителот, а не во пумпната станица. Нивната точност и веродостојност тужителот не ги потврдил и заверил со свој печат и потпис. Доколку тужителот имал сознанија дека температурата на испорачаната геотермална вода не е во согласност со склучениот Договор со тужениот, тужителот имал уште поголема обврска и должност да реагира и да бара мерење на температурата на водата при составувањето на Записниците во просториите на Пумпна станица во Долни Подлог-Кочани согласно Договорот за превземената количина на геотермална вода од негова страна, па истиот и да приговара за неправилности и отстапувања од Договорот ставајќи забелешки при потпишувањето на Записникот, бидејќи Записникот е и основ за фактурирање за извршената услуга од страна на тужениот, а такво нешто тужителот нема сторено.

Вештачењето е изготвено врз основа на табела од мерење на температурата на водата во оранжериите на тужителот, па во ситуација кога тие податоци не се заверени и кога тужителот во текот на користењето на геотермална вода не приговарал за квалитетот односно на температурата на истата правилен е заклучокот на првостепениот суд дека тужителот не успеал да докаже дека му била испорачана вода со помала температура од договорената и дека поради тоа тужениот на негова сметка се стекнал без основ со бараниот износ.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 23.03.2017 год. под ТСЖ.бр.290/16 и Врховен суд на РМ на ден 16.05.2018 година под Рев1.бр.175/2017.

3. Долг кој е произлезен од договорена и извршена обврска од едната договорна страна врз основа на Договор за јавни набавки треба да се плати иако во меѓувреме била поништена целата постапка за тендерската документација.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда Пл1.Тс.5/16 од 28.11.2016 година, приговорот на тужениот против Решението Упдр.бр. 436/15 од 23.12.2015 година на нотар Б. Д. од Делчево, го одбил.

Решението со кое го дозволил извршувањето врз основа на веродостојна исправа УПДР.бр.436/15 од 23.12.2015 година на Нотар Б. Д. од Делчево, со кое се задолжува тужениот да му плати на тужителот износ на главен долг од 4.718.584,00 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодие што му претходело на тековното полугодие, зголемена за десет проценти поени и тоа по износи, датуми и години детално опишано во изреката на првостепената одлука, како и да го надомести на тужителот износот од 35.720,00 денари на име определени трошоци во постапката се во рок од 8 дена од приемот на решението, останува во сила.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок

изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот, преку полномошник Љ. П. - С. адвокат од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл. 16-в ст. 1 од Законот за извршување (ЗИ) е предвидено „Предлог за донесување на решение со кое се дозволува извршување врз основа на веродостојна исправа се поднесува за пристигнато парично побарување кое се докажува со веродостојна исправа приложена кон предлогот во оригинал или во заверен препис кај нотар“.

Според чл.423 ст.5 од ЗПП е предвидено „Во одлуката за главната работа судот ќе одлучи дали платниот налог во целост или делумно останува во сила или се укинува“.

Согласно чл.5 од Законот за облигационите односи е предвидено „Во засновувањето на облигационите односи и остварувањето на правата и обврските од тие односи учесниците се должни да се придржуваат кон начелото на совесност и чесност, а според чл.10 ст.1 од ЗОО, учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска и се одговорни за нејзиното исполнување.“

Од изведените докази посебно наодот и мислењето на вештото лице В. П. Н. дипломиран економист од Скопје првостепениот суд правилно одлучил кога приговорот на тужениот против Решението Упдр.бр. 436/15 од 23.12.2015 година на нотар Б. Д. од Делчево, го одбил и одлучил Решението со кое го дозволил извршувањето врз основа на веродостојна исправа УПДР.бр.436/15 од 23.12.2015 година на Нотар Б. Д. од Делчево, со кое се задолжува тужениот да му плати на тужителот износ на главен долг од 4.718.584,00 денари со законска казнена камата и тоа по износи, датуми и години детално опишано во изреката на првостепената одлука,го оставил во сила .Од изведените докази правилно утврдил дека странките биле во деловни односи на начин што на ден 03.04.2013 г. склучиле Договор за пренос на Договорот за јавно - приватно партнерство за реконструкција, модернизација и одржување на јавното осветлување во О. Д. на начин и под услови определени во самиот договор .Тужителот постапил по договорот и вршел редовна замена на светилките за уличното осветлување со нови „лед“ светилки за што на тужениот уредно а согласно одредбите од договорот му доставувал секој месец фактури кој тужениот уредно ги примал , по истите не приговарал не ги вратил и по истите не вршел плаќање поради што останал да му должи на тужителот износ од 4.718.584,00-ден.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно одлучил како во изреката на побиваната одлука бидејќи од изведените докази утврдил дека тужениот согласно погоре наведените законски одредби е во обврска на тужителот побаруваниот износ да го плати како долг од извршена и договорена обврска.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на наводите на тужениот дека договорот за пренос на договорот за Јавно приватно партнерство склучен

помегу странките е ништовен за кое нешто тужениот имал поднесено и тужба за поништување на истиот, го ценеше но не го прифати како основан бидејќи од изведените докази е утврдено дека тужбеното барање на тужителот се однесува за веќе извршени и договорени работи па со оглед на тоа што од страна на тужителот се извршени фактурираните работи и за нив тужителот му доставувал фактури за наплата кои тужениот ги примил овој суд смета дека тужениот е во обврска да го плати износот кој тужителот го побарува. Ценети се и наводите на жалителот за тоа дека тужениот ги нема книжено фактурите во својата книговодствена евиденција, но не ги прифати од причини што тој факт не претставува основ за ослободување на тужениот од обврската за плаќање на обврската према тужителот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 05.09.2017 год. под ТСЖ.бр.98/17 и Врховен суд на РМ на ден 13.06.2018 година под Рев1.бр.270/2017

4. Странката која што ќе ја прими стоката која што е назначена во испратницата без забелешка за видот и квалитет и не го извести продавачот за недостатоците видливи или покасно откриени скриени недостатоци ќе го изагуби правото да бара надомест на штета

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда Тс.19/16 од 05.04.2017 година, тужбеното барање на тужителот со кое барал да се задолжи тужениот да му плати на тужителот на име материјална штета износ од 13.573.995,00 денари, и тоа износ од 3.257.877,00 денари на име обична штета и износ од 10.316.118,00 денари на име изгубена корист, со пресметана законска казнена камата во висина на референтна стапка на НБ на РМ, што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието, што му претходи на тековното полугодие, зголемена за 10% поени сметано од денот на поднесување на тужбата па се до исплатата, како и да му ги надомести трошоците по постапката во износ од 454.540,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и одлуката за трошоците во постапката, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужениот, преку полномошникот М-р Џ. Д., адвокат од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е делумно основана.

Согласно чл.469 ст.1 од ЗОО: „Купувачот е должен примениот предмет на вообичаен начин да го прегледа или да го даде на преглед, штом тоа според редовниот тек на работите е можно и за видливите недостатоци да го извести продавачот во рок од осум дена, а кај трговските договори без одлагање, инаку го губи правото што му припаѓа врз таа основа“.

Согласно чл.470 ст.1 од истиот закон: „Кога по приемот на предметот од

страна на купувачот ќе се покаже дека предметот има некој недостаток што не можел да се открие со вообичаениот преглед при преземањето на предметот (скриен недостаток), купувачот е должен, под закана на губење на правото, за тој недостаток да го извести продавачот во рок од осум дена, сметајќи од денот кога го открил недостатокот, а кај трговски договор без одлагање“.

Согласно чл.476 ст.1 од ЗОО:„Купувачот кој навремено и уредно го известил продавачот за недостатокот може: 1) да бара од продавачот да го отстрани недостатокот или да му предаде друг предмет без недостаток (исполнување на договорот); 2) да бара намалување на цената и 3) да изјави дека го раскинува договорот. Во ст.2 од истиот член е предвидено дека во секој од овие случаи купувачот има право и на надомест на штетата.

Во конкретниот случај неспорно е дека тужениот со испратница бр.303/14-А од 23.12.2014 година, испратница бр.01/15 од 09.01.2015 година и испратница бр.02/15-А од 16.01.2015 година на тужителот му испорачал расад за зелка од сортата Моменто, произведен во Грција. Во испратниците и во фактурата бр.54/15 од 16.01.2015 година која била составена врз основа на овие испратници било наведено дека се испорачува расад за зелка од сортата Моменто, што значи дека тужителот во моментот на приемот на испратниците можел да види дека станува збор за расад од сортата Моменто, а не од сортата „Пандион Ф1“ и согласно законските одредби бил должен веднаш да реагира кај тужениот за видот на испорачаниот расад. Тужителот не постапил на овој начин, туку напротив испратниците за испорачаниот расад уредно ги потпишал, го примил испорачаниот расад без никакви забелешки, не приговори во однос на сортата расад која му била испорачана и не превземал мерки со цел да не настане штета и да го спречи нејзиното настанување, туку истиот го посадил, со што е предизвикана штета која евентуално ја трпи тужителот поради недостатоци на расадот. Освен ова расадот кој бил испорачан на тужителот бил увезен од Грција во кутии на кои била назначена сортата на примениот расад, а кое нешто произлегува од повторниот распит на управителот на тужителот и истиот бил пропратен со соодветни декларации со фитосанитарни сертификати во кои јасно стои дека се увезува расад зелка од сортата Моменто, а не од сортата „Пандион Ф1“, што упатува на фактот дека тужителот знаел дека прима расад зелка од сортата Моменто, но истиот ни тогаш не реагирал кај тужениот. Во случајот тужителот во поткрепа на фактот дека навремено го известил тужениот за некавалитетниот расад доставил записник за пристигнат расад составен од комисија за прием на расад формирана од стручни лица кај тужителот во кој е констатирано дека од вкупниот расад е неупотреблив 30 до 40% или во бројки искажано околу 250.000 растенија. Меѓутоа овој записник е без дата и е потпишан само од страна на тужителот бидејќи при составувањето на истиот биле присутни само преставници на тужителот, а не и преставници на тужениот. Од изведените докази во текот на постапката неможе со сигурност да се утврди фактот дека тужителот го повикал тужениот да присуствува при записничкото констатирање на евентуалните откриени недостатоци кај примениот расад за да се смета дека истиот навремено го известил тужениот за евентуално откриените недостатоци на расадот, како и да се утврди фактот дека при составувањето на записникот биле присутни и лица, вработени кај тужениот, посебно што во самиот записник никаде не е констатирано дека биле присутни и преставници на тужениот, но истите одбиле да го потпишат записникот како што тврди тужителот. Освен ова во списите на предметот не постои ниту писмен доказ

дека овој записник му е доставен на управителот на тужениот.

Имајќи го во предвид фактот дека тужителот не докажа дека истиот по приемот и прегледот на расадот веднаш и без одлагање ја исполнил својата обврска, го извести тужениот за евентуални видливи или покасно откриени скриени недостатоци на расадот, правилен е ставот на првостепениот суд дека тужителот согласно чл.469 ст.1 и чл.470 ст.1 од ЗОО го изгубил правото да бара надомест на штета од тужениот.

Овој суд при одлучувањето ги имаше во предвид жалбените наводи на жалителот дека од изјавите на сослушаните сведоци Д. К. и П. З. произлегува дека во оригиналните испратници не била наведена сортата на расадот која му била испорачана на тужителот за да може истиот веднаш реагира и дека во испратниците во фотокопии доставени од тужениот дополнително е допишана сортата расад, но ваквите наводи не ги прифати од причина што тужителот не го докажал фактот дека доставените испратници се со неистинита содржина, а првостепениот суд при постоење на писмени докази - испратници правилно постапил кога не поклонила верба на изјавите на овие сведоци.

При одлучувањето овој суд ги ценеше жалбените наводи дека тужителот бил доведен во заблуда кога му бил испорачан расад од сортата Моменто бидејќи истиот претходно на тужениот му дал семе од сортата „Пандион Ф1“ за да направи расад од таа сорта, но смета дека истите се неосновани. Во случајот неспорно е дека тужителот набавил семе од сортата „Пандион Ф1“ од сега тужениот и од правното лице „А.“ С., но во списите на предметот не постои доказ дека токму тоа семе од сортата „Пандион Ф1“ подоцна му е предадено на тужениот за да истиот од тоа семе направи расад за производство на рана зелка под стакленици.

На оцена на овој суд беа и жалбените наводи на жалителот дека во случајот станува збор за скриени недостатоци, односно дека тужителот можел да забележи дека испорачаниот расад е од сортата Моменто дури по формирањето на зелката, па дури тогаш да реагира за некавалитетниот расад, но смета дека истите се неосновани. Ова од причина што во случајот сортата на испорачаниот расад била наведена во испратниците, во фактурата, во увозните царинските декларации, како и на самите кутии во кои расадот бил испорачан, па на тужителот неможело да му остане непозната сортата на расадот која му се испорачува. Имајќи го ова во предвид овој суд смета дека во случајот не станува збор за скриени недостатоци како што е наведено во жалбата.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 06.11.2017 год. под ТСЖ.бр.224/17 и Врховен суд на РМ на ден 19.09.2018 година под Рев.1бр.64/2018

5. Поради незаконитиот начин на работење на правното лице постои вина за причинета штета и законска обврска истата да ја надомести на оштетениот со законска камата и висина на штетата утврдена во времето на донесувањето на одлуката.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда Тс.бр.42/14 од 11.02.2016 година, година, тужбеното барање на тужителот делумно го усвоил. Го задолжил

тужениот да плати на тужителот на име материјална штета во износ од 1.911.262,00 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка на НБ на РМ, што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за десет процентни поени сметано од денот на поднесувањето на тужбата 26.05.2010 година па до конечната исплата како и трошоци на постапката износ .Поголемото тужбено барање од досудениот износ од 1.911.262,00 денари до бараниот износ 2.232.932,00 денари за разликата од 321.670,00 денари го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останале незадоволни тужителот и тужениот, кои во навремен рок изјавиле жалби.Тужителот преку преку полномошникот Н. Д. адвокат од С.,пресудата ја напаѓа поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.Тужениот преку полномошникот С. Д. адвокат од С. пресудата ја напаѓа поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право, и поради одлуката за трошоците ,па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбите, и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбите се неоснованиод следните причини:

Тужениот е јавно претпријатие кое согласно Законот се занимава со стопанисување со шумите.

Согласно чл.59 ст.3 од Законот за шумите, под загадување на шумите и шумското земјиште се подразбира и загадување со загадени води и други видови и форми на загадување со што се загрозува здравјето и виталноста на растителниот и животинскиот свет во шумите и шумските земјишта, се намалува прирастот на живиот свет како и продуктивноста на почвата и врши загадување на почвата и водата во шумските екосистеми. Согласно ст.4 од истиот член, субјектите кои стопанисуваат со шумите се должни да ги почитуваат нормите и да ги спречат дејствијата за загадување на шумите, а според ст.5 од истиот член правните и физичките лица што вршат загадување се должни да ги надоместат настанатите штети.

Согласно чл. 28 од Законот за животна средина, секое правно и физичко лице кое што спроведува проект , односно активности е должно да превземе мерки и активности за заштита и унапредување на животната средина и враќање на живоната средина во задоволителна состојба, на начин утврден со решението со кое се одобрува спроведувањето на проектот, односно на активността , додека пак во чл.9 од истиот Закон е предвидено дека загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина , да ги поднесе трошоците за санација и да плати правичен надомест за штетата причинета врз животната средина , како и да ја доведе животната средина во најголема можна мера, во состојба како пред оштетувањето.

Согласно чл.141 од ЗОО, тој што ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести, до колку не ќе докаже дека штетата настанала без негова вина.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога одлучил како во изреката на побиваната одлука бидејќи утврдил дека тужителот по вина на тужениот претрпел материјална штета во вкупен износ од 1.911.262,00 денари. Конкретно утврдил дека тужителот како сопственик на рибник што се наоѓа на реката Б. во м.в., „Загазо“, на ден 30.03.2010 година набавил калифорниска пастрмка - подмладок во количина од 1000 кгр, со единечна тежина од 25 до 30 грама по парче со кој било извршено порибување на рибникот. При извршеното порибување било извршено контрола од страна на овластени и надлежни органи и констатирано дека на рибниот подмладок не се утврдени неправилности и дека рибите се во добра здравствена состојба и сместени се во два базена. Утврдил дека во критичниот период дошло до угинување на рибите во количина од 792,5 кгр, со што претрпел штета во вкупен износ од 1.911.262,00 денари од кои 1.152.107,00 денари материјална штета и 759.155,00 денари испуштена корист. Од изведените докази утврдил дека во критичниот период тужениот вршел дотур на трупци со влечење по коритото на Р. река со што вршел заматување на водата која се влева во реката Б. од која се снабдувал со вода рибникот на тужителот, без претходно за тоа да го известил тужителот заради превземање на соодветни мерки за спречување на поморот на рибите. Со оглед на тоа што тужениот согласно одредбите од Законот за шумите и Законот за животна средина, како правно лице кое стопанисува со шумите при превземањето на активности на сеча и манипулација со дрвни сортименти бил должен да преземе мерки и активности за заштита на животната средина, а пред се бил должен претходно да изгради шумски пат по кој ќе се врши превозот на дрвата, а не превозот на дрвата да го врши со влечење на трупци и дрва по коритото на реката, со што всушност на недозволен начин и спротивно на Законот вршел заматување на природниот тек на реката, а за наведените активности тужениот не го известил тужителот, со право првостепениот суд прифатил дека на страната на тужениот постои вина за причинетата штета во висина како погоре искажана, а кој износ го задолжил тужениот да му го плати на тужителот.

Жалбените наводи на жалителот - тужителот кои се однесуваат на дополнителното вештачење во однос на тоа што е прифатено дека постои технолошка смртност кај рибите, со што неправилно било утврдено количината на угинатите риби од 792,5 кгр, иако во основното вештачење ова не било предвидено, како и жалбениот навод на тужителот кој се однесува на утврдената просечна цена по кгр риба, односно дека неправилно вештото лице утврдило цена од 218,87 денари на спрема утврдената цена од 240,00 денари како во основното вештачење, судот ги ценеше, но не ги прифати. Првостепениот суд постапил по укажувањата на Врховниот суд, кои се однесуваат токму на правилното утврдување на количината на угинатата риба и на просечната цена по килограм, за кое нешто определил и дополнување на вештачењето при што е утврдена просечна цена од 218,87,00 денари, која цена е утврдена врз основа на приходите од продажбата на риба во 2010 година., а не врз основа на поединечни фактури - испратници, имајќи ја во предвид целокупната приложена документација, а согласно ова дополнување е утврден и процент на технолошка смртност на рибите, при што вештото лице распрашано пред судот не остапило од својот дополнителен наод дека изразениот процент на смртност кај рибите постои. Од друга страна изјавата на вештото лице С.К. дадена во повторената постапка пред првостепениот суд,

по мислење на овој суд не може да биде од влијание за утврдување на количината на угинатите риби ако се има предвид дека истиот не можел да учествува во изготвувањето на дополнението на вештачењето, бидејќи повеќе не бил ангажиран како надворешен соработник на бирото за судски вештачења.

Предмет на оцена беше и жалбениот навод на жалителот - тужителот да првостепениот суд требало да определи супер вештачење. Ваквиот жалбен навод не го прифати, од причина што не се исполнети условите од чл.246 од ЗПП за определување на супер вештачење. Во случајот не се работи за две спротиставени вештачења, туку за основно вештачење и дополнителен наод и мислење, со кое е дополнето основното вештачење и тоа токму на околности на кој е укажано од страна на повисокиот суд.

Жалбените наводи на жалителот - тужениот дека на страна на тужениот не постои вина за штетата што тужителот ја претрпел, бидејќи тужителот не поседувал уверение за здравствената состојба на рибниот подмладок, како и дека дејствијата на сеча и дотур на дрва биле превземани од трети лица, а не од тужениот, кој пак дејствија се одвивале на одалеченост од 5 км, судот ги ценеше но не можеше да ги прифати.

Имено, тужениот согласно одредбите од Законот за шумите и Законот за животна средина, како правно лице кое стопанисува со шумите, при превземањето на активности на сеча и манипулација со дрвени сортименти е должен да превземе мерки и активности за заштита на животната средина, а пред се бил должен претходно да изгради шумски пат по кој ќе врши превоз на дрвата, а не превозот на дрвата да го врши со влечење на трупци и дрва по природното корито на рекатата, со што на недозволен начин и спротивно на законот вршел заматување на природниот тек на реката. Со оглед да во конкретниот случај до штетата на тужителот дошло поради заматување на водата од страна на тужениот со недозволен активности на влечење на дрвени трупци по коритото на потокот Р. река кој што се влива во Б., од која пак рибникот на тужениот се снабдува со вода, а за наведените активности тужениот не го известил тужителот заради превземање на одредени мерки, произлегува дека постои вина на страната на тужениот за настанатата штета и истиот е должен да му ја надомести штетата на тужителот.

Од друга страна од изведените докази произлегува дека рибниот подмладок при пуштањето во базените на рибникот биле во добра здравствена состојба, а дотолку повеќе што причината за угинување на рибите не е здравствената состојба, туку нивното физичко угушување од надворешни фактори кое се докажува од извршеното вештачење, како и од уверението на факултетот за ветеринарна медицина од 18.05.2010 год.

Во однос на превземените дејствија од страна на трети лица, по мислење на овој суд, до колку и трети лица, вршеле заматување на водата со сеча и дотур на дрвени сортименти, оваа работа согласно склучените договори ја вршеле за сметка на тужителот, кој согласно Законот е одговорен за причинетата штета на трети лица, при што исто така и самата одалеченост на работата на сеча и дотур од страна на тужениот не е оправдување дека не можело да дојде до таква заматеност на водата од која би дошло угинување на рибата.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот да во критичниот период имало врнежи па заматеноста можело да биде и од тоа, но тужителот не ги уклучил рециклаторските пумпи. Имено од табеларен преглед на дневни суми

на врнежи во периодот од 01.03.2010 год. до 31.05.2010 год. од табелата податоците произлегува дека поголемо количество на врнежи имало на 9,11,29 март, 17 април и 9 мај. Месечното количество од 70 мм. наврнат дожд по метар квадратен претставувале позитивен фактор во рибарството, така да наводите на тужениот дека заматеноста на водата е предизвикана од поројни дождови во тој период се неосновани. По однос на склучување на рециклирачки пумпи, опрема произлегува дека истите не биле доволни за да се спречи угушувањето и угинувањето на рибите.

Жалбениот навод на тужениот да при утврдувањето на висината на штетата не требало да се има предвид евиденцијата водена од тужителот, туку евиденцијата на официјалниот инспектор С. К., судот ги ценеше но не ги прифати, од причина што од изведените докази произлегува дека количината од 112 кгр, угината риба, на која тужениот се повикува е таа што официјалниот инспектор ја видел и констатирал записнички. Меѓутоа, изведените докази укажуваат на тоа дека тужителот секој ден му се јавувал телефонски дека има угинување на рибата, но тој не можел на секој повик да излезе на лице место за да утврди колку е угинатата риба, а за угинатата риба му било укажано на тужителот да ја фрла во м.в. „Колачина“, кое е на кланицата М. Бр. Б., каде се фрлале кланични отпадоци бидејќи Општината не определила друго место, а ако има угината риба најверојатно истата била фрлена бидејќи не може да се чека на него. Од друга страна пак неспорно е дека записникот од 27.06.2013 година од АХВ е на официјален инспектор, а количината на угинатата риба за 2010 година од 895 кгр, е напишана по книгата за следливост на угината риба што ја водел тужителот.

При ваква состојба на работите, а со соглед на тоа што тужителот е бил должен да води книга за следливост со податоци таксативно наведени и тоа за температура на вода во доводниот канал и базените, за проток на вода во базените, датум, потекло и состојба на рибниот подмладок при пристугнување во рибникот, хранење, во количина и дневни оброци, појава на заболување, сметност и сл. со точна евиденција на изумрени риби во рибни базени, пласман и продажба на риби во килограми и број, податоци и др. операции од технолошкиот процес, правилно првостепениот суд ја прифатил книгата за следливост на тужителот како веродостојна од причини што истата тужителот е бил должен да ја води, а кое нешто е предвидено во чл. 31, 32 од Законот за безбедност на храната каде што е нагласено особено во чл. 32 ст.2 „операторите со храна и храна за животно морат да имат воспоставено системи и постапки кои овозможуваат да бидат достапни по барање на Агенцијата. Неспорно дека тужителот е производител на храна бидејќи произведува конзумна риба и морал да води книга за следливост и неговата дејност да биде сообразена согласно законот со безбедност на храната, закон за ветеринарно здравство, и обврската на операторите со храна соработуваат со Агенцијата за храна и ветеринарство. При ова ако се има предвид дека од ветеринарниот инспектор не се преземани дејствија кои упатуваат дека тужителот неправилно ја водел евиденцијата за следливост, ниту пак тужениот доставил докази дека тужителот водел неуредна и спротивна на закон евиденција за состојбата на производството на риба во рибниот базен и со оглед на тоа дури и во официјалната документација на АХВ се прифатени податоците што службено се проследени до надлежните институции, правилно првостепениот суд прифатил дека на тужителот му е причинета штета за 792,5 кгр. уништен оштетен рибен подмладок а согласно евиденцијата на тужителот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 27.01.2017 год. под ТСЖ.бр.107/16 и Врховен суд на РМ на ден 12.09.2018 година под Рев.1бр.191/2017

6. Странката која нема склучено Договор за користење на услуга а ја користи услугата има обврска да ја плати цената за извршената услуга.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда Пл1.-Тс-142/16 од 05.05.2017 година, приговорот на тужениот го одбил како неоснован.Решението Упдр.бр. 165/16 од 20.04.2016 година на нотар В. П. -С. за подрачјето на Основен суд во Струмица со кое е задолжен тужениот да му на тужителот плати пристигнато парично побарување во износ од 1.967.255,00 денари со законска казнена камата и тоа на износи наведени во т.2. од изреката на нападнатата одлука а сето тоа до конечната исплата, како и во делот на трошоците пред нотарот останува во сила.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот кој преку полномошникот адвокат Џ. Д. од С., во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл.10 ст. 1 од ЗОО, учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска и се одговорни за нејзиното исполнување.

Согласно чл.251 од ЗОО, доверителот во обврзан однос е овластен да бара од должникот исполнување на обврската, а должникот е должен да ја исполни совесно во сето како што гласи таа.

Првостепениот суд правилно ги применил претходно цитираните одредби, како и одредбите од чл.16-в ст.1. од ЗИ, и чл. 423 ст.5. од ЗПП, кога приговорот на тужениот го одбил, а решението Упдр.бр. 165/16 од 20.04.2016 година на нотар В. П. -С. за подрачјето на Основен суд во Струмица со кое е задолжен тужениот да му на тужителот плати пристигнато парично побарување во износ од 1.967.255,00 денари со законска казнена камата во висина на референтната стапка утврдена од НБ на РМ што важела на последниот ден од полугодieto кое му претходело на тековното полугодие, зголемена за 10 процентни поени и тоа на износи наведени во т.2. од изреката на нападнатата одлука а сето тоа до конечната исплата, како и во делот на трошоците пред нотарот во износ од .012,00 денари, го оставил во сила, бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека тужениот е во обврска спрема тужителот за износот кој е предмет на тужбеното барање, а кој долг произлегува по основ на испорачана и користена геотермална вода за спорниот период. Имено, тужителот како концесионер, врз основа на претходно склучени договори со Владата на РМ, застапувана од Министерство за економија како концедент на концесија за експлоатација на минерална суровина геотермална вода на

локалитетот с.Б.,О. С., ја добил концесијата и дозвола за експлоатација на минералната суровина геотермална вода на локалитетот с.Б. О. С. .Со добивањето на концесијата тужителот бил изложен на трошоци што бил должен да ги направи заради нормална експлоатација на геотермалната вода, кои трошоци ставени во сооднос вкупната примена количина на топла вода изнесуваат 4,04 денари по 1 м³. За користење на водата за затоплување, согласно важечките прописи тужителот бил должен да плаќа 7.00 денари од 1 м³ искористена вода во полза на Министерството за животна средина и просторно планирање и 11,21 денар во полза на сметката на Министерството за економија, така да фиксно определените трошоци кои ги имал тужителот изнесуваат 18,21 денари. Врз основа на ова ја утврдил цената на чинење за користење на 1 м³ вода на износ од 22,25 денари (18,21 ден + 4,04 ден) по која цена фактурирана и испорачаната вода на тужениот од страна на тужителот. Па како во конкретниот случај не е спорно дека на тужениот му е испорачувано геотермална вода од страна на тужителот за што уредно му се доставувани и фактури, изготвувани согласно испорачаната количина геотермална вода и утврдената цена на чинење по 1 м³, но истите не биле плаќани од тужениот, правилно првостепениот суд прифатил дека тужениот е во обврска према тужителот за износот предмет на тужбеното барање.

.Жалбените наводи на жалителот дека претходно, до добивањето на концесијата, а со оглед на дејноста што ја обавува тужениот не плаќал надоместок за користење на геотермалната вода, судот ги ценеше, но не ги прифати од причина што во конкретниот случај, не постои никаков акт од овластен орган со кој тужениот се ослободува од обврската за плаќање на потрошената геотермална вода.

Предмет на оцена беа и жалбените наводи на жалителот да истиот не е во обврска према тужителот од причина што немал склучено договор за користење на геотермална вода, но овој суд не ги прифати, кога се има предвид неспорниот факт дека истиот користи геотермална вода, да во повеќе наврати е повикуван од страна на тужителот да склучи договор и да ја плаќа потрошената количина на вода од причина што тужителот ја добил концесијата. Тужителот заклучно со месец февруари 2014 година извршил целокупна промена на системот за дистрибуција на геотермална вода а по претходно добиена концесија од страна на Министерството за економија на РМ и во месец февруари 2014 година тужителот го приклучил тужениот во новиот систем за дистрибуција на геотермална вода и притоа извршил промена на броилото-пизометарот кој што ја регистрирал потрошувачката на вода. Во услови кога е неспорен фактот дека тужениот бил запознат со фактот дека водата требало да се плаќа, дека тужителот имал инсталирано нов дистрибутивен систем за испорака на топлинска енергија и нови водомери - пизометри, неспорен е фактот дека тужениот имал обврска да плаќа за испорачаната топлинска енергија без разлика дали има или нема потпишано договор со тужениот.

Жалбените наводи дека тужениот се има обратено до надлежното Министерство за економија за регулирање на ова прашање и дека се додека Министерството не се произнесе, тужителот не може да го задолжува тужениот, судот ги ценеше но не можеше да ги прифати, а од причини веќе претходно наведени.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 20.12.2017год. под ТСЖ.бр.252/17 и Врховен суд на РМ на ден 19.09.2018 година под Рев.1бр.81/2018

7. Странката-правно лице која бара надомест на нематеријална штета поради намалување на угледот должна е во текот на постапката да го докаже угледот на правното лице во неговото деловно работење.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда Тс.16/15 од 15.04.2016 година, тужбеното барање на тужителот да се задолжи тужениот да му исплати, на име надомест на штета поради испуштена корист износ од 3.961.688,00 денари, а на име надомест на нематеријална штета поради намалување на угледот на тужителот износ од 6.000.000,00 денари, со законска казнена камата како и да му ги надомести трошоците по постапката го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужениот, преку полномошник Г. З., адвокат од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно го применил чл.141, 252 и чл.343 од ЗОО кога тужбеното барање на тужителот го одбил во целост како неоснован. Ова од причина што од изведените докази утврдил дека помеѓу тужителот и тужениот на ден 26.05.2014 година бил склучен договор бр.03.874/1 со кој тужениот како продавач се обврзал да произведе а тужителот како купувач се обврзал да купи количина од 1000 тони корнишони со големина, класа, цена и испорака определена и договорена согласно одредбите од склучениот договор. Меѓу другото, тужителот и тужениот согласно одредбата од чл.10 од склучениот договор се договориле и согласиле да во случај на непогодни услови, облачно време, појава на болести кои не биле во можност да се третираат, како и други непогоди кои би влијаеле на приносите на растенијата, целата количина која ќе биде набрана да се распореди на сите купувачи пропорционално согласно процентот и количината определена со новите анексни договори на кое нешто тужителот немал забелешка. Од наодот и мислењето на вештото лице Л. П. утврдил дека тужениот од посадените 15 хали корнишони можел да добие принос од 1.875.000 кгр. а сето тоа би се добило доколку се употребила правилна агротехничка мерка, добра заштита и поволни временски услови од растенија со добра кондиција. Утврдил дека од страна на тужениот биле превземени сите потребни мерки врз посадените растенија но и покрај соодветната заштита заради неповолните временски услови и појавата на болести и штетници кои не можеле да се третираат, корнишоните не можеле да се спасат и биле предвреме искорнати, така да

наместо очекуваниот принос на корнишони бил добиен вкупен принос од 1.038.571 кг што значи дека се појавила разлика од 836.429 кгр.

Од наодот и мислењето на вештото лице Ѓ. Т. дипл.економист првостепениот суд правилно утврдил дека тужениот освен со тужителот во пролетната сеидба 2014 година имал склучено договори со повеќе странки и домашни фирми за пласман на планираното количество произведени корнишони и дека во оваа ситуација тужениот постапил правилно согласно чл.10 од предметниот договор односно вкупно произведената количина корнишони ја распоредил на сите купувачи согласно пресметката за издадената сметка на купувачите пропорционално според процентот на плаќање и количината определена со новите анексни договори.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно одлучил кога тужбеното барање на тужителот во целост го одбил како неосновано, бидејќи од изведените докази утврдил дека тужениот не е виновен за настанатата штета на тужителот поради испуштена корист, ниту пак истиот е во обврска на тужителот да му исплати надомест на нематеријална штета поради намалување на неговиот углед од причина што е утврдено дека за тужителот би постоело испуштена корист само доколку настаните се одвивале нормално и врз основа на основани и разумни очекувања, а истиот притоа како оштетен не се стекнал со користа со која требало да се стекне. Напротив од сите изведени докази (изјавите на сослушаните сведетели Т. Т., А. Ј., Т. З. и Д. Д.) утврдил дека тужителот бил во секојдневна комуникација со тужениот, бил присутен кај тужениот и бил запознаен со процесот на производство. Тужениот навремено го известил тужителот дека нема да има утовар затоа што растенијата ќе се искорнеле поради болест што значи дека тужениот навремено го известил тужителот за настанатата неможност за целосно исполнување на обврските а кое нешто не е предизвикано по вина на тужениот, по што согласно чл.10 од предметниот договор со знаење и согласност на тужителот, тужениот вкупното производство на количина на корнишони ги распоредил на сите купувачи сразмерно на процентот и количината определена со новите анексни договори. Што се однесува пак до барањето на тужителот да се задолжи тужениот да му исплати на име надомест на нематеријална штета поради намалување на угледот на тужителот, првостепениот суд правилно го одбил барањето на тужителот и во овој дел од причина што од изведените докази не може да се утврди дека токму помеѓу тужителот и германската фирма на која требала да се испорачат корнишоните имало склучен договор и воспоставен должничко-доверителски однос. Тужителот во текот на постапката на оваа околност не приложил доказ во поткрепа на неговото тврдење дека наводно откажаниот договор со германската фирма негативно се одразила на неговото деловно работење во наведениот период и дека прометот на добра и услуги отпаднал како би можел да докаже колку е бил неговиот углед, ниту пак приложил доказ со кој би докажал во што се состои тежината и видот на повредата од кои причини првостепениот суд правилно одлучил кога го одбил тужбеното барање на тужителот и по овој основ.

Жалбениот навод на жалителот кој наведува дека првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука погрешно го одбил тужбеното барање на тужителот бидејќи од изведените докази произлегува дека тужениот е во обврска да ја надомести материјалната и нематеријална штета на тужителот од причина што истиот навремено не го известил тужителот за променетите

околности ниту пак превзел мерки за навремено раскинување на договорот или измена на постоечкиот договор поради променетите околности го ценеше но не го прифати како основан, бидејќи од изведените докази наодот и мислењето на вештото лице Л. П. е утврдено дека тужениот не е виновен за настанатата штета на тужителот. Неисполнувањето на целосните обврски од склучениот договор помеѓу тужителот и тужениот не се должи на субјективната одговорност на тужениот туку на фактори и непогоди кои не можеле да се третираат. Тужителот со самото склучување на предметниот договор се согласил со предвиденото во чл.10 од истиот што укажува на тоа дека прифатил да во случај на настанување на фактори и непогоди кои не можеле да се третираат, да не може да очекува дека ќе му биде испорачана целата количина на корнишони.

Жалбениот навод на жалителот кој наведува дека првостепениот суд својата одлука ја засновал првенствено имајќи го во предвид наодот и мислењето на вештото лице Л. П. за кое смета дека истото не е доставено во законски определениот рок и дека истото е паушално определено само врз основа на изјавите на тужениот го ценеше но не го прифати како основан бидејќи утврди дека овој наод и мислење е доставен правилно на подготвителното рочиште на ден 1. 10 2015 година и истото е извршено од страна на судски вештак од соодветна струка а врз основа на непосреден увид во целокупната документација на тужениот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 05.04.2017год. под ТСЖ.бр.270/16 и Врховен суд на РМ на ден 12.09.2018 година под Рев.1бр.247/2017

8. Одговорноста за штетата која произлегува од предвременото раскинување на Договорот за закуп на земјоделско земјиште поради трајна пренамена на земјоделското земјиште во градежно земјиште е на страна на договорната страна – Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство а не на Министерството за транспорт и врски.

Од образложението:

Основен суд Кочани, со пресуда Тс.4/16 од 16.03.2016 година, тужбеното барање на тужителот, го усвоил. Го задолжил тужениот да му плати на тужителот износ од 2.320.866,00 денари на име надомест на материјална штета за намалување на имот по основ на предвремено раскинување на договор за долготраен закуп на земјоделско земјиште со казнена камата сметано од 03.04.2014 година до денот на конечната исплата, како и да му ги надомести на тужителот трошоците во постапката.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и против одлуката за трошоците во постапката. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот преку полномошникот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата

потврди.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл. 35 ст.3 од Законот за земјоделско земјиште, договорот за закуп престанува да важи кога земјоделското земјиште ќе престане да биде земјоделско заради трајна пренамена.

Согласно чл. 8 од Законот за изменување и дополнување на законот за земјоделско земјиште (Сл.Весник на РМ бр.95/12), Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство во рок од 15 дена од денот на приемот на барањето утврдува дали за земјоделското земјиште во државна сопственост, предмет на барањето, има склучено договор за закуп и дали се користи од страна на закупецот согласно со договорот.

Согласно чл. 141 ст.1 од Законот за облигациони односи, тој што со вина ќе му причини штета на друг должен е да ја надомести.

Во конкретниот случај, првостепениот суд правилно ги применил наведените законски одредби кога тужбеното барање на тужителот го усвоил и го задолжил тужениот, на име надомест на материјална штета, да му исплати на тужителот вкупен износ од 2.320.866,00 денари бидејќи од изведените докази утврдил дека тужителот претрпел штета, поради престанувањето на договорот за закуп. Првостепениот суд имајќи во предвид дека оваа штета е настаната поради предвремено раскинатиот Договор за закуп на земјоделско земјиште, на кое имало 4 годишен насад од слива, чија инвестициска вредност на денот на одземањето на владението, со дополнение на вешт наод од овластено вешто лице била проценета на 2.320.866,00 денари, па правилно утврдил дека тужениот е должен да ја надомести предизвиканата штета на тужителот.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот - тужениот за тоа дека во конкретниот случај било потребно вештачење и од страна на тужениот заради правилно утврдување на висината на тужбеното барање на тужителот. Имено, жалбениот навод на жалителот за погрешно определување на висината на штетата и дека заради утврдување на оваа околност судот требал да определи вештачење кое ќе го извршело Министерството за правда Скопје-Биро за судски вештачења, овој суд ги ценеше, но не ги прифати од причина што доколку тужениот сметал дека овој износ не одговара на висината на штетата, истиот бил должен во смисла на чл.235 од ЗПП, со одговорот на тужбата да достави вештачење од вешто лице од соодветна струка. Видно од списите на предметот, тужениот нема предложено вештачење, па судот сам не можел да определи, ниту да го задолжи тужениот да достави вештачење.

Понатаму жалбениот навод на жалителот дека во случајот првостепениот суд при одлучувањето за износот и висината на штетата не го имал во предвид и фактот дека при раскинувањето на предметниот договор за закуп и враќањето на земјиштето на закуподавецот, на тужителот му бил вратен и насадот од слива, односно она што го имал воспоставено согласно предметниот договор за закуп, истиот не го прифати бидејќи ваквите тврдења не произлегуваат од изведените докази.

При одлучувањето овој суд го ценеше и жалбениот навод дека согласно одредбата од членот 8 од Законот за изменување и дополнување на Законот за земјоделско земјиште (Сл.Весник на РМ бр.95/12), Министерството за транспорт и врски е органот надлежен за надоместување на штетата во случај

на трајната пренамена на земјоделското во градежно земјиште, но и ваквиот навод овој суд не го прифати. Во конкретниот случај се применува членот 49 од Законот за земјоделско земјиште кој важел во моментот кога е направена штетата, согласно која што органот конкретно Министерството за транспорт и врски, од ставот 1 на овој член е должен да ја надомести штетата што може да ја претрпи ораганот, т.е. Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, надлежен за располагање со земјоделско земјиште во државна сопственост, што јасно укажува на тоа дека тужениот е пасивно легитимиран и истиот има обврска да ја надомести штетата на тужителот. Од сето погоре наведено правилно судот го усвоил тужбеното барање на начин што го задолжил тужениот да му надомести на тужителот за претрпената материјална штета износ од 2.320.866,00 денари со казнена камата од датумот на одземањето на владението до конечната исплата.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 26.10.2016 год. под ТСЖ.бр.160/16 и Врховен суд на РМ на ден 28.02.2018 година под Рев1.бр.34/2017

9. Во Договор каде исполнувањето на обврската во рок е суштествена состојка на истиот, со нејзиното неисполнување Договорот се раскинува по сила на закон, па секое ново правно дело склучено за истиот предмет на договарање е ништовен и не произведува правно дејство.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда Тс1.5/16 од 23.02.2017 година тужбеното барање на тужителот го усвоил. Утврдил дека договорот за отуѓување на градежно земјиште со јавно наддавање склучен помеѓу РМ М.за т. и в. С. и Друштво за производство, угостителство и други услуги „Т., ДООЕЛ К заведен под бр.22-10497/1-06 од 11.07.2006 година а солиминизиран под ОДУ.бр.261/07 од 12.07.2007 година кај нотар Ч. И. од Кочани е раскинат. Утврдил дека договорот за купорподажба склучен помеѓу Друштво за производство, угостителство и други услуги „Т., ДООЕЛ К.и АД за производство и промет на вино винарска визба “Т.“ експорт импорт Скопје под ОДУ.бр.534/12 од 22.10.2012 година солемнизиран кај нотар Ч. И. од Кочани е ништавен и истиот не произведува правно дејство. Ги задолжил тужените земјиштето да го вратат на РМ како и да трпат бришење на правото на сопственост на кп.бр.16489/2 во м.в. Црница во Кочани со вкупна површина од 6118 м2 запишано во ИЛ.бр.14848 за КО Кочани во Агеницјата за катастар на недвижностите Одделение во Кочани.

Противтужбеното барање на второтужениот-противтужителот со кое бара да се утврди дека тој по пат на купорподажен договор се стекнал со сопственост на недвижен имот земјиште на КП.бр.16489/2 во м.в. Црница во Кочани со вкупна пов. од 6118 м2 запишано во ИЛ.бр.14848 за КО Кочани во Агенцијата за катастар на недвижности одделение во Кочани, го одбил.

Алтернативното противтужбеното барање на второтужениот противтужителот со кое бара да се утврди дека поради утврдување на ништовност на договор, склучен помеѓу Т Дооел К како првотужен во предметниот спор и В. В. Т. АД С. како второтужен противтужител за земјиште

на КП.бр.16489/2 во м.в. Црница во Кочани со вкупна површина од 6118 м2 запишана во ИЛ.бр.14848 КО Кочани во Агенција за катастар на недвижностите Одделение во Кочани како надомест на штета да му исплати вкупен износ од 20.334.204,00 денари од кои 20.000.000,00 денари со вклучен ДДВ, за плаќање на купениот недвижен имот со законска казнена камата сметано од денот на уплатата 08.10.2012 година (по пат на трајна компензација) до конечната исплата од страна на тужителот противтужен и 334.204,00 денари на име платен данок на промет на недвижноста, со законска казнена камата, сметано од денот на уплатата 19.10.2012 година до конечната исплата од страна на тужителот противтужен, го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен првотужениот Друштво за производство, угостителство и други услуги Т. ДООЕЛ од К. кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Од ваквата пресуда останал незадоволен второтужениот АД за производство и промет на вино винарска визба "Т." експорт импорт С. кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Тужителот во навремен рок има поднесено одговор на жалба со која ги побива жалбените наводи и предлага жалбите да се одбиат, а пресудата потврди, бара трошоци по одговорот на жалбата.

Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбите се неосновани.

Во чл.114 ст.1 од ЗОО е утврдено : „Кога исполнувањето на обврската во определениот рок е суштествена состојка на договорот, па должникот не ќе ја исполни обврската во тој рок договорот се раскинува според самиот закон“. Во ст. 2 е утврдено : „ Доверителот може да го одржи договорот во сила ако по истекот на рокот без одлагање го извести должникот дека бара исполнување на договорот“. Во ст. 3 е утврдено : „Кога доверителот барал исполнување па не го добил во разумен рок, може да изјави дека го раскинува договорот“. Во ст. 4 е утврдено : „ Овие правила важат како во случаи кога договорните страни предвиделе дека договорот ќе се смета раскинат ако не биде исполнет во определениот рок, така и тогаш кога исполнувањето на договорот во определениот рок е суштествена состојка на договорот според природата на работата “.

Согласно цитираните законски одредби правилно постапил првостепениот суд кога договорот за отуѓување на градежно земјиште ОДУ.бр.261/07 од 12.07.2007 година заверен кај нотар Ч. И. од Кочани го раскинал. Во чл.4 од договорот за отуѓување на градежно земјиште бил предвиден услов дека првотужениот како купувач треба да започне со градба на објектот во рок од 6 месеци по добивањето на одобрението за градба кое ќе го прибави во рок од 1 година по склучувањето на договорот, а согласно чл.5 од овој договор е утврдено дека ако купувачот -првотужениот не го исполни

условот од чл.4 ќе се смета дека се откажал од договорот и истиот е еднострано раскинат.

Имајќи го во предвид дека исполнувањето на обврската во определениот рок е суштествена состојка на договорот, а должникот во конкретниот случај првотужениот не ја исполнил обврската во определениот рок договорот се раскинува по самиот закон, правилно постапил првостепениот суд кога утврдил дека договорот е раскинат.

Во чл.95 ст.1од ЗОО е утврдено :„ Договорот кој не е во согласност со Уставот, Законите и добрите обичаи е ништавен, ако целта на повреденото правило не упатува на некоја друга санкција или ако со законот во определениот случај не е предвидено нешто друго“.

Во чл.96 ст. 1 од ЗОО е утврдено: „ Во случај на ништавност на договорот секоја договорна страна е должна да и го врати на другата сето она што го примила врз основа на таквиот договор, а ако тоа не е можно или ако природата на она што е исполнето му се спротивставува на враќањето, ќе се даде соодветен надомест во пари, според цените во време на донесувањето на судската одлука, до колку законот не определува ништо друго“.

Имајќи во предвид дека договорот за отуѓување на градежно земјиште е раскинат, бидејќи суштествена состојка на договорот е исполнување на обврска во определениот рок, а првотужениот знаел дека не постапил по договорот истиот неможел да склучи договор за купопродажба како купувач со второтужениот. Првотужениот во моментот на склучувањето на договорот за купопродажба не е бил сопственик, па правилно прифатил првостепениот суд дека договорот за купопродажба ОДУ.бр.534/12 од 22.10.2012 година е ништавен и не произведува правно дејство.

Неосновани се жалбените наводи дека тужителот нема активна легитимација во конкретниот спор, бидејќи договорот за отуѓување на градежно земјиште е склучен со РМ-Министерство за транспорт и врски. Ова од причини што со одлука на Владата на РМ бр.51-5078/1 од 28.09.2011 година тужителот О. К. го превзел вршењето на работите за располагање на градежното земјиште во сопственост на РМ во согласност со чл.89 од Законот за градежно земјиште па така истиот е активно легитимиран да биде тужител во овој спор.

Неосновани се жалбените наводи на жалителите да тужбеното барање е застарено како во однос на раскинување на договорот на отуѓување на градежно земјиште, така и во однос на утврдување дека договорот за купопродажба е ништавен. Имајќи во предвид дека во договорот за отуѓување на градежно земјиште суштествена состојка е исполнувањето на обврската во определениот рок, а должникот во конкретниот случај првотужениот не ја исполнил обврската од чл.4 од договорот, согласно претходно цитираните законски одредби од чл.114 од ЗОО договорот се раскинува по самиот закон. Исто така не постои застареност и по однос на поништување на договорот за купопродажба, бидејќи станува збор за ништавност на договорот, па согласно чл.102 од ЗОО правото на истакнување на ништавност не се гаси.

Правилно постапил првостепениот суд кога ја одбил противтужбата на второтужениот имајќи во предвид дека тужбеното барање на тужителот е усвоено. Во однос на алтернативното тужбено барање правилно утврдил дека помеѓу првотужениот и второтужениот не постои облигационен правен однос, второтужениот правните последици од поништениот договор за купопродажба може да ги регулира со странката со која го склучила договорот. Посебно кога се има во предвид дека првотужениот постапил несовесно кога му го продал

имотот на второтужениот иако знаел дека тој повеќе не е сопственик.

Неосновани се жалбените наводи на првотужениот за сторена суштествена повреда на постапката во смисол на чл.343 ст.1 в.в. со чл.177 од ЗПП која што се состои во тоа дека тужителот немал правен интерес за поднесување на тужба, па така првостепениот суд тужбата требал да ја отфрли. Во конкретниот случај тужителот има правен интерес да поднесе тужба против тужените имајќи во предвид дека првотужениот иако знаел дека договорот за отуѓување на градежно земјиште е раскинат по сила на законот, склучил договор за купопродажба со второтужениот. Со самото раскинување на договорот за отуѓување на градежно земјиште по сила на законот предметната недвижност станала државна сопственост и никој не може да располага со ваквата државна сопственост, па така првотужениот иако знаел дека договорот за отуѓување на градежно земјиште по сила на законот е раскинат, склучил договор за купопродажба со второтужениот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 05.10.2017 год. под ТСЖ.бр.170/17 и Врховен суд на РМ на ден 04.07.2018 година под Рев1.бр.30/2018

10. Со извршувањето на штетното дејствие како резултат на кое е настаната штетата со последици, за оштетениот започнува да тече објективниот рок за застареност за штета од 5 години а не од моментот кога дознал за штетата, кој е субјективен рок.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда Тс1.29/15 од 10.02.2016 година, тужбеното барање на тужителот против тужените, со кое барал да се задолжат тужените солидарно да му исплатат на тужителот на име материјална штета вкупен износ од 6.211.607,00 денари со законска казнена камата сметано од 08.05.2014 година до исплатата, како и законска казнена камата на износот од 8.165.229,50 денари сметано од 02.04.2009 година до исплатата, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.Првотужениот, преку Државно правобранителство за подрачје Штип, поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл.141 ст.1 од ЗОО „Тој што со вина ќе му причини штета на друг, должен е да ја надомести“, согласно чл.142 „Штетата е намалување на нечиј имот (обична штета) и спречувањето на негово зголемување (испуштена корист), како и повреда на личните права (нематеријална штета)“.

Согласно чл.145 ст.1 од истиот закон „Вина постои кога штетникот причинил штета со намера или со невнимание (крајно, обично или друг степен

на невнимание предвиден со закон), согласно ст.2 „Ако штетата е причинета со намера или крајно невнимание, оштетениот треба да го докаже нивното постоење“ и согласно ст.3 „Ако пак штетата е причинета со обично невнимание или друг помал степен на невнимание, штетникот треба да докаже дека ти е не постоеле“.

Согласно чл.157 ст.1 од ЗОО „За штетата што работникот во работатата или во врска со работатата ќе му ја причини на трето лице одговара работодавецот кај кој работел работникот во моментот на причинувањето на штетата, освен ако докаже дека работникот во дадените околности постапувал онака како што требало“ и согласно ст.2 „Оштетениот има право да бара надомест на штетата и непосредно од работникот ако штетата ја причинил намерно“.

Согласно чл.175 од ЗОО „Обврската за надомест на штета се смета за стасана од моментот на настанувањето на штетата“.

Согласно чл.365 ст.1 и 2 од ЗОО „Побарувањето на надомест на причинета штета застарува за три години од кога оштетениот дознал за штетата и за лицето кое ја сторило штетата. Во секој случај ова побарување застарува за пет години од кога настанала штетата“.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано. Од изведените докази правилно првостепениот утврди дека од првотужениот на 31.03.2009 година била издадена потврдата број 22-1222/260 со која се потврдува дека врз предметниот недвижен имот нема хипотека. Од изведените докази правилно првостепениот суд утврдил дека наведената потврда била прилог на Нотарски акт договор за хипотека со ОДУ бр.173/09 од 06.04.2009 година на нотар Л. К. од Штип, со кој договор била воспоставена хипотека од прв ред во корист на тужителот врз предметниот недвижен имот, а заради обезбедување на побарувањето по склучениот договор за користење на кредит овердрафт бр.09.15 од 02.04.2009 година.

По наоѓање на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека како последица на штетното дејствие - издадената потврда е склучен нотарскиот акт договор за хипотека ОДУ бр.173/09 на нотар Л. К. од Штип - 06.04.2009 година и дека материјалната штета настанала во оној момент кога е склучен нотарскиот акт. Имено, во конкретниот случај штетата што ја трпе тужителот е последица на штетното дејствие -издадена потврда од првотужениот на 31.03.2009 година, со која се потврдува дека врз предметниот недвижен имот нема хипотека, па поради тоа тужителот не бил во можност да го реализира своето право на приоритетно намирување на своето побарување како хипотекарен доверител од прв ред, а ова од причина што во тој момент веќе била заснована хипотека од прв ред врз недвижноста во корист на Комерцијална банка. Правилен е заклучокот на првостепениот суд дека штетата настанала во моментот кога е склучен нотарскиот акт договор за хипотека ОДУ бр.173/09 од причина што во тој момент во интабулационите книги веќе била заснована хипотека од прв ред врз недвижноста во корист на К. банка, па всушност тоа е и моментот кога настапила штетата на тужителот од причина што истиот бил оневозможен да се стекне со приоритетно право на намирување на своето побарување како хипотекарен доверител од прв ред а заради обезбедување на побарувањето по склучениот договор за користење на кредит од 02.04.2009 година.

Со оглед на тоа дека од моментот на склучувањето на нотарскиот акт

договор за хипотека од прв ред ОДУ бр.173/09 на нотар Л. К. од Штип - 06.04.2009 година, како момент на настанување на штетата до денот на поднесување на тужбата 08.05.2014 година се изминати повеќе од пет години, како законски пропишан апсолутен рок за застареност на овој вид побарувања во кој рок тужителот можел да бара судска заштита, правилно првостепениот суд постапил кога го прифатил приговорот за застареност на побарувањето на тужителот и ја донел побиваната одлука .

Имајќи ја во предвид одредбата од чл.157 од ЗОО, во која е предвидено дека во спорите за надомест на штета по вина на работникот која ќе ја причини на трети лица во работата или во врска со работата одговара работодавецот, правилен е заклучокот на првостепениот суд дека во конкретниот случај второтужениот и првотужениот не одговараат солидарно како што бара тужителот, туку одговара првотужениот како работодавач со тоа што доколку ја надоместил штетата на оштетениот која е по вина на работникот, има право на регрес од работникот.

Овој суд го прифати заклучокот на првостепениот суд дека тужителот, согласно пропишаното во чл.157 од ЗОО, може да ја бара штетата непосредно од второтужениот како работник кај првотужениот, само ако работникот ја причинил штетата намерно. Во конкретниот случај, тужителот во текот на постапката не достави ниту еден доказ од кој со сигурност може да се утврди дека второтужениот постапувал свесно и волево, односно со намера да му наштети на тужителот, а согласно одредбите од чл.205 ст.1 и чл.208 од ЗПП товарот на докажување е на страната на тужителот.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот дека постои вина на страна на тужените за причинетата штета и дека побарувањето не е застарено, но таквите наводи не ги прифати, ако се има во предвид фактот дека од денот на настанувањето на штетното дејствие-издавањето на потврдата дека врз предметниот недвижен имот нема хипотека, од првотужениот на 31.03.2009 година, врз основа на која е склучен нотарски акт договор за хипотека ОДУ бр.173/09 на нотар Л. К. од Штип на 06.04.2009 година кога всушност и настапила штетата на тужителот бидејќи тој бил оневозможен да стекне приоритетно право за намирување на своето побарување како хипотекарен доверител од прв ред а заради обезбедување на побарувањето по склучениот договор за користење на кредит од 02.04.2009 година, како и фактот дека тужбата е поднесена 08.05.2014 година, односно по истекот на пет години од денот на настанувањето на штетата, ваквото барање на тужителот за надомест на штета е застарено, согласно чл.365 од ЗОО.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 29.08.2016 год. под ТСЖ.бр.129/16 и Врховен суд на РМ на ден 14.03.2018 година под Рев1.бр.288/2016

11. Работникот кој поради пропуштање на дејствие во работата е огласен за виновен со правосила пресуда, работодавачот е должен да ја надомести штетата која е произлезена од таквото дејствие на работникот.

Од образложението:

Основен суд Струмица со пресуда Тс1.бр.3/16 од 22.02.2017 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил во целост. Го задолжил тужениот

да му плати на тужителот на име надомест на материјална штета вкупен износ од 1.882.800,00 денари со законска казнена камата сметано од 01.10.2015 г. до конечната исплата,

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот кој преку Државно правобранителство за подрачје С., во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот преку полномошникот Т. К. адвокат од Ш., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл. 157 од ЗОО е предвидено дека „За штета што работникот во работата или во врска со работата ќе му ја причини на трето лице одговара работодавецот кај кој работел работникот во моментот на причинување на штетата, освен ако докаже дека работникот во дадените околности постапил онака како што требало„.

Тргувајќи од содржината на цитираните законски одредби, а имајќи го во предвид претходно утврденото правилно првостепениот суд утврдил дека со пропуштањето на работникот кај тужениот, истиот на должникот му овозможил да земе кредит од тужителот во износ од 550.000 евра, кој кредит се уште не е вратен, на кој начин тужителот претрпел значителна материјална штета, во висина на проценетата вредност на предметното земјиште - 1.882.800 денари, бидејќи тужителот овој износ не можел повеќе да го наплати преку реализација на хипотеката и продажба на предметниот недвижен имот од причина што истата е поништена по вина на вработен кај тужениот, поради стореното кривично дело, па со поништувањето на хипотеката тужителот немал повеќе никакви права над недвижноста.

Жалбение наводи за немање на пасивна легитимација на страна на тужениот се неосновани ако се има предвид дека во кривична постапка е утврдено дека вработен кај тужениот како службено лице не внел важен податок, односно не го прибележил во јавните книги реалниот товар, определен во чл.7 од Договорот за отуѓување на градежно земјиште со јавно наддавање бр.20-1558/08 од 13.08.2008 година, па Одделението за катастар на недвижности издало потврда дека нема прибележан реален товар како и ИЛ.бр. 8870 за КО Радовиш, без запишан товар, на кој начин му овозможил на Е. П. да ја склучи хипотеката со тужителот и да стане корисник на кредит од О. б. АД О..

Неосновани се и жалбените наводи на жалителот за застареност на побарувањето на тужителот. Од причина што штетата што ја трпи тужителот не настанала во моментот на склучувањето на хипотеката, како што тврди жаалителот туку со правосилноста на пресудата ТС.бр. 4/15 од 28.05.2015 година со која е утврдено дека Договорот за хипотека ОДУ.бр. 36/2010 од 26.08.2010 година е делумно ништовен и не произведува правно дејство во делот од чл. 2. став 6. од договорот кој се однесува на недвижниот имот КП.бр.4571, ИЛ.8870 КО Радовиш.

Неосновани се и жалбените наводи во однос на висината на штетата од причина што истата утврдена во моментот на процената.

Што се однесува до доказите на кои се повикува жалителот во однос на проценетата вредност правилно првостепениот суд прифатил да не се одвлијание за поинакво одлучување ако се има предвид дека од истите не може да се утврди дали недвижниот имот за кој е склучен договорот за купопродажба е во непосредна близина на предметниот недвижен имот кој се наоѓа во м.в., „Индустриска зона“, Р., а од друга страна видно од приложениот доказ- предмет на овој договор за купопродажба е нива класа 4, а не градежно неизградено земјиште како што е предметниот недвижен имот запишан во ИЛ.бр. 7880.

Предмет на оцена беа и жалбените наводи во однос на тоа да тужителот не може да истакнува побарување за штета, бидејќи извршната постапка се уште е во тек, а тужениот не докажал во колкав процент се намирил во извршната постапка, но овој суд не можеше да ги прифати. Првостепениот суд утврдил дека должникот останал во обврска према тужителот по основ на одобраниот кредит за вкупен износ од 43.315.301,00 денари, а согласно наодот и мислењето на вештото лице, тужителот и да го продаде преостанатиот непродаден заложен имот над кој е започната извршната постапка заради реализација и наплата на неплатеното побарување према Е. П. чија проценета вредност изнесува 4.512.040,00 денари, тужителот би останал ненамирен за износ од 38.803.261,00 денари, па ваквите жалбени наводи на жалителот, овој суд ги оцени како неосновани.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 27.09.2017 год. под ТСЖ.бр.157/17 и Врховен суд на РМ на ден 03.10.2018 година под Рев1.бр.29/2018

РАБОТНИ СПОРОВИ

1. Решение со кое работникот се распоредува на ново работно место и постапката која се води за поништување на решението за распоредување не се оправдана причина работникот да не ги извршува работните задачи и да не е присутен на работа.

Од образложението:

Основен суд Делчево со пресуда Ро.25/16 од 25.10.2016 година, тужбеното барање на тужителот против тужениот, со кое барал да се поништи како незаконито решението бр.0402-17 од 21.01.2016 година, за откажување на договор за работа, донесено од страна на Генералниот директор на тужениот, како и да се задолжи тужениот да ја врати тужителката на работно место кое одгоара на степенот на нејзината стручна подготовка, го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно го применил чл.70,чл.76 ст.1 т.2 ,чл.82 ст.1 т.1,чл.101 ст.6 ,чл.181 ст.4 и 5 од ЗРО како и чл.20 ст.1 т.1 и чл.22 од Колективниот договор за текстилна индустрија кога тужбеното барање на тужителот со кое барал да се поништи како незаконито решението бр.0402-17 од 21.01.2016 година, за откажување на договор за работа, донесено од страна на Генералниот директор на тужениот, како и да се задолжи тужениот да ја врати тужителката на работно место кое одговара на степенот на нејзината стручна подготовка, го одбил како неосновано. Од изведените докази судот утврдил дека донесеното решение од страна на тужениот е законито, бидејќи истото е донесено согласно чл.чл.82 ст.1 т.1 од ЗРО а поради неоправдано отсуство од работа на тужителката три последователни работни дена во текот на годината. Судот утврдил дека кај тужениот е формирана дисциплинска комисија кој уредно и навремено ја известила и поканила тужителката и синдикатот да се произнесат за наводите во барањето за поведување на дисциплинска постапка за одговорност на тужителката . На одржаниот состанок на дисциплинската комисија на 13 01 2016 година, тужителката иако била уредно и навремено поканета не се јавила, по што комисијата констатирала дека со дејствијата на тужителката, неоправдано отсуство од работа во периодот од 29,30 и 31.12 2016 и од 04 до 08 01 2016 година истата сторила повреда на работниот ред и дисциплина согласно чл.82 ст.1 т.1 од ЗРО. Од изведените докази судот утврдил дека тужениот во законски пропишана постапка согласно одредбите од ЗРО и Колективниот договор за текстилна индустрија донел правилна и законита одлука.

Овој суд е на мислење дека првостепениот суд правилно прифатил дека побиваната одлука донесена од страна на Генералниот директор на

тужениот е законита, од причина што истата е донесена поради неоправдано отсуство од работа на тужителот три последователни работни дена кај тужениот, во неа точно се опишани видот на повредата, времето кога е сторена, начинот и дејствието со кое е сторена повредата а сето тоа во согласност со погоре наведените законски одредби и одредби од колективниот договор.

Жалбениот навод на жалителот кој наведува дека решението со кое и е откажан договорот за работа е незаконито од причина што истата уредно го известила тужениот дека по истекот на боледувањето нема да се јави на работа и ги навела причините за нејзиното отсуств, овој суд го ценеше но не го прифати. При утврдени факти дека во спорниот период тужителот не бил присутен на работа и не ги извршува работните задачи, правилен е заклучокот на првостепениот суд дека тужителот со своите дејствија ја сторил повредата која му се става на товар со решението за откажување на договорот за вработување а фактот што не била задоволна од решението со кое била распределена на ново работно место и поднел приговор против истото не значи оправдана причина тужителот да не се јавува на работа кај тужениот. Тужителот бил должен редовно да присуствува на работа и да ги извршува работните задачи и со правни средства да бара од работодавачот да ги оствари своите права од работен однос.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 22.12.2016 год. под РОЖ.бр.382/16 и Врховен суд на РМ на ден 03.05.2018 година под Рев3.бр.61/2017

2. Одбивањето и неизвршувањето на наредба дадена од претпоставениот за извршување на работни задачи кои спаѓаат во описот на работното место на работникот не се оправдана причина за одбивање на наредба во услови на субординација и се основ за дисциплинска одговорност.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда Ро.329/16 од 13.09.2016 година тужбеното барање на тужителот го усвоил и ги поништил како незаконити решението на РМ МО Генерал Штаб на АРМ Командант на воена пошта бр.2990/10 Ш. Н.бр.03-943/15 А од 20.07.2015 година и решението на РМ МО Генерал Штаб на АРМ Командант на воена пошта бр.2990 Скопје бр.03-443/2 од 28.09.2015 година.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот во навремен рок има поднесено одговор на жалба со која ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие, а пресудата потврди, бара трошоци по одговорот на жалбата.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е основана.

Основани се жалбените наводи на тужителот за погрешна примена на материјалното право кога се има во предвид утврдената фактичка состојба од страна на првостепениот суд, поради што овој суд врз основа на чл.361 ст.1 т.4 од ЗПП ја преиначи првостепената пресуда и одлучи како во изреката на ова одлука поради следните причини:

Имено судот утврдил дека тужителот е во работен однос кај тужениот на работно место доктор по ветеринарна медицина. Со решение на РМ МО ВП 2803/10 Н.бр.15-12/29 од 18.08.2014 година тужителот бил унапреден во чин мајор на ветеринарна медицина. Во описот и пописот на работните задачи на тужителот покрај работните задачи како доктор по ветеринарна медицина како дополнителни должности биле утврдени учество во работата на Комисиите за јавни набавки, учество во работата на работата на други комсии согласно наредба на командантот на 1.Логбн и извршување и други задачи во согласност со правилата на службата во АРМ, Закон за служба на АРМ и Закон за одбрана на РМ.

На ден 21.04.2015 година тужителот бил повикан од страна на претпоставениот старешина В. К. и усмено му било дадено наредба дека треба да биде член во комисија за проверка на физичка способност на припадниците на АРМ бидејќи претходно назначениот одговорен старешина С. Р. ја напуштил АРМ и било потребно веднаш да се постави нов член. За остварување на ова наредба постоел план изготвен од страна на тужениот. Истиот ден на тужителот оваа наредба му била соопштена и од Командатот на логистичкиот батаљон Л. Ѓ. Тужителот изјавил дека нема да постапи по оваа наредба. На 24.04.2015 година на тужителот му била врачана усмената наредба и во писмена форма. На 27.04.2015 година била изготвена писмена наредба за службено патување на тужителот од Штип за Велес од страна на Мајор Л. Ѓ. поради физичка проверка во 3 члп со тоа што проверката да започне во 8,00 часот, а да заврши најдоцна до 16,00 часот истиот ден и оваа наредба тужителот ја одбил. Поради ова од страна на капетан К. В. била поднесена иницијатива за покренување на дисциплинска постапка за воената дисциплина против тужителот бидејќи одбил да ги извршува наредбите од 24.04.2015 и 27.04.2015 година. По спроведената постапка на тужителот со решение Н.бр.03-943/15А од 20.07.2015 година му е изречена дисциплинска мерка парична казна во висина од 10 % од месечниот износ од платата исплатена во последниот месец пред извршување на дисциплинскиот престап во траење од еден месец. Ова решение е потврдено со решение бр.03-443/2 од 28.09.2015 година од командат на ВП 2990 Скопје.

На 17.04.2015 година при преглед на клиничко куче било констатирано болест „леишманија“ која се проширувала не само кај животните туку и кај луѓето. На 25.04.2015 година тужителот дарувал крв во институтот за трансфузиона медицина а на ден 26.04.2015 година бил дежурен во касарната во Штип.

На вака утврдена фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога го одлучил како во изреката на побиваната пресуда.

Согласно чл.131 ст.1 од Законот за служба во АРМ е предвидено дека : „ Дисциплински престап преставува потешка повреда на воената дисциплина, односно потешка повреда на угледот на службата и угледот на воениот и цивилниот персонал“ . Во ст. 2 т. 1 е утврдено : „ Дисциплински престап е одбивање или неизвршување наредба“.

Во чл.139 ст.2 алинеа 3 од Законот за служба во АРМ е предвидено : „ Дисциплински мерки изрекуваат командат на баталјон за дисциплински мерки, парична казна во висина до 15 % од едномесечниот износ на платата

исплатена во последниот месец во траење од еден до три месеци за активниот воен и цивилен персонал, односно 15% од едномесечниот износ за исплатениот месец надоместок на активниот резервен персонал“.

Согласно чл.8 ст. 1 од Законот за служба во АРМ е предвидено дека : „Воениот и цивилниот персонал е должен да извршува наредба на претпоставен старешина која се однесува за вршење на службата“, а согласно ст.2 од истиот член: „ воениот и цивилниот персонал е должен да ја извршува и наредбата на постар старешина кога не е присутен претпоставениот старешина кога е неопходно да се преземат мерки за извршување на неодложни и значајни задачи“. Согласно ст. 3 од истиот член : „Наредбата од ставовите 1 и 2 на овој член се издава усно или писмено“ и согласно ст. 5 од истиот член „Наредбата не се извршува ако нејзиното извршување претставува кривично дело,„.

Во конкретниот случај првостепениот суд погрешно утврдил дека тужителот од оправдани причини ги одбил наредбите предмет на овој спор. Овој суд наоѓа дека проверката на физичката подготвеност на припадниците на Армијата која тужителот не ја извршил претставувала неодложна мерка во смисол на погоре цитираната законска одредба од Законот за служба во АРМ и тој бил должен да ја изврши, имајќи го предвид и принципот на субординација кој важи во АРМ, како и описот на работното место на тужителот. Доколку таквата наредба претставувала кривично дело тој бил должен да го извести за тоа повисокиот старешина. Оваа наредба ниту претставува кривично дело, ниту пак поради извршувањето на истата тужителот би претрпел некаква материјална штета. Покрај ова во описот и пописот на работните задачи на тужителот покрај работните задачи како ветеринарен лекар биле предвидени и други работи меѓу кои и учество во работа на работа на други комисији согласно наредба на командатот на 1.Логбн. Имајќи во предвид дека тужителот не постапил од оправдани причини предвидени во цитираните одредби, следувахе да се одлучи како во изреката на ова пресуда.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 21.11.2016 год. под РОЖ.бр.323/16 и Врховен суд на РМ на ден 22.02.2018 година под Рев3.бр.33/2017

3. Работникот на кој му е понуден нов променет Договор за работа и смета дека понуденото работно место не одговара на неговото образование и работни способности, треба да го потпише ново понудениот Договор за работа и има право да поведе спор пред надлежен суд и во соодветна постапка да докаже дека според неговата работна способност нема да може да ги извршува работните задачи за тоа работно место и да бара работно место соодветно на неговата работна способност.

Од образложението:

Основен суд Делчево со пресуда Ро.38/17 од 21.09.2017 година, тужбеното барање на тужителот против тужениот со кое бара да се поништат како незаконити Одлуката на Управителот на Рудник “С.“ дооел М.К. А. Р. за отказ на договор за вработување од деловни причини (технолошки, економски, организациони и сл. промени) бр.04-326/1 од 06.03.2017 година и Решението на

Управителот на Рудник "С" доел М.К. А. Р.бр.04-152/3 од 21.03.2017 година со кое е одбиен приговорот на тужителот против одлуката за откажување на договор за вработување, па да се задолжи тужениот да го врати тужителот на работа, на работно место магационер, го одбил.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужениот преку полномошник Адвокатско друштво П. од С., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди. Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно член 76 став 1 т.3 од ЗРО:Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување, кога не е можно продолжување на работниот однос ако престане потребата од вршење на определена работа под условите наведени во договорот за вработување заради економски, организациони, технолошки, структурни или слични причини на страна на работодавачот (деловни причини).

Согласно член 78 од истиот закон: Одредбите на овој закон што се однесуваат на откажување на договорот за вработување, се применуваат и во случајот кога работодавачот го откажува договорот за вработување на работникот и истовремено му предлага склучување на нов променет договор за вработување. Работникот мора да се изјасни за новиот променет договор за вработување во рок од 15 дена од денот на приемот на понудата. Ако работникот во случајот од став 1 на овој член ја прифати понудата на работодавачот, нема право на отпремнина поради престанување на претходниот договор за вработување а го задржува правото да ја оспорува пред надлежен суд одлуката за промена на договорот за вработување.

Согласно член 181 став 4 и став 5 од ЗРО :Против одлуката за отказ на договорот за вработување, работникот има право на приговор до органот на управување, односно работодавачот, во рок од осум дена од добивањето на одлуката за отказ на договорот за вработување. Кога не е донесена одлука по приговорот во рок од осум дена од денот на поднесувањето на приговорот или кога работникот не е задоволен од одлуката донесена по приговорот , во рок од 15 дена од денот на добивањето на одлуката по приговорот, работникот има право да поведе спор пред надлежниот суд.

Согласно член 80 став 1 од Колективниот договор на Рудник С. М.К. :Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување ако престане потребата за вршење на работата за која склучил договор за вработување поради економски, организациони, технолошки, структурални или слични причини (отказ од деловни причини) врз основа на Програма донесена од работодавачот и само во случаи кога не постојат услови работниот однос да продолжи со нов договор под променети услови или работникот одбие да склучи таков договор. Основни критериуми за избор на работници на кои ќе им престане работниот однос од деловни причини се: - работниот стаж на работното место на кое престанала потребата од вршење на работата и резултатите од работата на конкретниот работник.

Од изведените докази првостепениот суд правилно одлучил кога тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано. Имено, правилно утврдил дека тужениот согласно погоре цитираните одредби од ЗРО и КД на тужениот како работодавач, спровел законита постапка за откажување на договорот за вработување на тужителот поради деловни причини, на тој начин што заради рационализација на работното место „магационер,, поради користење на современи средства за работа и извршување на работните задачи на ова работно место, утврдил дека престанала потребата работните задачи на работно место магационер да ја вршат 4 вршители бидејќи истата можела да се изврши со 3 вршители, односно постоела потреба од намалување на бројот на вршители и поради ова донел одлука за промена на систематизацијата на работните места со намалување на бројот на извршители а за таа цел изготвил програма, спровел постапка за оценување и бодирање на работниците кои работат на тоа работно место според кое тужителот добил најмалку бодови од сите вршители на тоа работно место и врз основа на законито спроведена постапка ги донел нападнатите одлуки за престанок на работниот однос на тужителот.

Првостепениот суд правилно прифатил дека одлуките на тужениот, чие поништување го бара тужителот се законити односно истите се донесени во законита постапка, согласно со одредбите на ЗРО и одредбите од Колективниот договор на тужениот.

Жалбениот навод на жалителот кој наведува дека постапката за оценување и бодирање на работниците – вршители на работните задачи на работното место „магационер,, била неправилно спроведена, односно дека при неговото бодирање по критериум стаж бил земен во предвид само стажот на тоа работно место а не и остварениот стаж од претходните работни места, го ценеше но не го прифати како основан бидејќи од изведените докази е утврдено дека тужениот во постапката за бодирање постапил согласно одредбата од член 80 став 1 од КД на Рудник С. М.К. според која во постапката за бодирање по овој критериум се зема во предвид работниот стаж на работното место на кое престанала потребата од вршење на работата а не на вкупниот стаж на работникот во конкретниот случај на тужителот.

Жалбениот навод на жалителот по однос на тоа дека во постапката со која му престанал работниот однос и со неговото прогласување за технолошки вишок се повредени неговите права како лице кај кое е утврдено инвалидност и дека поради тоа не може да му престане работниот однос поради деловни причини на работодавачот, го ценеше но не го прифати како основан бидејќи од изведените докази - Решение на Фондот за ПИОМ од 22.09.2014 год., е утврдено дека на тужителот не му е признаено право на инвалидска пензија поради инвалидност, од причина што комисијата не утврдила постоење на инвалидност туку само постоење на непосредна опасност од настанување на инвалидност, со препорака истиот да се распореди на работно место кое не е поврзано со тежок физички напор, од кое нешто произлегува дека тужителот не спаѓа во групата на лица –инвалиди на трудот за кои се обезбедува и применува посебна заштита.

Овој суд го прифати заклучокот на првостепениот суд дека тужениот постапил во согласност со одредбата од член 80 став 1 од Колективниот договор на тужениот и на тужителот и пред донесувањето на одлуката за престанок на работниот однос му понудил нов променет договор за работа, кој тужителот одбил да го потпише, поради што и овој суд смета дека основано

тужениот ги донел нападнатите одлуки за престанок на неговиот работен однос. Согласно 78 од ЗРО тужителот, доколку не сакал да му престане работниот однос поради деловни причини на работодавачот, требало да го потпише ново понудениот договор за работа, а доколку сметал дека понуденото работно место не одговара на неговото образование и работната способност имал право да поведе спор пред надлежниот суд и во соодветна постапка да докаже дека според неговата работна способност нема да може да ги извршува работните задачи за тоа работно место и да бара да му се обезбеди друго работно место соодветно за неговата работна способност, но наместо тоа истиот одбил да го прифати новопонудениот договор поради што правилно тужениот ги донел оспорените одлуки за отказ на договорот за вработување од деловни причини.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 14.12.2017 год. под РОЖ.бр.604/17 и Врховен суд на РМ на ден 03.10.2018 година под Рев3.бр.62/2018

4. Одлуката за отказ на договор за вработување без отказан рок поради неоправдано отсуство од три последователни работни дена на работник е незаконита ако работодавецот ја донесе одлуката пред истекот на трите последователни дена за неоправдано отсуство од работа на работникот.

Од образложението:

Основниот суд во Кочани со пресуда РО-48/16 од 20.02.2017 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил и Одлуката за откажување на договорот за вработување бр. 01-140 од 20.07.2016 година со која на тужителот распределен на работно место магационер му се откажува договорот за вработување без отказан рок, поради неоправдано изостанување од работа три последователни дена и му престанува работниот однос заклучно со 20 јули 2016 година и Одлуката без датум со која се одбива приговорот на тужителот поднесен против Одлуката за престанок на работниот однос бр. 01-140 од 20.07.2016 година и двете донесени од управителот на тужениот, ги поништил како незаконити.

Од ваквата одлука останал незадоволен тужениот кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите од ЗПП, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба, погрешна примена на материјалното право и поради одлуката за парничните трошоци, па предлага жалбата да се усвои, а побиваната пресуда укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалбата и сите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл. 354 од ЗПП па најде жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно ги применил чл.1 ст.1 и чл.82 ст.1 т.1 од ЗРО кога ја донел побиваната одлука и одлучил како во изреката на истата бидејќи од изведените и правилно ценети докази утврдил дека околу 30-тина вработени кај тужениот меѓу кои и тужителот во деновите 18, 19 и 20 јули 2016 година започнале штрајк против тужениот, поради неисплатени 2-3 плати и неплатено здравствено осигурување и овој штрајк траел само овие три дена а подоцна кога работниците учесници во штрајкот меѓу кои и тужителот се

договориле со тужениот да и се исплати една плата почнале да работат, а времето спроведено во штрајк им било исплатено целосно преку еведентирање на денови од годишен одмор. Тужениот сметал дека тужителот во деновите 18,19 и 20 јули 2016 год. неоправдано изостанал од работа три последователни работни дена поради што пред истекот на истите на ден 20.07.2016 год. донел Одлука за откажување на договорот за вработување без отказан рок на тужителот поради неоправдано изостанување од работа три последователни дена, заведена под број 01-140 од 20.07.2016 год. и со која одлука на тужителот му престанал работниот однос заклучно со 20.07.2016 год. Незадоволен од вака донесената Одлука тужителот во законски рок на ден 26.07.2016 год. поднел приговор до тужениот со кој во целост ја оспорил вака донесената Одлука на тужениот сметајќи дека истата е донесена спротивно на одредбите на Законот за работни односи, меѓутоа со Одлука донесена од Управителот на тужениот без број и датум приговорот на тужителот бил одбиен како неоснован и одлуката за отказ на договорот за вработување бр. 01-140 од 20.07.2016 год. била оставена во сила.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно одлучил кога тужбеното барање на тужителот го усвоил во целост и одлучил како во изреката на побиваната одлука бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека Одлуката за откажување на договорот за вработување бр.01-140 од 20.07.2016 година и Одлуката без датум со која се одбива приговорот на тужителот поднесен против Одлуката за престанок на работниот однос бр.01-140 од 20.07.2016 година, и двете донесени од управителот на тужениот се спротивни на Законот за работни односи.

Имено, во Одлуката за откажување на договорот за вработување бр.01-140 од 20.07.2016 година тужениот наведува дека на тужителот распределен на работно место магационер му се откажува договорот за вработување без отказан рок, поради неоправдано изостанување од работа три последователни дена и му престанува работниот однос заклучно со 20 јули 2016 година наведувајќи дека тужителот од 18 јули 2016 година заклучно со денот кога ја донел Одлуката, а тоа е 20.07.2016 година (кое нешто е видно и од штембилот на самата одлука ставен од страна на тужениот) неоправдано не се појавил на работа повеќе од три работни денови, што значи дека тужениот ја донел одлуката уште пред истекот на трите последователни денови бидејќи во моментот на донесувањето на одлуката тужителот и да не бил редовно на работа тој отсутствувал само два дена односно на 18 и 19 јули 2016 година.Првостепениот суд правилно прифатил дека во конкретниот случај не е исполнет законскиот услов за отказ на договорот за вработување поради неоправдано отсуство од три последователни денови и правилно одлучил кога ги поништил како незаконити одлуките донесени од страна на управителот на тужениот и го задолжил тужениот да го врати тужителот на работното место кое одговара на неговиот степен на стручна подготовка.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот кој што наведува дека тужениот правилно ги донел побиваните одлуки од причина што од изведените докази е утврдено дека тужителот неоправдано не бил присутен на работа три последователни работни дена и дека тужениот правилно а согласно чл. 82 ст.1 т. 1 од ЗРО ги донел побиваните одлуки за престанок на работен однос на тужителот, го ценеше но не го прифати како основан бидејќи од изведените докази се утврди дека тужениот ја донел одлуката за престанок на работниот однос на тужителот уште пред истекот на трите последователни

денови односно на ден 20.07.2016 година што значи дека тужителот отсутствувал само два дена односно на 18 и 19 јули 2016 година, поради што овој суд смета дека во конкретниот случај не е исполнет законскиот услов за отказ на договорот за вработување поради три последователни денови за неоправдано отсуство од работа

Решено во Апелационен суд Штип на ден 10.04.2017 год. под РОЖ.бр.152/17 и Врховен суд на РМ на ден 06.06.2018 година под Рев3.бр.86/2017

5. Работник кој не е во работен однос и нема важечки договор за работа во моментот на поднесување на тужба неможе да бара трансформација на работен однос од определено на неопределено време.

Од образложението:

Основен суд Штип со одделение во Пробиштип со пресуда Ро.460/16 од 18.01.2017 година, тужбеното барање на тужителот против тужениот со кое бараше да се поништат како незаконити одлуката бр.04-1454 од 01.08.2016 година и одлуката бр.02-1486/2 од 19.08.2016 година, донесени од тужениот и да го задолжи тужениот да го врати на работа кај тужениот на работно место што одговара на неговата стручна подготовка, како и да му надомести трошоците во постапката во вкупен износ од 36.390,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужениот поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Првостепениот суд правилно го применил чл.46 ст.3, чл.62 ст.1 т.1 и чл.64 од ЗРО како и чл.1 и 2 од Законот за трансформација на работен однос (Сл.весник на РМ бр.20 од 12.02.2015) кога тужбеното барање на тужителот со кое барал да се поништат како незаконити одлуката бр.04-1454 од 01.08.2016 година и одлуката бр.02-1486/2 од 19.08.2016 година, донесени од тужениот и да се задолжи тужениот да го врати на работа тужителот кај тужениот на работно место што одговара на неговата стручна подготовка, го одбил како неосновано. Од изведените докази утврдил дека тужителот бил вработен кај тужениот од 2011 година преку Агенцијата за привремени вработувања и тоа околу 13 до 14 месеци за кој период биле склучувани договори за вработување помеѓу сега тужениот и Агенцијата за привремени вработувања, а во 2013 година по претходно распишан оглас тужителот се вработил кај тужениот и тоа на работно место инкасатор, со договор за вработување кој бил склучен на определено време односно на 6 месеци, а по истекот на истиот со анекс на договори за вработување овој договор бил продолжуван се до 01.07.2016 година во рок од 1 месец и тоа на определено време. По истекот на рокот за кој

бил склучен последниот анексен договор за вработување на тужителот од 01.07.2016 година, тужениот не му го продолжил договорот за вработување на тужителот по што на ден 01.08.2016 година тужениот донел одлука со која му го прекинал работниот однос на тужителот на определено вработно време а поради изминување на времето за кое бил склучен договорот за вработување заклучно со 31.07.2016 година.

При една ваква состојба а при неспорност на фактот дека договорот од 01.07.2016 година за вработување на тужителот на определено време од 1 месец односно за периодот од 01.07.2016 до 31.07.2016 година не бил продолжен од страна на работодавачот односно од тужениот, првостепениот суд правилно согласно погоре наведените законски одредби одлучил како во изреката на побиваната одлука.

Жалбениот навод на жалителот кој наведува дека тужениот бил должен да му го трансформира работниот однос на тужителот од определено на неопределено време согласно чл.1 и чл.2 од Закон за трансформација на работниот однос и дека тужителот во целост ги исполнувал условите од овој закон, го ценеше но не го прифати како основан бидејќи услов да се трансформира работниот однос од определено во неопределено време е во моментот на трансформацијата работникот да продолжи да работи и по истекот на рокот за кој е склучен договорот односно да има важечки договор за работа или работниот однос сеуште да му трае. Во конкретниот случај тужбеното барање на тужителот не е трансформација на работен однос од определено на неопределено време туку поништување на одлуки за престанок на работен однос за кои се утврди дека правилно и законито се донесени. Тужителот во времето на поднесувањето на конкретната тужба не бил во работен однос и немал важечки договор за работа како еден од битните услови за трансформација на работниот однос од определено на неопределено време.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 15.03.2017 год. под РОЖ.бр.82/17 и Врховен суд на РМ на ден 31.05.2018 година под Ревз.бр.80/2017

6. Одлуката на работодавецот за отказ на договорот за вработување поради неоправдано отсуство од работа на работник е незаконита ако во моментот на донесувањето на одлуката работникот нема неоправдано отсуство од работа повеќе од три работни дена.

Од образложението:

Основен суд Радовиш со пресуда Ро.96/16 од 31.01.2017 година тужбеното барање на тужителката го усвоил и ја поништил како незаконита одлуката за отказ на договор за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина без отказан рок бр. 42/15 од 18.12.2015 година на тужениот. Го задолжил тужениот да ја врати тужителката на работа на работно место соодветно на нејзината стручна подготовка како и да ги плати трошоците по постапката.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во навремен рок поднел жалба поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна

примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот во навремен рок има поднесено одговор на жалба со која ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие, а пресудата потврди, бара трошоци по одговорот на жалбата.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Во чл.81 ст. 1 т.1 од ЗРО е утврдено: „Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаевите на кршење на работниот ред и дисциплина или не исполнување на работните обврски утврдени со овој или друг Закон, Колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот неоправдано отсуствува од работа три последователни работни дена или пет работни дена во текот на една година“.

Врз основа на утврдената фактичка состојба и цитираните законски одредби, првостепениот суд правилно постапил кога одлучил како во нападната одлука и го поништил решението предмет на овој спор, како незаконито. Правилно утврдил дека тужителката неоправдано не отсуствувала од работа повеќе од три дена. Имено, тужителката била на боледување до 13 јануари 2015 година, на 14 јануари не се јавила на работа, а од 15 јануари 2015 година истата имала боледување поради бременост. Одлуката за отказ на работен однос тужениот ја донел на 18. 01.2015 година, а работниот однос и престанал без отказан рок заклучно со 14.12.2015 година.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека тужителката неоправдано отсуствувала од работа три работни дена до донесувањето на одлуката за отказ 18.12.2015 година од причини што тужителката до 13.12.2015 година била на боледување, а договорот за вработување и е откажен заклучно со 14.12.2015 година, па така би можело да стане збор само за еден ден неоправдано отсуство од работа, а од 15.12.2015 година тужителката има уредно боледување, што значи дека во моментот на донесувањето на одлуката предмет на овој спор тужителката нема неоправдано отсуство од работа повеќе од три работни дена.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот дека тужителката ненавремено го доставила болдеувањето од 15.12.2015 година од причини што отказот на тужителката и е даден поради неоправдано отсуство од работа, а не поради ненавремено известување на работодавецот за спреченост од работа. Покрај ова ирелевантно е дали тужителката навремено го известила работодавецот или не за болдеувањето од 15.12.2015 година бидејќи тужениот, тужителката ја одјавил на 14.12.2015 година па правилно постапил првостепениот суд кога утврдил дека решението за отказ на работен однос на тужителката предмет на спорот е незаконито и одлучил како во изреката на нападнатата одлука.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 04.05.2017 год. под РОЖ.бр.120/17 и Врховен суд на РМ на ден 31.05.2018 година под Рев3.бр.94/2017

7. Одлуката за отказ на Договорот за вработување на работникот поради сторено потешко кршење на работниот ред и дисциплина во

вршењето на работните задачи со извршување на дејствие што претставува кривично дело е незаконта ако работникот е ослободен од обвинение во кривична постапка .

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда Рo.бр.49/17 од 28.09.2017 година, тужбеното барање на тужителите » против тужениот «»Р. М., М ВР Скопје, делумно го усвоил.Го поништил како незаконито решението на Министерот за внатрешни работи бр.19.4.1-77116/1 од 25.11.2009 година со кое на тужителите им е откажан договорот за вработување .Ги поништил како незаконити решението на Комисијата за решавање на прашања од областа на работните односи во втор степен при Владата на РМ. бр.45-933/2 од 25.12.2009 година, решението на Комисијата за решавање на прашања од областа на работните односи во втор степен при Владата на РМ. р.45-934/2 од 25.12.2009 година и решението на Комисијата за решавање на прашања од областа на работните односи во втор степен при Владата на РМ. бр.45-935/2 од 25.12.2009 година .Тужбеното барање на тужителите со кое бараат да го задолжи тужениот да ги врати на работа тужителите и да ги распореди на работни места што одговараат на нивната стручна подготовка, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот кој во навремен рок изјавил жалба поради суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.Тужителите преку полномошникот Ф. Т. адв. од Штип, поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл. 99 од Законот за работни односи (Службен весник на РМ 62/2005), „Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување, ако на работникот со правосилна одлука му е забрането да врши определени работи од работниот однос или ако му е изречена воспитна, заштитна или безбедносна мерка, поради која не може да врши работи подолго од шест месеца или ќе мора поради издржување на затворска казна да биде отсутен од работа повеќе од шест месеца и работникот не ја изврши успешно пробната работа“.

Согласно чл. 141 ст.1 т 9, 12 и 15 од Законот за внатрешни работи, (Службен весник на РМ број 92/09) „Работникот врши потешко кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работни обврски утврдени со закон, колективен договор, правила и прописи на Министерството и договор за вработување, доколку : го злоупотреби или пречекори даденото овластување, противправно прибавува лична корист во врска со вршењето на работите и задачите, изврши дејствие што претставува кривично дело или изврши дејствие кое претставува прекршок против јавниот ред и мир....“

Согласно чл. 143 ст 7 од Колективниот договор на МВР (Службен весник на РМ број 8 од 1998 година) „ Во случај на кршење на работната дисциплина или неисполнување на обврските од чл. 133 ст 1 точка 3, 18, 19 и 20 на овој

договор, како и во случај кога на работникот по поднесена кривична пријава му е одредена мерка притвор, предлогот од ст 1 на овој член се доставува до министерот непосредно заради донесување на решение без водење на постапката пред комисијата во смисла на чл. 139 на овој договор“.

Во конкретниот случај согласно решението бр.19.4.1.-77116/1 од 25.11.2009 година, на тужителите им е откажан договорот за вработување, затоа што го злоупотребиле и пречекориле даденото овластување, противправно прибавиле лична корист во врска со вршењето на работите и задачите и извршиле кривично дело по чл.141 ст.1. т.9, 12, и 15 од ЗВР, а конкретно затоа што на ден 23.10.2009 година, тужителите во својство на службени лица ги пречекориле своите службени овластувања и со употреба на сила противправно го лишиле од слобода лицето Ѓ. К. од В. и притоа со намера да ги присвојат му одзеле 8000 евра. За истиот настан против тужителите е водена и кривична постапка, за сторено кривично дело Разбојништво од чл.237 ст.3. во врска со ст.1 од КЗ, во која со правосилна пресуда на Основен суд Штип тужителите се ослободени од обвинението дека на ден 23.10.2009 година со употреба на сила од оштетениот Ѓ. К. одзеле 8000 евра со намера да ги присвојат за себе, бидејќи во текот на кривичната постапка од изведените докази не се докажало дека обвинетите, во случајот тужителите, го сториле кривично дело што им се става на товар.

Со оглед на тоа што тужителите во кривичната постапка што се водела против нив биле ослободени од обвинение, произлегува дека тужителите немаат сторено потешко кршење на работниот ред и дисциплина со извршување на дејствије што преставува кр.дело поради што со право првостепениот суд прифатил дека тужителите не ја сториле повредата на работната обврска од чл.141 ст.1. 15 од Законот за внатрешни работи. Првостепениот суд утврдил дека во кривичната постапка се ослободени од обвинението бидејќи било утврдено дека тие постапувале како вработени кај тужениот во секторот за НТ со дрога и оружје и опасни материи во СВР Штип, во склоп на рамките на отворената оперативна обработка по име Гишпар, по претходно доставен предлог од СВР Штип, а не се докажало дека тужителите во својство на службени лица ги пречекориле своите овластувања и со употреба на сила противправно го лишеле од слобода лицето К Ѓ од В и притоа со намера да ги присвојат му одзеле 8000 евра, а за кои дејствија всушност на тужителите им е откажан договорот за вработување. Пресудата К.бр.290/13 на Основен суд Штип е потврдена со пресуда на Апелационен суд Штип Кж.бр.564/15 од 22.01.2015 година.

Во конкретниот случај на тужителите им е откажан договорот за вработување, и истите се товарат и за сторена потешка повреда на работната обврска од чл. 141 ст.1, т.9 и 12 - злоупотреба или пречекорување на даденото овластување и противправно прибавување на лична корист во вршење на работните задачи.

Согласно чл.7 ст.1 од ЗПП странките се должни да ги изнесат сите факти врз кои ги засноваат своите барања и да предложат докази со кои се утврдуваат факти.“ Во чл.205 од ЗПП е предвидено „секоја странка е должна да ги изнесе фактите и да ги предложи доказите врз основа на кој го заснова своето барање или со кое ги побива наводите и доказите на противникот“

Согласно чл.208 од ЗПП „ ако судот не може врз основа на изведените докази со сигурност да утврди некој факт, за постоењето на фактот ќе заклучи со примена на правилата за товарот на докажувањето“

Првостепениот суд правилно ги применил цитираните одредби кога прифатил дека тужениот не успеал да го докаже своето тврдење дека тужителите критичниот ден ги злоупотребиле или пречекориле своите овластувања, ниту докажал дека прибавиле за себе противправна имотна корист. Ваквите тврдења тужениот не успеал да ги докаже со предложените докази пред првостепениот суд во конкретниот спор. Од изведените докази не произлегува дека тужителите постапувале спротивно на правилата и прописите на МВР и одредбите од Законот за внатрешни работи, дека ги злоупотребиле и пречекориле дадените овластувања, односно дека тужителите превзеле дејствија опишани како во решението за откажување на договорот. Во врска со критичниот настан првостепениот суд извршил распит на тужителите како странка од чии искази не произлегува дека ја сториле повредата на работната обврска од т.9. и 12. Од друга страна пак видно од списите на предметот се гледа дека тужениот го повлекол предлогот за сослушување на сведоци меѓу кои и на оштетениот Ѓ К. При состојба кога тужениот не докажал дека тужителите го злоупотребиле и пречекориле даденото овластување на начин, време и место, опишан како во образложението на решението за откажување на договорот за вработување, правилно првостепениот суд прифатил дека одлуките за престанок се незаконити.

При одлучувањето судот ги ценеше жалбените наводи на жалителот дека првостепениот суд не ги извел како доказ класифицираните информации кои биле со назнака „доверливи и „строго доверливи,“ но не ги прифати. Правилно првостепениот суд прифатил дека во конкретниот случај се работи за парница која произлегува од работен спор и која се води согласно одредбите од ЗПП а согласно кои судскиот совет односно претседателот на советот-судија и судии поротници немаат овластување за пристап и користење на класифицирани информации, од друга страна пак при состојба кога парничната постапка е контрадикторна постапка, па класифицираните информации во никој случај не би можеле да бидат изведени како доказ, бидејќи истите како такви требало да бидат доставени заради произнесување до сите странки, а кои исто така немаат овластување за пристап и користење на класифицирани информации. Имајќи предвид да согласно одредбите од ЗПП, во конкретниот спор товарот на докажувањето е на страна на тужениот да ги докаже своите наводи дека тужителот ги сторил повредите на работните обврски со приложување на докази кои ќе бидат доставени во форма погодна да се употребат како доказ во парничната постапка, а имајќи во предвид дека создавач на овие класифицирани податоци е самиот тужен, истиот имал можност согласно одредбите од Законот за класифицирани информации да изврши нивна декласификација поради протек на време, па во недостиг на докази кои се во поткрепа на тврдењата на тужениот, по мислење на овој суд првостепениот суд донел правилна и законита одлука.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 26.02.2018 год. под РОЖ.бр.606/17 и Врховен суд на РМ на ден 07.11.2018 година под Рев3.бр.57/2018

СПОРОВИ ОД ИМОТНИ ОДНОСИ

1. На сопругата после разводот на бракот не и припаѓа правото на издршка од бившиот сопруг доколку истата поседува недвижен имот од кој би можела да остварува приходи и да обезбеди егзистенција од сопствени средства.

Од образложението:

Основен суд Струмица, со пресуда П2.19/16 од 14.10.2016 година, во дел II од изреката противтужбеното барање на У. Р. да се задолжи Р. Р. на име издржување да и плаќа издршка во износ од 20.000,00 денари месечно, како и барањето за трошоци по постапката 109.458,00 денари, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда во дел II од изреката останала незадоволна тужената - противтужителката, која во благовремен рок поднела жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужителот - противтужениот преку полномошникот А. А. Б. адв. од Струмица поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалбата, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл.185 ст.1 од Законот за семејството, брачниот другар кој нема доволно средства за издржување и е неспособен за работа или е без работа без своја вина, има право на издржување од својот брачен другар сразмерно со неговите можности.

Согласно чл.186 ст.1 од истиот Закон, под условите од чл.185 на овој Закон, необезбедениот брачен другар има право да бара со пресудата со која бракот се разведува, да му се досуди извесен износ на име на издржување на товар на другиот брачен другар сразмено со неговите можности.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога ја донел обжалената одлука бидејќи од изведените докази правилно утврдил дека не се исполнети законските услови на противтужителката да и се досуди бараната издршка износот од 20.000,00 денари на име издржување на товар на противтужениот. Ако се има во предвид дека законодавецот предвидел да на противтужителката и припаѓа ова право доколку истата е неспособна за работа, или е без работа без своја вина и е материјално необезбедена, од приложените докази - Отусно писмо бр.766/16 издадено од ЈЗУ УК за Хематологија - Скопје на име на противтужителката која била на болничко лекување во периодот од 28.01.2016 година до 08.03.2016 година даденото мислење од стручните лица дека пациентката не е способна да работи е состојба во моментот на отпуштањето на пациентот од болничко лекување, а состојбата да едно лице е неспособно за работа и за колкав временски период се однесува таквата неспособност се потврдува со Решение

донесено од страна на повеќечлена Комисија при Фондот за здравствено осигурување, правилно прифатил судот дека со ваквото Отусно писмо не се докажува нејзината неспособност за работа. Потврдата бр.211014 од 29.02.2016 година издадена од Агенцијата за вработување на Република Македонија укажува дека противтужителката е евидентирана во Агенцијата за вработување на РМ-Центар за вработување Струмица како невработено лице но сметано од 29.02.2016 година кога ја има и извадено ваквата потврда не потврдува дека истата е без работа без своја вина. Од Уверението за остварени приходи за 2014 и 2015 година не произлегува дека истата е без остварени приходи и сега. Од Имотен лист бр.1098 за КО Струмица, Имотен лист бр.1070 за КО Струмица, Имотен лист бр.640 за КО Свидовица сите на име на Р. У.- противтужителката издадени од Агенцијата за катастар на недвижности не произлегува дека истата е материјално необезбедена, па постои можност истата да остварува приход од имот. Од Уверението за остварени приходи за противтужениот произлегува дека истиот остварувал месечен приход од околу 12.000,00 денари, па со досудувањето на издршка за неговата необезбедена брачна другарка од која е разведен, може да се доведе во прашање неговата егзистенција. При состојба на постоење на претходно наведените факти и по мислење на овој суд правилно одлучил првостепениот суд кога ја донел обжалената одлука.

Неосновани се жалбените наводи на жалителот во однос на одлуката за трошоците на постапката кога одлучил секоја странка да си ги сноси своите трошоци во постапката. Ако се има во предвид дека противтужителката не успеала во спорот, овој суд имајќи во предвид да постапката за развод на брак е нужна постапка во интерес на брачните другари и истата може да се поведе по тужба на еден од брачните другари а пресудата со која што се разведува бракот е од интерес на двајцата брачни другари смета дека во оваа постапка најцелисходно е секоја странка да си ги сноси своите трошоци.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 20.01.2017 год. под ГЖ.бр.78/17 и Врховен суд на РМ на ден 08.03.2018 година под Рев2.бр.262/2017

2. Физичко лице кое не било вработено во претпријатието во кое се врши приватизација од страна на вработените, нема право да учествува во откупот на фирмата и да бара упис на удели и промена на упис во Централниот регистар врз основа на договор за основање на тајно друштво или договор за ортаклак.

Од образложението:

Основен суд Штип со пресуда Тс.6/15 од 24.11.2015 година, тужбеното барање на тужителот против тужениот со кое бара да се утврди дека тужителот по основ на Договор од 23.12.1995 година склучен со тужениот се стекнал со удел од 25,18% од основната главнина на друштвото Р.-К ДОО С. Н., кој удел сега го поседува и во книгата на удели на друштвото Р.-К ДОО С. Н. и во Централниот регистар на РМ е запишан на име на тужениот и да се задолжи тужениот да му го признае ова право на тужителот и да трпи упис на овој удел во книгата на удели на друштвото Р.-К ДОО С. Н. и во Централниот регистар на РМ, како и барањето за трошоци во постапката, го одбил како неосновано.

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужителот, кој во навремен рок изјавил жалба поради погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, па предлага жалбата да се уважи а пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење. Тужениот, преку полномошникот адвокат П. Т. од С. Н., поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи и предлага жалбата да се одбие а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип ги разгледа жалбата, одговорот на жалба и останатите списи во предметот, ја испита побиваната пресуда во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е неоснована.

Согласно чл.1 ст.2 од Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал (Службен весник на РМ број 38/93 и 25/99) „Трансформација на претпријатието со општествен капитал (во натамошниот текст: трансформација) од став 1 на овој член се врши со организирање на претпријатието во акционерско друштво или друштво со ограничена одговорност со капитал во приватна сопственост, односно со определен сопственик, под условите и постапката утврдени со овој закон, како и со Законот за претпријатијата. Трансформацијата се врши и со продажба на општествениот капитал или на сите средства на претпријатието“.

Согласно чл.2 ст.1 од истиот закон „Претпријатија со општествен капитал, според овој закон, се претпријатијата во општествена сопственост и претпријатијата во мешовита сопственост кога врз основа на општествените средства, кои во нив се вложени, не се стекнати сопственички права на претпријатијата“.

Согласно чл.15 ст.1 од истиот закон „Одлука за трансформација донесува органот на управување на предлог на работоводниот орган на претпријатието“ согласно ст.2 т.6 „Кон одлуката, претпријатието приложува податоци и докази за правото на сопственост, располагање, користење и управување со недвижностите“.

Согласно чл.41 од истиот закон „Мало претпријатие се трансформира со: 1. откуп на претпријатието од страна на вработените и 2. продажба на идеален дел на претпријатието“, согласно чл.42 ст.1 „Вработените во претпријатието откупот на претпријатието можат да го извршат ако откупат најмалку 51% од проценетата вредност на претпријатието, на начин и според условите утврдени со одлуката за трансформација и одлуката за организирање на претпријатието како друштво со ограничена одговорност“, ст.2 „Претпријатието, за неоткупениот дел од општествениот капитал, на Агенцијата и издава потврда за удел во претпријатието“.

Согласно чл.43 „Право да купуваат удели во мало претпријатие имаат сите вработени во претпријатието под еднакви услови“, согласно чл.46 „Имателите на удели во претпријатието, се должни согласно со програмата за начинот на остварување на трансформацијата, во рок од 5 години по уписот на трансформацијата во судскиот регистар, да го откупат уделот од Агенцијата по неговата номинална вредност, изразен според овој закон“.

Согласно чл.47 ст.2 од истиот закон „Имателите на удели кои се вработени во претпријатието можат да ја користат дивидендата само за откуп на делови од уделот што го држи Агенцијата, до целосен откуп на претпријатието“ ст.3 „Неоткупениот удел од став 1 на овој член, Агенцијата веднаш го става на јавна продажба“.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил

цитираните одредби кога ја донел побиваната одлука со која тужбеното барање на тужителот го одбил како неосновано бидејќи од изведените докази утврдил дека Комисијата на Владата на Република Македонија за трансформација на претпријатијата со општествен капитал донела решение со кое била дадена согласност за трансформација на О. П.-Т. Ц.О. С. Н. согласно Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал, според моделот - откуп на претпријатието од страна на вработените. Од изведените докази правилно утврдил дека по спроведената постапка за приватизација, со Решение Срег.146/96 од 16.02.1996 година на Окружен стопански суд во Штип во Судскиот регистар била запишана промена на сопственоста на капиталот и основачи на Транспортно претпријатие О. П.-Т. Д.О.О Свети Николе биле запишани вработените во општественото претпријатие кои ги откупиле уделите и тоа: сега тужениот со основачки влог од 131.750 тогашни германски марки, Љ. М. со основачки влог од 26.750 тогашни германски марки, С. П. со основачки влог од 26.750 тогашни германски марки, К. Ц. со основачки влог од 28.750 тогашни германски марки, К. П. со основачки влог од 26.750 тогашни германски марки, М. Т. со основачки влог од 26.750 тогашни германски марки и Фондот за ПИО со основачки влог од 47.207 тогашни германски марки.

Од изведените докази судот утврдил дека тужителот во периодот на приватизацијата не бил вработен во ОП О. П.-Т. Ц.О. С. Н. и не учествувал во приватизацијата. Од изведените докази судот правилно утврдил дека тужителот за прв пат бил запишан како содружник во Транспортно претпријатие О. П.-Т. ДОО С Н со решение Срег.1857/96 од 06.11.1996 година на Основниот суд во Штип, со кое во судскиот регистар било запишано зголемување на основна главнина на друштвото за 22.000,00 тогашни германски марки и пристапување на нов содружник - сега тужителот со упис на удел од 22.000,00 тогашни германски марки во висина на уплатените средства.

Првостепениот суд раководејќи се од претходно цитираните одредби како материјално правни прописи кои важеле во времето на склучувањето на договорот, заклучил дека тужителот кој во периодот на приватизација не бил вработен во претпријатието немал право да учествува во откупот, односно приватизацијата на претпријатието, ако се има во предвид прифатениот модел на приватизација односно трансформација на ОП О. П.-Т. Ц.О. С. Н. откуп на претпријатието од страна на вработените.

По наоѓање на овој суд, при донесување на одлуката со која тужбеното барање на тужителот е одбиено како неосновано, судот правилно го применил материјалното право бидејќи во конкретниот случај според прифатениот модел на приватизација, откупот на претпријатието се врши од страна на вработените во претпријатието. Со оглед на тоа дека тужителот во периодот на приватизација не бил вработен во претпријатието тој немал право да учествува во откупот на фирмата и да врши уплата на средства во Агенцијата за приватизација, па оттука и да бара упис на удел во книгата на удели и промена на упис во Централниот регистар врз основа на предметниот договор.

Овој суд ги ценеше и жалбените наводи на жалителот дека предметниот договорот претставува договор за основање тајно друштво согласно одредбите од ЗТД, договор за ортаклак согласно ЗОО, но не ги прифати и ваквите жалбени наводи. Во Законот за претпријатијата (Службен лист на СФРЈ бр.88 од 31.12.1988 година) кој важел во времето на склучување на предметниот договор, како посебна форма на здружување не е предвидено тајното друштво. Исто така овој договор не може да претставува договор за

основање на тајно друштво согласно одредбите од ЗТД бидејќи не се исполнети условите пропишани во ЗТД за настанување на тајно друштво, но доколку на предметниот договор и би му се дало својство на договор за тајно друштво како што наведува жалителот, во тој случај согласно чл.567 од ЗТД на тајниот содружник му припаѓа само право да учествува во добивката и во загубата на претпријатието а не и право да стекнува удели во претпријатието на претприемачот.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 18.07.2016 год. под ТСЖ.бр.23/16 и Врховен суд на РМ на ден 07.06.2018 година под Рев2.бр.382/2016

3. Несовесен градител е лице кое при отпочнувањето на градбата немал веродостојна исправа за право на сопственост на земјиштето, знаел дека предметното земјиште се води како сопственост на друг и знаел дека гради на туѓо земјиште кој не го одобрува ваквото градење.

Од образложението:

Основен суд Струмица, со пресуда П1-71/16 од 12.12.2016 година, тужбеното барање на тужителот, го усвоил и утврдил дека тужителот со изградба на градежен објект (летна приземна тераса) на КП бр.1190/1 в.в .Село класа 4 со површина од 414 мкв. заведен во ИЛ бр.392 за КО Владевци стекнал право на сопственост и на земјиштето означено како КП бр.1190/1 на кое е изграден градежниот објект од причини што вредноста на градежниот објект е од значително поголема вредност од вредноста на нивата на која истиот е изграден и го задолжил тужениот да трпи во катастарот на недвижности во ИЛ бр.392 за КО Владевци при АКН Струмица да се избрише тужениот како сопственик на земјиштето означено како КП бр.1190/1 за КО Владевци, а како сопственик на тоа земјиште да се запише тужителот .

Од ваквата пресуда останал незадоволен тужениот, кој во благовремен рок преку полномошникот Џ. Д., адвокат од С. поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.Тужителот преку полномошникот М. М. адвокат од Ш. поднел одговор на жалба со кој ги побива жалбените наводи на жалителот. Предлага жалбата да се одбие како неоснована, а пресудата потврди.

Апелациониот суд во Штип, ја разгледа жалбата, одговорот на жалба, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата е основана.

Основани се жалбените наводи на жалителот да првостепениот суд донесувајќи ја побиваната одлука да погрешно го применил материјалното право кога тужбеното барање на тужителот го усвоил и утврдил дека тужителот со изградба на градежен објект (летна приземна тераса) на КП бр.1190/1 в.в .Село класа 4 со површина од 414 мкв. заведен во ИЛ бр.392 за КО Владевци се стекнал со право на сопственост и на земјиштето на кое е изграден градежниот објект од причини што вредноста на градежниот објект била од значително поголема вредност од вредноста на нивата на која истиот е

изграден и го задолжил тужениот да трпи во катастарот на недвижности да се избрише тужениот како сопственик на земјиштето означено како КП бр.1190/1 за КО Владевци, а како сопственик на тоа земјиште да се запише тужителот како и да му ги надомести трошоците по постапката во износ од 48.668,00 денари сето тоа во рок од 15 дена од приемот на пресудата, па затоа овој суд согласно чл.361 од ЗПП побиваната одлука ја преиначи и одлучи како во изреката на оваа одлука а поради следниве причини.Имено првостепениот суд прифатил за утврдено дека тужителот заедно со неговиот брат, од тужениот имале позајмено парични средства во износ од 8.000,00 евра. Тужителот позајмените парични средства ги немал повратено до 2013 година за која позајмица тужениот почнал да побарува и камата. Сега странките се договориле да како обезбедување за враќање на дадениот заем, склучат преддоговор за недвижен имот. На ден 23.08.2013 година помеѓу странките бил склучен преддоговор во кој сега тужениот се јавува во својство на продавач, а сега тужителот во својство на купувач. Предмет на преддоговорот бил следниот недвижен имот: нива на Кп.бр. 1184/4 м.в Село во површина од 7.42 ари, нива на Кп.бр. 1190/1 м.в. Село во површина од 4.14 ари двете во КО В и нива на Кп.бр. 170/1 во површина од 29.77 ари во Ко Радичево. Наведениот недвижен имот сега тужениот му го продал на тужителот за цена од 25.000,00 евра кој износ странките заеднички го определиле, а од кој на денот на потпишување на договорот тужителот на тужениот му исплатил сума од 8.000,00 евра. Останатата сума од 17.000,00 евра тужителот се обврзал да му ја исплати најкасно до 23.08.2014 година. Тужителот износот од 8.000,00 евра на тужениот му го имал исплатено во присуство на свидетелот В. А. адвокат од Струмица од чија страна и бил составен преддоговорот. Тужителот од страна на тужениот бил воведен во владение на наведениот недвижен имот на денот на потпишување на преддоговорот. Сега странките предвиделе да по исплаќање на преостанатата сума од тужителот, да се пристапи кон склучување на главен договор за купопродажба по основ на кој недвижниот имот ќе премине од име на тужениот на име на тужителот. Преддоговорот бил своерачно потпишан од страна на сега странките и сведокот Ј. А.. Непосредно по склучување на преддоговорот тужителот започнал со изградба на објект на катастарската парцела бр.1190/1-нива. Пред отпочнување со изградбата тужителот се имал обратено во Општина Василево за да се информира дали му е потребна било каква документација за изградба на објектот од каде на тужителот усно му било кажано дека не му се потребни никакви документи за изградба на објектот. Објектот имал функција на летна приземна тераса која е во функција на помошен објект на индивидуална станбена куќа во која живее тужителот, а која се наоѓа на градежната парцела 1191 и граничи со летната тераса. На лице место објектот граничи од едната страна со парцелата која е во сопственост на таткото на тужителот каде има изградено семејна куќа каде живее и тужителот со семејството а од спротивната страна граничи со Кп.бр. 1190/1 оградена со телна мрежа по целата своја површина од оваа парцела. Позади телната мрежа постои соседна парцела на друго лице и на истата има изградено семејна куќа. По извршениот увид на лице место вештото лице Д. Ј. дипломиран градежен инженер во својот извештај констатирал дека објектот е приземен изведен од современи градежни материјали и тоа со дрвена носива конструкција од дрвени столбови, попречни греди и дрвени рижници. За добивање на реална градежна вредност на изведениот објект на лице место вештото лице извршил мерење на димензиите на објектот и на неговите

носиви елементи и опрема, а за утврдување на видот и количната на изведените работи како параметри за утврдување на вредноста на изведениот објект. За таа цел во прилог на вештачењето се изработени основи од приземјето и од кровната површина на објектот како и попречен пресек на истиот согласно кои била изработена предмер-пресметка со количини на вградените материјали и единични цени за изработка на одделните позиции. Согласно предмер-пресметката вештото лице утврдило дека вредноста на објектот изнесува 539.079,00 денари. Што се однесува за висината на вредноста на парцелата на Кп бр. 1190/1 во с.Владевци согласно извршениот увид во податоци од АК на РМ вештото лице констатира дека парцелата е со површина од 403 м², а се води како култура нива. Во однос на висината на вредноста на парцелата на Кп.бр.1190/1 вештото лице утврдило дека вредноста на истата е 16.120,00 денари која вредност ја добил ценејќи ја Одлуката за утврдување на висината на пазарната вредност на недвижниот имот на територијата на Општина Василево во која спаѓа и с.Владевци. За изградбата на наведениот објект тужениот знаел од моментот кога тужителот го градел истиот. Тужениот често поминувал од кај тужителот ја гледал градбата, но истиот го немал попречено во градењето. Тужениот бил незаинтересиран за градбата, истиот единствено сакал да му бидат вратени парите. Тужителот не ја исполнил превземената обврска да до договорениот рок на тужениот му ги исплати преостанатите 17.000,00 евра, па тужениот пред овој суд завел спор за раскинување на преддоговор за купопродажба и предавање во владение. Со пресуда на П4.бр. од 17.04.2015 година е утврдено дека преддоговорот за купопродажба на недвижен имот склучен на ден 23.08.2013 година меѓу сега странките е раскинат и не произведува правно дејство, а сега тужителот таму тужениот е задолжен да го поврати владението на недвижниот имот предмет на преддоговорот. По правосилноста и извршноста на цитираната пресуда со посредство на извршител на тужениот му е повратено владението на недвижниот имот предмет на преддоговорот, но на истиот не му е повратено владението на предметниот објект. Тужителот во моментот на градење на предметниот објект знаел дека земјиштето на кое истиот гради е во сопственост на тужениот, но градел во период кога бил во важност преддоговорот со кој се обврзал меѓу другите да ја купи и предметната недвижност од тужениот. Со поднесената тужба тужителот барал да се утврди дека со изградба на објектот кој се наоѓа на Кп.бр.1190/1 во површина од 414м², а кој објект бил со поголема вредност од земјиштето, истиот се стекнал со право на сопственост врз земјиштето на кое е изграден објектот.

По мислење на овој суд првостепениот суд на вака утврдената фактичка положба погрешно го применил чл. 119 ст.1 од ЗСДСП кога одлучил како во изреката на побиваната одлука прифаќајќи за основано дека тужителот е совесен градител затоа што истиот имал започнато со градба по склучувањето на преддоговорот, истиот знаел дека во моментот на градба тужениот е сопственик на земјиштето но сметал дека со склучениот преддоговор и со плаќањето на договорената цена истиот има законски основ да се стекне со право на сопственост на предметното земјиште. Тужениот за цело време знаел за градбата на објектот и истиот не го попречувал тужителот во градбата бидејќи сметал дека тужителот во целост ќе си ги исполни своите обврски од преддоговорот односно ќе му го плати останатиот износ од 17.000 евра. Од наодот и мислењето на вештото лице Д. Ј. прифатил дека вредноста на изградениот објект изнесува 539.079,00 денари, а пак вредноста на парцелата

на Кп бр. 1190/1 во с.Владевци каде е изграден објектот согласно увидот во податоци од АК на РМ за површина од 403 м², култура нива. изнесува 16.120,00 денари која вредност била определена согласно Одлуката за утврдување на висината на пазарната вредност на недвижниот имот на територијата на Општина Василево во која спаѓа и с.Владевци.Прифатил дека изградениот објект бил со поголема вредност од земјиштето каде е изградено и дека истиот врз основа на ова се стекнал со право на сопственост врз земјиштето на кое е изграден објектот.

Вака прифатените становишта од страна на првостепениот суд се погрешни од причина што од изведените докази е утврдено дека тужителот при отпочнувањето на градбата на објектот немал веродостојна исправа за право на сопственост на предметното земјиште, знаел дека ова земјиште се води во ИЛ како сопственост на тужениот, знаел дека гради на туго земјиште и знаел дека тужениот не го одобрува ваквото градење. Тужителот знаел дека истиот во договорениот рок не ги исполнил своите обврски од преддоговорот во поглед на плаќањето на останатиот износ на паричните средства и дека токму поради ова со правосилна и извршна пресуда на Основниот суд Струмица П4 бр.144/14 потврдена со пресуда на Апелационен суд во Штип Гж бр.891/15 од 6 07 2015 година е раскинат преддоговорот за купопродажба помеѓу странките на ден 23 08 2013 година и истиот не произведува правно дејство и при ова бил задолжен сега тужителот да го поврати владението на недвижниот имот на сега тужениот по кое нешто по поднесено барање на тужениот до извршител С. Г.на ден 24 11 2015 година со записник за испразнување и предавање на недвижност на тужениот му се предаваат во владение предметните парцели меѓу кои и владението врз предметниот објект.При една ваква состојба овој суд смета дека тужителот е несовесен градител согласно одредбата од чл.119 ст. 1 од ЗСДСП и истиот како таков со изградба на градежен објект (летна приземна тераса) на КП бр.1190/1 в.в .Село класа 4 со површина од 414 мкв. заведен во ИЛ бр.392 за КО Владевци не може да се стекне со право на сопственост и на земјиштето означено како КП бр.1190/1 на кое е изграден градежниот објект од причини што вредноста на градежниот објект била од значително поголема вредност од вредноста на нивата на која истиот е изграден и дека во конкретниот случај не постои правен основ односно веродостоен доказ за стекнување на право на сопственост.на предметното земјиште од кои причини овој суд согласно чл 361 од ЗПП побиваната одлука ја преиначи и одлучи како во изреката на оваа одлука

Решено во Апелационен суд Штип на ден 17.03.2017 год. под ГЖ.бр.324/17 и Врховен суд на РМ на ден 12.07.2018 година под Рев2.бр.461/2017

4. Лицето кое има парично побарување од должникот утврдено со кривична пресуда има право а со тоа и правен интерес да го заштити своето утврдено парично побарување со побивање на правен однос или превземеното дејствие што должникот го превзел на негова штета и не станува збор за пресудена работа.

Од образложението:

Основен суд Струмица, со пресуда П4.96/14 од 21.12.2016 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил. Се побива правното дејство на договорот за купопродажба на недвижен имот евидентиран во Ил.бр. 2137 КО Раклиш кој се состои од имотот детално наведен во ст. 2 од изреката на побиваната пресуда, склучен помеѓу првотужениот З. Т. од Р. како продавач и второтужениот Ф. Б. од Г. како купувач, заверен пред Нотар Ј. С. од Р. под ОДУ.бр. 391/13 од 02.07.2013 година. Договорот за купопродажба на недвижен имот ОДУ.бр. 391/13 од 02.07.2013 година го губи правното дејство само према тужителот М. Б. од Р. - с. О. и во висина на неговото побарување према должникот утврдено со пресуда на Апелациониот суд Штип Кж.бр. 258/12 од 23.05.2012 година со која пресуда е преиначена пресудата на Основен суд Струмица К.бр. 735/11 од 14.02.2012 година а потврдена со пресуда на Врховен суд на РМ под Вкж.бр. 18/2012 од 28.02.2013 година и тоа за износот од 39.900.928,80 денари и трошоци во извршната постапка.

Од ваквата пресуда останале незадоволни тужените, кој во благовремен рок поднеле жалби поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлагаат жалбите да се уважат, пресудата преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбите се неосновани.

Согласно чл. 269 од ЗОО, Секој доверител чие побарување е втасано за исплата без оглед кога настанало, може да го побива правното дејствие на својот должник што е превземено на штета на доверителите. Се смета дека правното дејствие е на штета на доверителите ако поради неговото извршување должникот нема достатно средства за исполнување на доверителовото побарување.

Согласно чл. 270 од ЗОО, Товарното располагање може да се побива ако во времето на располагањето должникот знаел или можел да знае дека со превземеното располагање им нанесува штета на своите доверители и ако на третото лице со кое или во чија корист е преземено правното дејствие тоа му било познато или можело да му биде познато.

Согласно чл. 272 ст. 2 од ЗОО, тужба за побивање се поднесува против третото лице со кое или во чија корист е превземено правното дејствие што се побива, односно против неговите универзални правни наследници.

Во конкретниот случај првостепениот суд правилно ги применил цитираните законски одредби кога одлучил како во изреката на побиваната пресуда бидејќи од изведените докази со сигурност утврдил дека во случајот биле исполнети условите за побивање на правното дејствие на должникот на сега тужителот, - склучувањето на договорот ОДУ.бр. 391/13 од 02.07.2013 година со сега тужениот Б. Ф.. Поконкретно, од изведените писмени докази првостепениот суд со сигурност утврдил дека тужителот имал втасано побарување према првотужениот согласно кривичната пресуда како извршен наслов, поради што поднел и предлог за извршување. Од увидот во предметниот договор за купопродажба судот утврдил дека должникот на тужителот, по сознанието за утврдено побарување со кривичната пресуда, а пред поднесувањето предлог за извршување од страна на тужителот со цел да се намира истото побарување, тој располагал со својот имот и овозможил да

нема достапно средства за исполнување на доверителовото побарување во извршната постапка, со што му нанел штета на тужителот како доверител. Од увидот во списите на извршните предмети првостепениот суд ја утврдил околноста дека овластениот извршител постапувал по предлогот за извршување, спровел извршни дејствија, меѓутоа поради недостатност на средства на сметките на должникот не можело да се исполни доверителовото побарување. Имајќи во предвид дека против должникот на тужителот се водела кривична постапка за кривични дела поврзани со организиран криминал кое нешто било достапно за јавноста и придизвикувало општ јавен интерес, односно се работи за јавно објавена пресуда со која првотужениот е кривично осуден и задолжен со сега предметното тужбено барање, правилно заклучил првостепениот суд дека тужениот Ф. Б. како купувач согласно предметниот договор бил во можност да ги осознае овие околности поврзани со личноста на првотужениот кој е продавач на предметниот имот, односно во времето на располагањето нему како трето лице можело да му биде познато дека со превземеното располагање продавачот како должник им нанесувал штета на своите доверители.

Овој суд при одлучувањето ги ценеше жалбените наводи на жалителите дека во случајот се работело за пресудена работа и дека тужителот својата штета требало да ја оствари од имотот кој бил конфискуван во кривичната постапка, но не ги прифати ваквите жалбени наводи бидејќи донесувањето на пресудата Кж.бр. 258/12 од 23.05.2012 година на Апелационен суд Штип претставува само извршна исправа врз основа на која тужениот има право да бара извршување спрема З. Т. кој како должник на тужителот му го продал предметниот имот на тужениот Ф. Б. знаејќи дека со превземеното располагање му нанесува штета на сега тужителот како негов доверител. Од увидот во извршните предмети произлегува дека Извршителот спровел извршни дејствија, меѓутоа поради недостатност на средства на сметките на првотужениот како должник, не можело да се исполни побарувањето на тужителот како доверител.

Ценети се и жалбените наводи на жалителите дека на тужениот Ф. како лице во чија корист било превземено правното дејствие не му било познато ниту можело да му биде познато дека со таквото располагање продавачот нанесува штета на неговите доверители, но не се прифатени и ваквите жалбени наводи, бидејќи од изведените докази во текот на постапката првостепениот суд утврдил дека тужениот Ф. бил во можност да ги осознае околностите поврзани со личноста на продавачот на предметниот имот ако се има во предвид дека против него се водела кривична постапка за кривични дела поврзани со организиран криминал кое нешто било достапно за јавноста, а пресудата со која истиот бил кривично осуден и задолжен со сега предметното побарување на тужителот била јавно објавена.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 29.03.2017 год. под ГЖ.бр.263/17 и Врховен суд на РМ на ден 12.07.2018 година под Рев2.бр.420/2017

5. Право на сопственост на земјоделско земјиште според закон врз основа на правно дело - усмен и реализиран договор за размена на недвижен имот во арондациона постапка не може да се стекне доколку недостасува форма односно ако не постои писмен правен акт - решение

за арондација за одземање на катастарска парцела и доделување во замена на друга катастарска парцела.

Од образложението:

Основен суд Кочани со пресуда П1.12/16 од 25.10.2016 година, тужбеното барање на тужителот го усвоил. Утврдил дека тужителот С. К. од К. се стекнал со правото на сопственост на нива на Кп.бр. 1122/2 м.в. Мојанско Поле, во КО -Долни подлог со површина од 1531,59 м², запишана во Ил.бр. 960 за КО Долни Подлог врз основа на усмен договор за размена на недвижен имот и го задолжил тужениот Р.М. да му го признае тоа право на сопственост на тужителот и да трпи упис на тоа право во јавните книги при АКН Кочани од име на тужениот Р.М. на име на тужителот С. К.

Од вака донесената пресуда останале незадоволен тужениот и замешувачот кој навремено поднеле жалби поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право, предлагаат жалбата да се уважи, нападнатата одлука преиначи или укине и предметот врати на повторно одлучување.

Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, списите во предметот, ја испита побиваната одлука во смисла на чл.354 од ЗПП, па најде жалбите се основани.

Основани се жалбените наводи на жалителите да првостепениот суд при донесувањето на побиваната одлука погрешно го применил материјалното право ако се има во предвид утврдената фактичка состојба.

Имено првостепениот суд утврдил дека тужителот врз основа на договор за купопродажба на недвижен имот склучен на ден 27.12.1983 година и заверен во суд во Кочани под бр. 1643/83 се стекнал со право на сопственост на парцелата КП.бр. 292 во м.в. Долни Лаки со површина од 948 м² запишана во Ил.бр. 569 за КО Долни Подлог. Пред повеќе од 30 години наведената Кп.бр. 292 тужителот врз основа на усмен договор за размена на недвижности ја дал на тогашниот ЗИК М. П. Д. П., и истата била присоединета кон земјоделското земјиште на тогашниот ЗИК М. П. а денес на оваа парцела се лоцирани оранжерији во сопственост на фирмата З. К. Врз основа на наведениот договор за размена судот прифатил дека на тужителот му припаднала Кп.бр. 1122/2 во м.в. Мојанско Поле со површина од 1531,59 м² во КО Долни Подлог запишана во Ил.бр. 960 за КО Долни Подлог. За ваквата размена не била составена писмена исправа во вид на одлука, решение или слично. Промена на сопственичкиот режим на парцелите не била извршена во јавните катастарски книги, односно во катастарската евиденција. КП.бр. 292 останала да се води на тужителот, а КП.бр. 1122/2 останала да се води на име на тужениот. Предметната парцела К.бр. 1122/2 во м.в. Мојанско поле врз основа на Анекс договор од 18.11.2011 година била предадена во владение на замешувачот. Меѓутоа предавањето не било направено реално и преку точна идентификација на истата, туку тоа било реализирано врз основа на записник за воведување во владение на корисник на државно земјоделско зејмиште.

На вака утврдената правилна и целосно утврдена фактичка состојба првостепениот суд погрешно го применил материјалното право кога го уважил тужбеното барање на тужителот одлучувајќи како во изреката на побиваната пресуда заради што овој суд согласно чл. 361 од ЗПП, ја преиначи побиваната

одлука и одлучи како во изреката на оваа одлука.

Првостепениот суд не правилно ги применил одредбите од чл. 112 од ЗОСПО, и чл. 26 и чл. 73 од ЗОО, погрешно сметајќи дека тужителот правото на сопственост врз спорната парцела го стекнал врз основа на правно дело - усмен и целосно реализиран договор за размена на недвижности. Во конкретниот случај тужителот бара да се утврди дека е сопственик на КП.бр. 1122/2 во м.в. Мојанско поле КО Долни Подлог со површина од 1531,59 м2 врз основа на усмен договор за размена на недвижен имот, што значи дека тужителот претендира на право на сопственост по основ на замена во арондациона постапка, наведува дека предметната парцела се наоѓа во владение на истиот, но нема доказ дека таа парцела ја стекнал по наведениот основ, бидејќи не постои правен акт - решение за арондација за одземање на Кп.бр. 292 во м.в. Долни Лаки со површина од 948 м2 и доделување во замена на КП.бр. 1122/2 во м.в. Мојанско Поле со површина од 1531,59 м2 во КО Долни Подлог, кое решение би преставувало основ за стекнување право на сопственост согласно одредбите од чл. 20 од тогаш важечкиот ЗОСПО. КП.бр. 1122/2 во катастарската евиденција и денес се води на Р.Македонија.

Согласно чл. 20 ст. 1 од ЗОСПО, Правото на сопственост се стекнува според самиот закон врз основа на правна работа и со наследување. Во конкретниот случај тужителот бара утврдување право на сопственост по основа на извршена замена на парцели со тужениот, но за тоа нема ниту договор за замена ниту пак друг сигурен доказ дека е извршена таа замена. При непостоење на правен акт за извршената замена на парцелите, изјавата на тужителот како и изјави на сведоци не се валиден доказ за утврдување право на сопственост во смисла на цитираниот чл. 20 од ЗОСПО, заради што овој суд ја преиначи првостепената пресуда, одбивајќи го тужбеното барање на тужителот на начин како во изреката на оваа пресуда.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 11.01.2017 год. под ГЖ.бр.991/16 и Врховен суд на РМ на ден 23.05.2018 година под Рев2.бр.260/2017

6. Оштетениот има право на активна легитимација за водење на спор и има својство на трето лице како сопатник во полуприколката приклучена на тракторот како моторно возило а повредите му се нанесени кога се превезувал во полуприколката на тракторот како приклучно моторно возило за пренос на лица и била управувана од возачот на тракторот во моментот на настанувањето на незгодата, поради што има право на надомест на штета по основ на одговорност на осигурувачот, независно од одговорноста на возачот, бидејќи не спаѓа во кругот на лицата кои согласно чл.15 од Законот за задолжително осигурување во сообраќајот се исклучени од правото на надомест на штета по основ на осигурување од автомобилска одговорност,

Од образложението:

Основен суд Кочани, со пресуда П4.5/16 од 21.04.2016 година, тужбеното барање на тужителката делумно го усвоил и го задолжил тужениот Н. групација за осигурување АД О. полиса Скопје да и исплати на тужителката Л. Т. од с. Г. Општина К. на име надомест на штета материјална и

нематеријална вкупен износ од 1.240.353,00 ден. и тоа: На име материјална штета износ од 240.353,00 ден. со законска казнена камата согласно ЗОО во висина на референтната стапка на Н. Б на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за осум процентни поени сметано од 24.03.2015г. (како ден на поднесување на тужбата) до конечната исплата и На име надомест на нематеријална штета вкупен износ од 1.000.000,00 ден. со законска казнена камата согласно ЗОО во висина на референтната стапка на Н. Б. на РМ што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие, зголемена за осум процентни поени сметано од 18.04.2016г.(како ден на пресудување) до конечната исплата, од кои: износ од 500.000.,00 ден. за претрпена физичка болка, износ од 200.000.,00 ден. за претрпен страв, износ од 200.000.,00 ден. за нагрденост и износ од 100.000.,00 ден. за намалена животна активност, како и да и ги надомести на тужителката трошоците во постапката во износ од 213.959,00 ден. се во рок од 15 дена по приемот на пресудата.

Тужбеното барање на тужителката за досудување на уште износ од 5.000.000,00 ден. на име нематеријална штета, за досудување на уште износ од 30.220,00 ден. на име материјална штета како и за досудување на уште износ од 54.322,00 ден.на име трошоци во постапката, го одбил.

Од ваквата пресуда во одбиениот дел останала незадоволна тужителката, која во благовремен рок поднела жалба поради погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата во побиваниот дел преиначи или укине и предметот врати на првостепениот суд на повторно судење.

Од ваквата пресуда останал незадоволен и тужениот, кој во благовремен рок поднел жалба поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба и погрешна примена на материјалното право. Предлага жалбата да се уважи, пресудата преиначи.

Апелациониот суд во Штип, ги разгледа жалбите, списите кон предметот, ја испита побиваната пресуда во смисол на чл.354 од ЗПП, па најде жалбата изјавена од тужителот и жалбата изјавена од тужениот, делумно се основани.

Основани се жалбените наводи на жалителот-тужител за погрешна примена на материјалното право, ако се има во предвид утврдената фактичка состојба од страна на првостепениот суд, поради што овој суд согласно чл.361 ст.1 т.4 од ЗПП ја преиначи првостепената пресуда во делот на висината на досудената нематеријална штета и трошоците во постапката и одлучи како во изреката на оваа одлука, а од следните причини:

Согласно чл.187-а од ЗОО, нематеријалната штета се надоместува нематеријално (морална сатисфакција) и материјално (материјална сатисфакција) во случаевите предвидени со Закон.

Согласно чл.189 ст.1 и ст.2 од ЗОО, во случај на повреда на личните права судот, ако најде дека тежината на повредата и околностите на случајот го оправдуваат тоа, ќе досуди справедлив паричен надоместок, независно од надоместокот на материјалната штета, како и во нејзино отсуство. При одлучувањето за барањето на справедлив паричен надоместок судот ќе води сметка за силината и траењето на повредата со која биле предизвикани физички болки, душевни болки и страв, како и за целта за која служи надоместокот, но и за тоа надоместокот да не е во спротивност со стремежите

кои не се спојливи со неговата природа и општествена цел.

Согласно чл.184 ст.1 од ЗОО, тој што на друг ќе му нанесе телесна повреда или ќе му го наруши здравјето, должен е да му ги надомести трошоците околу лекувањето и другите потребни трошоци во врска со тоа, како и заработката загубена поради неспособноста за работа за време на лекувањето.

Имајќи ја во предвид утврдената фактичка состојба и цитираните законски одредби, овој суд утврди дека во конкретниот случај првостепениот суд правилно одлучил кога тужбеното барање на тужителката делумно го усвоил, но при определувањето на висината на надоместокот на нематеријална штета погрешно го применил материјалното право, кога на тужителката и досудил паричен надоместок за претрпената нематеријална штета во вкупен износ од 1.000.000,00 денари, од кои за претрпена физичка болка износ од 500.000,00 денари, за претрпен страв износ од 200.000,00 денари, за нагрденост износ од 200.000,00 денари и за намалена животна активност износ од 100.000,00 денари. Вака досудените износи по наоѓање на овој суд се прениско одмерени и не одговараат на карактерот на повредата, интензитетот и времетраењето на физичките болки, стравот и душевните болки поради нагрдноста и намалена животна активност, поради што овој суд побиваната одлука ја преиначи и одлучи како во изреката на оваа одлука од следните причини: имајќи го предвид видот на повредата, времетраењето на физичките болки и претрпениот страв, нагрденоста и намалената животна активност кои се опишани во наодот и мислењето од вештите лица, овој суд најде дека досудените износи не одговараат на видот на повредите, поради што првостепената пресуда ја преправи во делот на справедливиот паричен надоместок за претрпена нематеријална штета и утврди дека справедлив паричен надомест во случајот е 1.600.000,00 денари. Со оглед на фактот дека на страна на тужителката е утврден придонес од 20% за настанувањето на штетата, со оглед да истата во време на случување на незгодата била малолетна и не била во состојба целосно да биде свесна за сообраќајните правила, ниту за последиците кои би настанале од нивното прекршување, во конкретниот случај висината на надоместот за претрпена нематеријална штета која што тужениот треба да и ја плати на тужителката е износ од 1.280.000,00 денари од кои: за претрпен физички бол износ од 520.000,00 денари, за претрпен страв износ од 320.000,00 денари, за душевни болки поради нагрденост износ од 320.000,00 денари и за душевни болки за намалена животна активност износ од 120.000,00 денари, кои износи по наоѓање на овој суд претставуваат справедлив паричен надомест и сатисфакција за тужителката во смисла на погоре наведените законски одредби.

Во останатиот дел тужбеното барање на тужителката до бараните вкупно 6.000.000,00 денари на име нематеријална штета барањето на тужителката е одбиено, бидејќи е превисоко поставено и не одговара на интензитетот и времетраењето на физичките болки, стравот и душевните болки поради нагрденост и намалена животна активност.

Жалбените наводи на тужениот по однос на висината на материјалната штета-трошоците за лекување во Р. Србија, овој суд ги оцени како основани и пресудата во делот за досудениот износ за материјална штета ја намали за износ од 10.886,00 денари, бидејќи од доказите произлегува дека тужителката на име трошоци за лекување во Р. Србија платила износ од 41.106,00 денари, а не износ од 30.220,00 денари како што прифатил првостепениот суд и за кој

што износ тужбеното барање на тужителката го одбил.

Од причини што тужителката успеа во поголем дел со изјавената жалба против побивата одлука, овој суд согласно чл.160 од ЗПП, го задолжи тужениот да и плати на тужителката на име дополнителни трошоци по повод жалбата во вкупен износ од 104.283,00 денари, од кои за состав на жалба износ од 7.020,00 денари, за судска такса за жалба износ од 96.000,00 денари и 1.263,00 денари 18%ДДВ.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на жалителот-тужен за тоа дека првостепениот суд погрешно постапил кога ги досудил материјалните трошоци на тужителката во вкупно побараниот износ, а при тоа не дал никакво образложение и поврзаност на приложените фискални сметки со лекарските прегледи, контроли и сл., но истите не ги прифати од причина што имајќи ја во предвид сериозноста на физичките повреди со кои се здобила тужителката, логично е дека истата одеа на лекарски прегледи, на контроли во медицински установи кои се надвор од местото на нејзиното живеење, истата имала материјални трошоци за гориво, за паркинг, за патарина, за лекарски прегледи, за лекови, кои трошоци во конкретниот случај се реално неопходни, па фактот што првостепениот суд датумите на фискалните сметки и потврди не ги поврзал со конкретните датуми од лекарските упати и контроли не е од влијание за правото на тужителката на надомест на овие трошоци во вид на материјална штета.

Овој суд го ценеше жалбениот навод на жалителот-тужен за тоа дека првостепениот суд погрешно постапил кога и досудил на тужителката трошоци за лекување во приватни клиници на територија на РМ од причини што истата можела да се лекува во јавното здравство, но истиот го одби како неоснован, бидејќи тужената како осигуреник може да користи здравствени услуги од било која здравствена организација, независно дали станува збор за јавна, приватна или друг вид на здравствена организација основана со закон. Во случајот неспорно е дека тужената се лекувала во приватни клиници на територија на РМ, но тужителката како осигуреник има право да користи здравствена организација која сама ќе ја избере на територија на РМ која е должна на осигуреникот да му укаже медицинска помош и да го следи неговото здравје, ако станува збор за болест од потешка природа како што станува збор во конкретниот случај, истата се лекувала во специјални очни болници во кои се исполнети условите за вршење специјалистичко консултативна здравствена заштита ако се има во предвид дека тужителката се здобила со телесни повреди во пределот на окото односно контузијата на очното јаболко и орбиталните ткива, па согласно наведеното правилно постапил првостепениот суд кога и ги досудил трошоците за лекување на тужителката во приватните клиници на територија на РМ од причина што прегледите и лекувањето во приватните болници и пружиле соодветна лекарска помош.

Решено во Апелационен суд Штип на ден 17.03.2017год. под ГЖ.бр.766/16 и Врховен суд на РМ на ден 01.11.2018 година под Рев.26р.382/2017